

Werken vanuit je hart

Met 28 voorgedragen projecten
uit het aartsbisdom Utrecht

Werken vanuit je hart

Stichting Het Ariëns-Comité

Met 28 voorgedragen projecten
uit het aartsbisdom Utrecht

Inhoud

Inhoud	2
Aanbeveling door Mgr. mr. drs. Th.C.M. Hoogenboom	3
De Ariëns Prijs voor Diaconie	4
Alphons Ariëns (1860-1928)	6
De jury van de Ariëns Prijs stelt zich voor	8
De Herberg Westervoort	11
Stichting Kledingbank Montferland	14
Diaconale zondag in Houten	16
Herberg van Ars Deventer	18
Kerk In Platteland in Lemelerveld	20
Naastehulp Voorst	22
PCI De Hoef Omzien naar elkaar	24
Stichting Naaste Zutphen	26
Ruimte voor anders zijn Doetinchem	28
SchuldHulpMaatje Montferland	30
Preken of praten Montfoort	32
Togo project Harmelen	34
Inloop zondagmiddag alleengaanden Slagharen	36
Diaconaal Platform Zwolle	38
Kerken zamelen voedsel in voor de Voedselbank Zwolle	40
Dag van de Dialoog Goor	42
DiaconAction in Delden, St-Isidorushoeve en Hengevelde	44
Lunch op zondag in de Jozefkerk Zwolle	46
Kledingbank Apeldoorn-Zuid	48
World Doetinchem	50
Eieractie Groenlo	52
Buurtservicegroep Klarendal Arnhem	54
Maatschappelijke stage jongeren in Hengelo	56
Maatschappelijke stage jongeren in Lourdes	58
Voedselbank IJsselstein	60
Vastenkalendar H. Pancratius Tubbergen	62
Kaartschrijfactie diaconaal inloopcentrum Arnhem	64
De Kleine Karavaan Utrecht	66
De genomineerden voor de Ariëns Prijs voor Diaconie	68
Hoe modern is Gods barmhartigheid? door Prof. Dr. Toine van den Hoogen	70
Langs de diaconale meetlat	76
Sponsors	78
Colofon	80

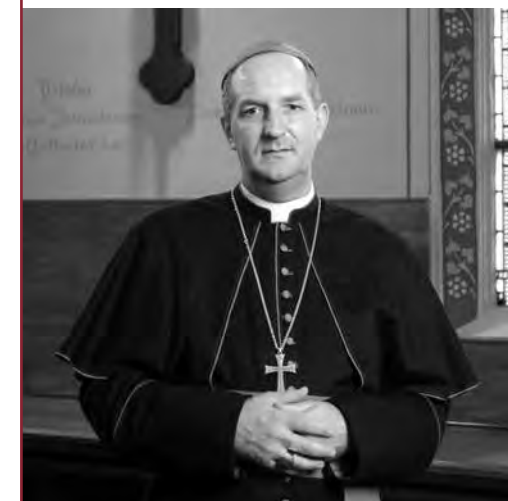

Aanbeveling

De juryleden van de Ariëns Prijs voor Diaconie 2013 zijn getuige deze mooie uitgave enthousiast en gedegen te werk gegaan. Zij hebben 28 diaconale projecten in het Aartsbisdom Utrecht bezocht en door de verhalen gebundeld weer te geven is een schat aan praktijkervaringen over diaconie in ons aartsbisdom verzameld. Ik nodig u van harte uit deze diaconale bloemlezing te lezen en u erdoor te laten inspireren.

In het Nieuwe Testament komt het werkwoord *διακονεω* (*diakoneo* - dienen) relatief vaak voor in de Evangelien volgens Matteüs, Markus en Lucas alsmede in de Handelingen van de Apostelen en in de Brieven van Paulus. Dit werkwoord wordt op verschillende plaatsen in de Evangelien en in de Handelingen van de Apostelen gebruikt voor het aan tafel (be-) dienen (Luc. 10, 40; 12, 37; 17, 8; 22, 26-27; Joh. 12, 2; Hand. 6, 2).

In de Handelingen van de Apostelen roepen de twaalf de leerlingen in vergadering bijeen en zeggen: "Het past niet dat wij het woord Gods verwaarlozen door de zorg voor de ondersteuning. Ziet dus uit, broeders, naar zeven mannen uit uw midden van goede faam, vol van geest en wijsheid. Hen zullen wij dan met dit ambt bekleden" (Hand. 6, 2). De zorg voor de ondersteuning van de armen ligt aan de oorsprong van de bijbelse betekenis van het woord dienen. Jezus zelf is de dienaar bij uitstek en spoort ons aan tot navolging van Hem in dienstbaarheid aan elkaar tot opbouw van de gemeenschap: "Wie onder u de voornaamste is, moet als de jongste wezen, en wie bevelen geeft als iemand die dient. Wie is immers de grootste: die aanligt of bedient? Niet hij die aanligt? Welnu, ik ben onder u als degene die bedient" (Luc 22, 26-27).

Het zelfstandig naamwoord *διακονια* (*diakonia* - dienst), dat in het Nieuwe Testament 34 keer voorkomt, heeft een ruim betekenisveld. Het doelt op de tafeldienst en meer in het algemeen elk dienstbetoon in het kader van de naleving van het dubbelgebod van de liefde tot God en de naaste.

Deze uitgave biedt een rijk en gevarieerd overzicht van de wijzen waarop het gehoor geven aan het dubbelgebod de liefde tot God en de naaste in ons het Aartsbisdom Utrecht daadwerkelijk gestalte krijgt. Het zijn stuk voor stuk toonbeelden van waarachtig christelijk leven in dienstbaarheid.

+ Mgr. mr. drs. Th.C.M. Hoogenboom
Hulpbisschop van Utrecht
Vicaris-generaal en officiaal

Hub Crijs namens de jury

De Ariëns Prijs voor Diaconie

In het najaar van 2002 is in het aartsbisdom Utrecht een diaconale prijs in het leven geroepen met de naam 'Ariëns Prijs voor Diaconie'.

De prijs wordt om de drie jaar uitgereikt tijdens een publieke presentatie van alle voorgedragen activiteiten en projecten.

Winnaars in 2004, 2007 en 2010

Op 9 oktober 2004 is de Ariëns Prijs voor Diaconie voor de eerste keer uitgereikt door Kardinaal Simonis, tevens de erevoorzitter van het Ariëns-Comité. De winnaar uit de acht voordrachten was het project Noodopvang asielzoekers in Doetinchem. De runners-up waren het Diaconaal Netwerk gemeente Epe en het project 'Caritas Groessen laat alle agrariërs uit Groessen bewust kiezen voor de toekomst'.

De winnaars

Ariëns Prijs voor

Diaconie 2010

Op 6 oktober 2007 reikte hulpbisschop Gerard de Korte de Ariëns Prijs voor Diaconie uit aan de verraste winnaar het Maatjesproject uit Zevenaar. Er waren maar liefst drie runners-up door de jury gekozen uit de 24 voorgedragen projecten: de Gideonsbende te Maarssen, het Kwonda dagopvangproject voor weeskinderen in Kinshasa en het MOV uitwisselingsproject door jongeren uit de parochie Heino.

Hulpbisschop Ted Hoogenboom maakte op 5 oktober 2010 als winnaar het fotoproject 'De ongeziene gezien' uit Apeldoorn bekend. De jury had drie ereplaatsen uit de 29 projecten gekozen: Werkgroep Troostdekentjes uit Tubbergen, Spaarproject Eerste Communie Maarssenbroek en Diaconaal Netwerk Armoedebestrijding in Rheden en Roosendaal.

Waarom

De Ariëns Prijs is genoemd naar de priester Alfons Ariëns. Eind 19de en begin 20ste eeuw toonde deze priester van ons bisdom een grote betrokkenheid bij de in armoede verkerende arbeidersgezinnen in Twente. Hij richtte onder andere een arbeidersbond op. Hij bracht het sociale denken en de sociale leer in praktijk, voor en na de eerste Pauselijke Sociale Encycliciek *Rerum novarum* van 1891.

De Prijs wil aandacht en inzet voor diaconie stimuleren.

De Prijs wil initiatieven stimuleren op het terrein van diaconie.

Publicatie

Net als in eerdere edities van de Ariëns Prijs zal een publicatie gemaakt worden, met daarin een portret van alle aangemelde activiteiten en projecten.

Wanneer in 2013?

Na de oproepen tot voordrachten voor de Ariëns Prijs voor Diaconie zijn er 28 projecten voorgedragen aan de jury. De jury heeft deze projecten allemaal bezocht en de resultaten van die bezoeken leest u in *Werken vanuit je hart*. Door de bezoeken heeft de jury een goed oog en oor gekregen voor elke activiteit. De Ariëns Prijs voor Diaconie 2013 zal uitgereikt worden op zaterdag 5 oktober 2013. Wederom met een feestelijke presentatie en samenkomst. Plek van samenkomst is de Walburgiskerk te Arnhem.

Voor welke activiteit?

Het gaat bij de Ariëns Prijs om een diaconaal project of activiteit. Dit is een activiteit gericht op: zorg en barmhartigheid; gerechtigheid; verzoening en vergeving. Diaconie is, kort gezegd: dienst aan de naaste, in en vanuit de geloofsgemeenschap.

Voorbeelden

- Bevorderen diaconaal bewustzijn bij jongeren.
- Derde wereld, over grenzen, interreligieus.
- Armoede is onrecht, bewustwording, helpen, strijd, gerechtigheid, schuldhulp.
- Presentie, inloophuis, diaconaal centrum.
- Troost bieden, zorg verlenen en maatjes.
- Aandacht voor duurzaamheid en milieu.

Welke criteria hanteert de jury?

De voorgedragen activiteit dient te zijn:

- stimulerend, signalerend of appellerend;
- vernieuwend, verrassend, origineel of onverwacht;
- verbonden met andere terreinen van kerk-zijn: liturgie, pastoraat, catechese en gemeenteopbouw;
- met uithoudingsvermogen en volhardend;
- voorbeeldig, om van te leren, navolgenswaardig.

Waar let de jury verder op?

- Projecten die werken met jongeren krijgen extra aandacht.
- De verankering in de geloofsgemeenschap en terugkoppeling naar de parochie is belangrijk.
- Wordt er gewerkt met een houding van wederkerigheid?
- Wie dragen het project: professionals of vrijwilligers?
- Het bevorderen van competenties, o.a. door training of toerusting als voorwaarde voor goed diaconaal handelen.

Voor een nominatie is het niet noodzakelijk dat een activiteit aan alle criteria voldoet.

Stichting Het Ariëns-Comité

Hub Crijs is vice-voorzitter van het Ariëns-Comité

Alphons Ariëns (1860-1928)

De priester Alphons Ariëns is een sociaal bewogen man geweest, die in zijn leven model heeft gestaan voor de sociale, diaconale, spirituele en missionaire kant van de rooms-katholieke Kerk, voordat er officieel sprake was van katholiek sociaal denken, diaconie, missie en ontwikkelingssamenwerking of spiritualiteitsbewegingen.

Alphons Ariëns heeft aan de wieg gestaan van de katholieke emancipatie. Hij is de *founding father* geweest van de katholieke arbeidersbeweging, de katholieke vrouwenbeweging, de katholieke werkende jeugdbeweging, de katholieke matigheidsbeweging Sobriëtas, de katholieke volksjournalistiek, de katholieke woningbouwvereniging, het Geert Grote Instituut voor volksspiritualiteit, de missionaire Leerstoel aan de katholieke universiteit Nijmegen, en het katholieke verenigingsleven: van Leo Harmonie tot scoutingclub. Ariëns heeft katholieken enthousiast gemaakt voor het zich verenigen en organiseren, en staat aan het begin van de emancipatie van het katholieke volksdeel in Nederland.

Alphons Ariëns heeft ervaren, dat hij vooral priester, kapelaan en pastoor is en geen journalist, politicus, econoom of ondernemer. Hij is in zijn tijd vooruitstrevend. In een samenleving waar arbeiders, vrouwen en jongeren niet in tel zijn, waar ze gezien worden als de moeilijkste en minst waardevolle kostenpost in het productieproces, daar kiest Ariëns vanuit pastorale overwegingen voor het persoonlijke, het uniek menselijke en bindt dat aan vormen van gemeenschap. Ariëns is trouw aan zijn mensen en gaat door dik en dun om iets te bereiken. Ook al kost hem dat zijn goede naam, gezondheid of zijn kapitaal. Hij houdt een pleidooi voor beweging van onderop, voor vrije meningsuiting, zonder inmenging van kerkelijke leiding, in samenwerking met anderen. Conflicten en stakingen mijdt hij niet, maar hij heeft een voorkeur voor overleggen en onderhandelen.

Korte biografie Alphons Ariëns

Alphons Ariëns is op 26 april in 1860 te Utrecht geboren in een sociaal voelend advocatengezin. Als (priester)student te Rolduc, Rijsenburg en Rome blinkt hij uit. Zijn verblijf in Italië heeft hem wetenschappelijk en sociaal gevormd. Hij woonde bij voorkeur in de arme volkswijken van Rome en vertoefde op Sicilië om de werk- en woonomstandigheden van de arbeiders in de zwavelmijnen te leren kennen. In Turijn bezocht hij vaker de priester Don Bosco en zijn sociale activiteiten voor jongeren. Aartsbisschop Snickers benoemt Alphons Ariëns in 1886 tot kapelaan in Enschede. In dit opkomende industriestadje ontwikkelt hij zich tot een actieve zielzorger. Hij komt tot een geheel nieuwe vorm van katholieke sociale actie. Hij is de eerste arbeidspastor in Nederland. Door het oprichten van werkliedenverenigingen en vakbonden van 1889, te beginnen in Enschede, legt hij de basis voor de katholieke arbeidersbeweging, voorheen Katholieke Arbeiders Beweging (KAB) en Nederlands Katholiek Vakverbond (NKV), thans grotendeels opgegaan in de Federatie Nederlandse Vakcentrales (FNV) en deels in het Christelijk Nationaal Vakverbond (CNV). Ter bestrijding van het socialisme richtte hij het arbeidersweekblad *De Katholieke Werkman* op. Met 41 onrechtmatig ontslagen arbeiders stichtte hij te Haaksbergen een coöperatieve textielabriek, die wegens gebrek aan financiën mislukte. Hij zorgde voor de bouw van arbeiderswoningen en het stichten van verenigingsgebouwen.

Alphons Ariëns
in Enschede
1888

Met dank aan Mgr. Henry Manning in Engeland met zijn League of the Cross zet hij in 1895 de matigheidsbeweging Sobriëtas op. Sobriëtas (uit het latijn) staat voor soberheid, en het wordt in 1899 een vereniging van diocesane bonden, ter bevordering der christelijke matigheid en tot bestrijding van het alcoholisme. Hij kiest voor aparte verenigingen voor priesters, mannen, vrouwen, jongens en meisjes. Op 20 mei 1901 werd Ariëns benoemd tot pastoor in Steenderen. In 1903 werd Ariëns benoemd tot lid van de staatscommissie tot het onderzoeken van de positie der arbeiders bij de spoorwegen en in 1904 in een regeringscommissie voor het tramwezen. In 1906 wordt hij voor zijn verdiensten koninklijk onderscheiden als ridder in de Orde van de Nederlandse Leeuw. Met het geschenk voor zijn zilveren priesterjubileum in augustus 1907 sticht hij het Dr. Ariënsfonds, dat meefinanciert aan de start van het nieuwe sanatorium voor drankzuchtigen. Van 1908 tot 1926 is hij pastoor te Maarssen aan de Utrechtse Vecht. Opvallend is zijn inzet voor Belgische vluchtelingen tijdens de Eerste Wereldoorlog. Ook in deze periode stimuleert hij allerlei initiatieven en bewegingen, zoals de katholieke vrouwenbeweging, de katholieke leetuurvoorziening en de moderne missiebeweging. In het jaar 1919 wordt hij benoemd tot geheim kamerheer van de Paus met gebruik van de aanspreektitel Monseigneur. Deze eretitel verleent de Kerk aan priesters,

die zich op het pastorale en sociale gebied heel verdienstelijk hebben gemaakt. In zijn laatste actieve levensfase is hij vooral bekend als organisator van moderne spiritualiteit en missiologie. Zo is hij in 1921 medeoprichter van het Geert Grote Genootschap. Met het cadeau bij zijn veertigjarig priesterjubileum in 1922 richt hij de leerstoel missiologie op aan de Katholieke Universiteit Nijmegen. De laatste jaren van zijn pastoraat is Ariëns veel ziek. Hij leeft als volgeling van Franciscus sober. Op zijn late leeftijd wordt hij door allerlei organisaties geëerd. Alle huldeblijken en geschenken geeft hij weg. Hij trekt hij zich in 1926 terug uit het actieve pastoraat en sterft op 7 augustus 1928 in Amersfoort. Hij ligt begraven op de r.-k. begraafplaats Beresteyn te Maarssen.

Naamgeving

Alphons Ariëns is terug te vinden in de naamgeving van scholen, zorgcentra, scoutingclubs, centra van de arbeidersbeweging, vrouwenbeweging, sanatoria. Veel straten en pleinen dragen zijn naam. Naar hem is tevens de priesteropleiding van het Aartsbisdom Utrecht genoemd, het Ariënsconvikt, thans omgevormd tot Ariëns Instituut. De Ariëns Prijs voor Diaconie kent dus vele voorgangers.

Het Ariëns-Comité

De aandacht voor zijn persoon en werk wordt levend gehouden door het Ariëns-Comité. Een belangrijke rol hierin speelt de Ariënskapel van de St. Jacobuskerk te Enschede, die (bijna) dagelijks toegankelijk is voor gebed en meditatie. Daarnaast wordt jaarlijks (in principe eveneens in de Jacobuskerk te Enschede) op de derde zondag van november de jaarlijkse Ariëns gedachtenisviering gehouden. Verder geeft het Ariëns-Comité geschriften uit en organiseert het bijeenkomsten. Tenslotte ijvert het ook voor de zaligverklaring van Ariëns. Dit proces is recent in een nieuw stadium gekomen. Zie de website www.arienscomite.nl.

De jury van de Ariëns Prijs stelt zich voor

Iemand moet de kar trekken bij een initiatief.
Bij verschillende diaconale Prijzen is de jury die trekker.
Hetzelfde gebeurt bij de Ariëns Prijs voor Diaconie.

De jury is gedeeltelijk samengesteld uit mensen van de organisatoren: het bestuur van de Stichting Het Ariëns-Comité, de diocesane diaconale dienstverlening, de Diocesane Kerkelijke Caritas Instelling van het aartsbisdom Utrecht. De groep is aangevuld met mensen, die bewezen kennis en ervaring hebben rond het diaconale denken en doen in het aartsbisdom Utrecht. Deze jury heeft de Ariëns Prijs voor Diaconie 2013 in gang gezet, de voorgedragen activiteiten bezocht, dit speciale boekje

samengesteld, en de dag van de feestelijke bekendmaking van de winnaars op 5 oktober 2013 voorbereid. Het zijn Hub Crijns, Hans Boerkamp, Dorothea Brylak, Ina van de Bunt-Koster, Lonneke Gunnink-van den Berg, Jos Oostrik, Geert Rozema en Nelleke Serrarens Wijngaards.

*Er zit muziek in het werk
van de jury*

Hub Crijns is vice-voorzitter van het Ariëns-Comité en voorzitter van de jury. Hij is directeur van landelijk bureau Dienst in de Industriële Samenleving vanwege de Kerken (DISK), het oecumenisch centrum voor arbeidspastoraat. Hij is nauw betrokken bij de werkgroep Arme Kant van Nederland/Eva, het Landelijk Katholiek Diaconaal Beraad en SchuldHulpMaatje. "Door het bezoeken van de vele diaconale projecten en initiatieven in het bisdom ervaar ik telkens weer hoezeer het lief hebben van mensen tegelijk God lief hebben is. *Ubi caritas, ibi Deus est*: Waar liefde is, daar is God, zingen we vaak. We doen het ook, altoos voort."

Hans Boerkamp "houdt van verhalen vertellen. Vooral Bijbelverhalen, want die hebben vaak open einden en ze confronteren je met de diepste lagen van je bestaan." In 1974 werd Hans parochiepastor (pastoraal werker) in Apeldoorn en daarna in Maarssenbroek. In 1998 stapte hij over naar een dienstverlenende functie bij het dekenaat Utrecht, waar hij gespecialiseerd was in het begeleiden van pastorale teams, het geven van scholing en bibliodrama, vrijwilligersbeleid en beleid op het gebied van missionair pastoraat. Vanwege een reorganisatie is zijn werk bij het dekenaat opgehouden per 1 maart 2009. "Mensen bij elkaar krijgen en de creativiteit ontwikkelen die in de groep zit. Dan is het smullen!" Als vrijwilliger bij de Gideonsbende in Maarssen kan hij zijn passies uitleven.

Dorothea Brylak smmp is pastoraal werkster met profiel diaconie. "Werkzaam zijn in het pastoraat en binnen het taakveld diaconie heeft voor mij met twee bewegingen te maken. Daar is de beweging naar binnen met de vraag hoe de kernvelden liturgie, catechese, opbouw, diaconie elkaar kunnen bevruchten - wel of niet in oecumenische samenwerking. Daarnaast is en blijft het de uitdaging om op zoek te gaan naar mogelijkheden hoe de kerk haar bijdrage kan leveren in de samenleving. Bij alles gaat het om de betrokkenheid van mensen met elkaar. Ik hoop dat de voorgedragen projecten stimulerend zijn voor velen."

Ina van de Bunt-Koster: "De toekomst van jonge mensen in een snel veranderend landschap in kerk en samenleving inspireerden me om theologie te gaan studeren. Mijn pastorale loopbaan startte als presentiepastor bij randgroepjongeren in Enschede en vervolgens als diocesaan dienstverlener voor jongeren. De activiteiten binnen de vraagstukken van gerechtigheid en vrede en vanuit de missie van de kerk ten dienste van de vraagstukken rond armoede wereldwijd en armoede in eigen samenleving lieten mij eind jaren negentig de overstap maken naar de diocesane dienstverlening diaconie met het missiesecretariaat. Uitgangspunt en richting: de waardigheid van ieder mens, het Koninkrijk Gods."

Lonneke Gunnink-van den Berg, pastoraal werker met profiel diaconie in de parochie Emmanuel, "is samen met vele vrijwilligers actief om mensen nabij te zijn in de hardheid van het dagelijks bestaan. Hun

nood is lang niet altijd op te lossen, maar het aandacht hebben voor diegenen die kwetsbaar zijn laat Gods Naam zien: 'Ik zal er zijn'. De projecten die zijn aangedragen voor de Ariëns Prijs maken voor mij zichtbaar dat velen een groot hart hebben voor de medemens. Het is ontroerend om deze mensen, hun projecten en hun inzet te hebben mogen leren kennen."

Jos Oostrik is geboren in Enschede en in deze stad opgegroeid met de verhalen over Alphons Ariëns. "Maatschappelijk betrokkenheid van kerk en pastoraat was een vanzelfsprekende zaak. Als pastor was ik actief in

de Achterhoek en in de stad Arnhem. Hierbij was de aandacht vooral gericht op jongeren en later specifiek op het studentenpastoraat. Vanaf 2000 was ik verbonden aan het dienstencentrum van het aartsbisdom als verantwoordelijke voor de voortgezette vorming van pastores en de laatste twee jaar als directeur. Momenteel ben ik werkzaam als geestelijk begeleider. Een belangrijk thema voor mij is hoe je geloof doorwerkt in het leven van alle dag."

Geert Rozema werkt sinds november 2007 met veel plezier - in inmiddels - de r.-k. Sint Eusebiusparochie als pastoraal werker in het buurtpastoraat Klarendal. "Vanuit het buurtpastoraat werken we intensief

oecumenisch en interreligieus samen met wijkbewoners, ketenpartners zoals wijkagenten, thuiszorg, maatschappelijk werk, woningcorporaties, collega's van ons pastorale team en ook vrijwilligers van buiten onze wijken. Ik ben drieëndertig jaar en studeerde theologie aan de toenmalige Katholieke Theologische Universiteit, inmiddels Faculteit Katholieke Theologie aan de Universiteit van Tilburg. Een inspirerende studie."

Nelleke Wijngaards Serrarens is plaatselijk en landelijk betrokken bij veel diaconale projecten (MOV, verzet tegen armoede, Vincentius vereniging Arnhem, etc.). "Diakonie gebeurt vaak in de luwte",

wordt vaak gezegd. Maar af en toe mag die inzet gezien worden. Er gebeurt zóveel goeds door zóveel vrijwilligers en pastores! Voor de vierde keer (sinds 2004) mag ik als jurylid groepen interviewen over hun motivatie en hun inzet. Elke keer kom ik heel gelukkig uit zo'n gesprek! De betrokkenheid, de creativiteit en trouw van al deze mensen, maar ook de vreugde en saamhorigheid zijn indrukwekkend. Zeker in voor de kerk moeilijke tijden zijn al deze mensen met hun grote diaconale beweging en inzet tekens van hoop. Met z'n allen zijn we kerk en hopen we de opdracht van Christus tot solidariteit waar te maken. De Sociale leer van de kerk (waarover ik aan de diakenopleiding les gaf) daagt ons daar ook toe uit. Het is geweldig om te ervaren hoeveel mensen op die uitdaging in gaan en diaconaal handen en voeten geven aan hun geloof!"

Nelleke Wijngaards Serrarens

De Herberg Westervoort

"Het evangelie leven met hart, hoofd en handen"

Ria Doornbusch is diaconaal pastor in hart en nieren in de Herberg, het inloophuis van de parochie H.H. Vier Evangelisten in Westervoort en Duiven. Met de keuze voor presentiepastoraat en een inloophuis komt er een duidelijke verandering in het beleid, is er een kanteling ontstaan. Diaconie komt centraal te staan: op een structurele manier openheid en aandacht voor de noden van mensen.

Inloophuis de Herberg

Eén van de projecten is de Herberg: een open, gastvrije en veilige plek, waar mensen op adem kunnen komen, elkaar ontmoeten, omzien naar elkaar. Want daar is geweldig behoefte aan. In juni 2012 is het van start gegaan, na een grondige voorbereiding en verbouwing. Het doel is nieuwe initiatieven tot bloei te laten komen, maar was aanvankelijk meer op de eigen kerkgemeenschap gericht. Ria ziet hoe de armoede toeneemt en mensen in de problemen komen. Dat geldt zeker voor alleenstaande moeders met kinderen. Maar ook voor mensen die werkloos worden en hun huis met verlies moeten verkopen, waardoor zij in de schulden terechtkomen. In haar pastoraat wil Ria de diaconale problematiek in de omgeving onder de aandacht brengen. Op de barricade gaan voor mensen die geen stem hebben, die niet gezien worden. En de wethouders hebben inmiddels door hoe strijdbaar ze is!

Ook bij de vrijwilligers in de herberg (er zijn er inmiddels zo'n dertig) zie je het sociaal bewustzijn groeien. Ze worden heel attent op de problematiek van mensen, worden echt geraakt. Zo kun je met z'n allen het Evangelie handen en voeten geven! Ook de mensen in het dorp krijgen weet van de Herberg. Dat gaat via mond op mondreclame. Zo brengen de mensen kleding, en ook groenten uit hun moestuin. Een kindje wil graag haar speelgoed delen. Allemaal pareltjes, vindt Ria!

Diaconie en sociale media

Bij het centraal stellen van diaconie gebruikt Ria met passie de sociale media. In feite gaat het om baanbrekend nieuw pastoraat. Een geweldige manier om veel (nieuwe) mensen te bereiken! Zo heeft ze via Twitter en Facebook contact met mensen van allerlei leeftijden, waarbij de groep tussen 40 en 55 jaar de grootste is. Via Facebook brengt ze (religieuze en profane) teksten, liederen en initiatieven onder de mensen. Zo ontstaat er contact met een grotere groep dan zij via de kerk bereiken kan; contact dat zich als een olievlek uitbreidt. Ria zegt: "God is vlakbij me, neem ik altijd mee,

Pastor Ria Doornbusch verbindt met de laptop werelden aan elkaar

Beeld van kwetsbaar mens
die gehoord en gezien wordt

maar zo kan ik aan veel mensen op een eenvoudige manier het Evangelie laten zien". De mensen verwachten niet dat de kerk op deze manier met sociale media bezig is. Je kunt zo als geloofsgemeenschap duidelijk maken waar je voor staat. En via via bereik je zo nog veel meer mensen.

Niet alleen de Herberg heeft een Facebook-pagina

Ook een ander nieuw project de Weggeefhoek, dat in oktober 2012 van start gegaan is, werkt via facebook. Er zijn meerdere doelen. Duurzaamheid en hergebruik, maar ook contact en het besef van delen, met een dichte portemonnee. Mensen kunnen zich aanmelden bij Ria, die de facebook-pagina beheert, en voor de rest doen de mensen het helemaal zelf. In een half jaar tijd is het aantal deelnemers tot 84 gegroeid! Een foto van het voorwerp, dat men wil inbrengen, komt op de facebook-pagina. Zo kunnen mensen met elkaar ruilen en komt ontmoeting tot stand!

Diaconale visie

De keuze van de parochie voor presentiepastoraat en het gebruik van sociale media heeft heel wat in gang gezet en ook met elkaar verbonden. Er ligt een duidelijke visie

aan ten grondslag. De prioriteit is enerzijds bij de Herberg komen te liggen en anderzijds bij kinderen, jongeren en jonge gezinnen. De initiatieven zijn stevig en goed voorbereid. Zo is er op een drietal avonden door diaconaal opbouwwerker Harrie Scharrenborg voorlichting gegeven over het idee van een Inloophuis, zijn er ideeën uitgewisseld en het project verdiept. Veel vrijwilligers meldden zich aan. Nu staat de structuur er, en het werk is financieel naast de parochie ook mogelijk gemaakt door enkele fondsen.

Nieuwe plannen

Tevens groeit het werk door, want er zijn heel wat nieuwe plannen. Zo zijn er zes vrijwilligers die (waarschijnlijk in november 2013) willen starten met een maaltijdproject voor mensen die van een smallere beurs moeten leven. Eenmaal per week zijn ze van plan te gaan koken voor zo'n dertig mensen. Eén vrijwilliger biedt spontaan aan een boekje te maken, met als titel 'Hoe met een klein budget gezond koken'. Wat wil de gast? Daar springen ze op in. Zo zijn er ook ideeën voor een lunch- of ontbijt- verving. Mensen hebben nood aan zingeving. Er staat midden in de Herberg een grote (bezinnende) tekst op een tafeltje en diezelfde tekst is op kleiner formaat beschikbaar. Binnen de kortste keren zijn de 50 exemplaren weg! Ook zijn er plannen om mogelijk in het voorjaar van 2014, samen met het KCMA, de cursus Luistercirkel te geven. Dat is een cursus rond hoe je een gesprek begint en het voortzet, hoe je echt naar anderen luistert. Binnen deze nieuwe initiatieven is het erg belangrijk ook veel aandacht voor de vrijwilligers te hebben. Zo zijn er twee intervisiegroepen, waarin de vrijwilligers op een gestructureerde manier hun ervaringen kunnen delen. Iemand brengt een casus in, daar wordt op gereageerd en zo kom je samen tot oplossingen en nieuwe ideeën. Ook hier benadrukt Ria hoeveel parels van mensen er zijn!

M25-groep

En dan hebben we het nog niet gehad over de M25-groep (spreek uit: em-twentyfive). Deze is gestart in het voorjaar van 2012 als een project na het vormsel en nu zijn elf jongeren lid. Onder begeleiding van vier vrijwilligers hebben ze zo'n vijf activiteiten per jaar. Na het lezen van Matteus 25 (M25!) zijn ze gestart met het schilderen van vier (prachtige) panelen, ontworpen door een kunstenaar. Het gaat om mensen en verbondenheid. Een ander initiatief is een bezoek aan ouderen in het verzorgingshuis. Daar hebben de jongeren samen met ouderen cupcakes gemaakt. Je zou kunnen zeggen: in het eerste uur deden de jongeren iets voor de ouderen. Maar het tweede uur was het andersom! Toen hebben de ouderen, begeleid door de pastor op accordeon, de jeugd de oude liedjes geleerd. Een uitstapje naar kasteel Middachten en een gezamenlijke activiteit met de M25-groep uit Arnhem staan ook nog op het programma. M25 is een prachtig initiatief om jonge mensen open en met aandacht naar anderen te leren kijken. En daar actie aan te verbinden!

Verbinden

De parochie wil ook Verbinden met groepen die graag een deel van de Herberg voor een activiteit willen huren, zoals een groep moslima's en Irakese en Aramese christenen. Voorwaarde is dat er uitwisseling en contact met elkaar is. Zo kunnen ze bijvoorbeeld als gastvrouw/heer in de Herberg eens inspringen of ander vrijwilligerswerk doen. En intussen leren ze de taal beter. De keuze om als parochie duidelijk de slag naar buiten te maken is heel boeiend. Het betekent ook dat je oude patronen moet durven los laten. Via het presentiepastoraat en het inloophuis de Herberg en, daaraan gekoppeld, via het intensief gebruik van de sociale media ben je op heel bijzondere wijze bezig nieuwe doelen en vormen van kerk-zijn te ontwikkelen. Het is letterlijk baanbrekend nieuw pastoraat!

Cursus of workshop

Ria is graag bereid andere geloofsgemeenschappen via een cursus of workshop meer te vertellen hoe je dit aan kunt pakken. Zelf is ze geraakt en geroerd, hoe deze vorm van diaconaal pastoraat mensen kan doen opveren, juist omdat ze gezien en gekend worden. Het is in feite een win-win situatie voor iedereen, want ook de pastor en de vrijwilligers groeien als persoon, juist in hun bewegendheid en verbondenheid met mensen. De geschilderde panelen in het Inloophuis geven op schitterende wijze weer, waar het bij deze verschillende initiatieven om gaat: in Gods naam verbonden en solidair om elkaar bekommerd. Zo leef je het Evangelie inderdaad met hart, hoofd en handen!

De jury heeft uit Westervoort twee voordrachten ontvangen: de ene over het Inloophuis de Herberg en de activiteiten daaromheen, de andere over het gebruik van sociale media bij diaconie. In de concrete uitwerking zijn de twee verhalen samengevoegd en daarom is het verhaal in dit boekje langer dan de andere.
www.4evangelisten.nl
www.4evangelisten.nl/de-herberg.html
<https://nl-nl.facebook.com/pages/Weggeefhoek-Westervoort/127677327383237>
www.facebook.com/InloophuisDeHerberg
[www.twitter.com/inloopdeHerberg](https://twitter.com/inloopdeHerberg)
<https://www.facebook.com/ria.doornbusch#!/groups/533877346626266/>
<https://www.facebook.com/media/set/?set=a.382501865164714.89350.340591289355772&type=3>
(voor foto's van de M25 groep)

M25 Jongeren verzorgen een maaltijd in verzorgingshuis De Wilgenpas

Dorothea Brylak smmp

Stichting Kledingbank Montferland

“Je leert er zelf van hoe mensen, die niets hebben, toch positief in het leven staan”

Vrijwilligers die bij de uitgifte van de voedselbank stonden, vingen signalen op, dat er onder hun cliënten ook dringend behoefte aan kleding was.

Na een haalbaarheidsonderzoek en ervaringsuitwisseling met de kledingbank Arnhem was de kledingbank in Montferland snel opgericht.

Het voltallige bestuur is bij elkaar gekomen.

Signalen vanuit de voedselbank

In het jaar 2012 kwamen signalen, dat er bij de cliënten van de voedselbank Montferland ook dringend behoefte was aan kleding. Er is wel een kledingbank in Arnhem, maar gezien de afstand is die moeilijk bereikbaar voor cliënten vanuit Didam en omgeving. Op uitnodiging van diaken Theo Reuling Ofs. kwamen afvaardigingen van de katholieke en de protestantse kerken, het Solidariteitsfonds Montferland en de voedselbank bijeen. Men zag de noodzaak en ging meteen aan de slag. Er werd een traject uitgezet en een haalbaarheidsonderzoek gedaan.

Uit het haalbaarheidsonderzoek bleek, dat men kon uitgaan van 200 potentiële cliënt-adressen, goed voor 500 mensen. Voor de praktische uitvoering werd de hulp ingeroepen van de kledingbank Arnhem. Zij hadden de nodige expertise in huis en waren bereid om het initiatief met advies en ervaringskennis te ondersteunen. Door middel van fondsen wordt het project financieel gedragen. Er zijn op dit moment twee grotere fondsen die voor de komende vijf jaar toezeggingen hebben gedaan.

Stichting Kledingbank Montferland

Het initiatief, dat vanuit de gezamenlijke kerken is geïnitieerd, is in heel korte tijd uitgegroeid tot een zelfstandige stichting. Dertig vrijwilligers doen het werk. Vanuit de kerken wordt dit initiatief met raad en daad ondersteund en is ook als diaconaal project in de beleidsplannen meegenomen. In oktober 2012 kreeg de kledingbank de beschikking over een leegstand pand van een particulier, dat tegen minimale vergoeding gebruikt kan worden. Nadat dit overeengekomen was met de eigenaresse, kon worden begonnen met opknappen en inrichten van het pand.

Het dagelijkse reilen en zeilen

Het pand oogt met zijn schappen, kledingrekken en paspoppen als een winkel. Dit om cliënten echt het gevoel te geven dat ze aan het winkelen zijn. Alles is keurig geordend: truien, schoenen, broeken... en ook een afdeling voor de carnaval. In de wintermaanden wordt de zomerkleding opgeborgen in een ander deel van het pand of zelfs op een andere locatie. In de bergruimte zie je geëtiketteerde

“Mama, je bent

nog nooit zo

mooi geweest”

Vrijwilligers sorteren ingekomen kleding

Zorgen, er zijn, leren uit ervaring

Waarom zetten vrijwilligers zich in voor de kledingbank? Wat is hun drijfveer en inspiratie? De vrijwilligers zijn blij en dankbaar, dat ze mogen omzien naar en zorgen voor hun medemensen die minder bedeed zijn. Ze kunnen en mogen er gewoon zijn en naar de verhalen van de cliënten luisteren. Ze zetten in wat ze van thuis hebben meegekregen. De vrijwilligers hebben er bewondering voor en ervaren zich als lerende in en door alles wat ze “ontvangen”. Doordat het project kleinschalig is, weten en zien mensen, dat de kleding die ze afgeven ook goed terecht komt. Soms zit tussen de kleding een pak koffie voor de vrijwilligers. Een warm en meelevend gebaar!

Verhalen om te delen

Twee verhalen, waar je stil van wordt. De moeder van een gezin komt uit de paskamer. Haar zoon ziet haar en roept spontaan: “Mama, je bent nog nooit zo mooi geweest.” Of de vader van een gezin, dat geen geld heeft voor een auto of openbaar vervoer. De afstanden worden lopend afgelegd of met de fiets. De grotere afstanden gebruikt de vader om aan zijn kinderen iets te vertellen over de regio of het gebied, waar ze net doorheen fietsen of God gewoon te danken voor de schoonheid van zijn schepping.

Stichting en kerken

De stichting wordt gesteund vanuit de kerken. Collectes worden gehouden en bijvoorbeeld kinderen die hun Eerste Heilige Communie of Vormsel doen houden acties en leveren zo hun bijdrage aan de kledingbank. En de diaken heeft voldoende stof voor zijn preken. Een indrukwekkend project!

dozen en zakken. Elke woensdag en zaterdag kan tussen 10:00 uur en 12:30 uur kleding worden gebracht. De kleding dient schoon en netjes te worden aangeboden. Soms lukt dat, soms niet. De kleding wordt gesorteerd naar maat en er wordt gekeken of het om damesheren- en kinderkleding gaat. Ook ondergoed, handdoeken en washandjes zijn welkom en noodzakelijk. Soms kopen mensen nieuw ondergoed om dat aan de kledingbank te geven omdat juist daar een groot tekort aan is. Als er een overschot aan bepaalde kledingstukken is, gaat de kleding naar een andere instelling.

Cliënten

Het cliënteel bestaat voor een groot deel uit gezinnen. Ook alleenstaanden of paren maken er gebruik van. In aanmerking komen mensen die cliënt zijn bij de voedselbank. Als zij daar ingeschreven staan, hebben zij ook het recht op kleding. Voordeel is, dat mensen hun verhaal niet opnieuw hoeven te doen. Ook anderen kunnen via een hulpverlener een aanvraag indienen, maar zullen qua financiën aan de normen van een voedselbankcliënt moeten voldoen. Iemand die een aanvraag heeft gedaan, wordt binnen twee weken geholpen. De kleding wordt op afspraak uitgegeven. Om de privacy te waarborgen, is er nooit meer dan één gezin, paar of individuele cliënt aanwezig. Een volwassene heeft recht op drie volledige sets kleding van top tot teen. Kinderen hebben vaak meer nodig. Daar wordt rekening mee gehouden. Inmiddels hebben in drie maanden tijd al meer dan 200 personen gebruik gemaakt van de kledingbank.

www.kledingbankmontferland.nl

Geert Rozema

Diaconale zondag in Houten

“Mooi hoe je diaconie kunt koppelen aan liturgie en vice versa”

Zijn diaconale hart heeft Hein Dorresteyn (72) misschien wel indirect meegekregen via pastoor Ariëns. Zijn moeder maakte de bevlogen pastoor Ariëns nog mee in Maarssen, ze sprak vaak over hem. Dorresteyn is via een lokale caritasafdeling betrokken bij het project Diaconale Zondagen van de Johannes XXIII parochie.

Parochiebreed diaconaal weekend

“Iets als Diaconale Zondag bestaat al langer in de parochie. Verschillende lokaties kennen de traditie van Oogst Dankdag en Caritas zondag. Maar in 2012 is er voor het eerst een parochiebreed georganiseerde Diaconale Zondag geweest. Of beter gezegd: Diaconaal Weekend. De fusie maakt het organiseren van dit diaconale weekend gemakkelijker”, aldus pastoraal werker Lilian Weijman (51). Lilian is als profielhouder diaconie binnen het pastorale team een van de initiatiefnemers van dit project. Hein: “Inclusief de verschillende voorgangers - pastores en vrijwilligers, jongeren en PCI-mensen, profielberaden diaconie, LTO-mensen, Voedselbankvertegenwoordigers, gaat het om meer dan veertig direct betrokkenen bij de uitvoering van het Diaconale Weekend.” Lilian: “Via parochieblad en een door de denktank gemaakte poster geven we ruchtbaarheid aan de dag.”

Denktank

Samen met collega Meike Hettinga (27) die dezelfde functie deelt, lokale profielhouders diaconie en vertegenwoordigers van lokale caritassen vormen ze in 2012 een denktank. Met als vraag: ‘hoe Diaconale Zondag parochiebreed vorm te geven?’. Initiatiefnemers Hein, Caroline van Rooijen (22), Meike en Lilian

vertellen in Houten over hun project.

“Het thema Voedselbank rolt in 2012 uit deze brainstormsessie. Dat had te maken met de lezing van deze zondag - het Penningske van de Weduwe en ook omdat de geplande zondag toevallig op Sint Maarten viel”, vertelt Meike. “De verschillende lokale kerken hebben de vrijheid zelf invulling te geven aan dit diaconale weekend binnen het centraal gestelde thema. Vanuit het pastorale team bieden we een format voor de viering”, zegt Lilian. “In dit format zit een mededeling voor de week voor diaconale zondag, welkomstwoord, aanzetten voor een preek, voorbeden, slotteksten en gebeden voor de jongeren en voor wat de lokale kerken eventueel kunnen organiseren voor na de viering. Zodat de verschillende kerken alvast een structuur hebben.”

Ruimte voor lokale accenten

Meike: “Zo ontstaat in Houten het idee van Transition Towns, overgangssteden. In het als ‘Appeldorp’ bekend staande dorp ‘t Goy ma-

V.l.n.r.: Caroline van Rooijen, Hein Dorresteyn,

Meike Hettinga en Lilian Weijman

ken de kinderen appelmoes en zamelen ze geld in. Om dit vervolgens op maandag na de viering bij de Voedselbank te brengen en om te helpen pakketten samen te stellen. Op een andere locatie staat bewustwording centraal. Hoe gaan wij om met ons voedsel, zijn wij ons bewust dat we zoveel eetbaar voedsel weggooiden bijvoorbeeld. En dat steeds meer mensen in armoede vervallen?” Lilian: “In Schalkwijk, Cothen, Werkhoven, overal zijn verschillende vieringen. Een gezinsviering, bij de andere een feestelijke Eucharistie. In Werkhoven is het altaar aangekleed met fruit en groentesoorten door mensen van de Land- en Tuinbouw organisatie (LTO). Deze gewoonte stamt nog uit de traditie van de Dankdag, centrale oogstdag.”

Jongeren

Caroline (22): “Wij, een groep jongeren werden met parochiekaars en voedselmand uitgezonden naar verschillende kerken. Zo ging ik vanuit de viering in Cothen naar de kerk in Schalkwijk. Daar sprak ik een gebed uit en vertelde ik wat over de voedselbank.” Lilian en Hein vullen aan: “In bijna alle kerken kwamen vertegenwoordigers van de Voedselbanken tijdens of na vieringen vertellen over hoe en voor wie de Voedselbank zich inzet, wat en welke nood er is.”

Rijke historie van diaconale werken

Hein: “Wortels van dit diaconale weekend vind je ook terug in Oogst Dankdag traditie. Dan verzamelen we fruit en groente voor het goede doel. Zo leverden boeren de Zusters Augustinessen decennialang met hun Meisjesstad grote voorraden fruit.” Hein vertelt gepassioneerd over de diaconale geschiedenis van de streek. En ook Carolien heeft als dochter van een grote fruitteler al de nodige historische kennis opgebouwd.

Koppeling van diaconie, liturgie, leren en opbouw.

“Mooi hoe je diaconie kunt koppelen aan liturgie en vice versa. Leren en bewustwor-

ding horen er ook bij in dit weekend. En door dat je dit met elkaar samen doet komt gemeenschapsoopbouw er ook nog bij kijken”, aldus Lilian. “Het diaconale weekend leverde naast spontane financiële giften bij een lokale caritas voorzitter ook nieuwe vrijwilligers op voor de voedselbank. Een drietal mensen in Bunnik meldde zich spontaan na de viering als vrijwilliger voor de Voedselbank”, meldt Hein. De collectes brachten 5.700 euro op en de PCI verdubbelde dit bedrag tot 11.400. De opbrengst brachten ze naar de Voedselbanken van Houten en Wijk Bij Duurstede.

Wat de toekomst brengen moge

De dragers van het diaconale weekend kijken tevreden terug en met goede moed naar komend najaar. Al zal de lezing van de zondag theologisch nog wel wat uitdagingen bieden voor het te kiezen diaconale thema. “Het thema moet regio gebonden zijn, tastbaar en nabij, geen ver van onze bed show. Dat is een vereiste die we met elkaar stelden”, vertelt Meike. Meike en Lilian: “Over geld voor het project dachten we niet bewust na van te voren. Een begroting hebben we niet. Er blijken ineens grote voedselmanden te zijn geschonken door LTO-mensen. Betrokken parochianen brachten alles in 2012 spontaan bij elkaar.” Diaconieën en caritassen werken samen met de Protestante kerken op het gebied van diaconale projecten - rond de voedselbank bijvoorbeeld. Maar de diaconale zondag is nog niet expliciet oecumenisch opgepakt. Wie weet is dit nog iets voor de toekomst.

De parochie Johannes XXIII bestaat sinds 2010 als fusie van acht parochies, te weten Bunnik, Cothen, 't Goy, Houten, Odijk, Schalkwijk, Werkhoven en Wijk bij Duurstede.

www.pj23.nl

Nelleke Wijngaards Serarrens

De Herberg van Ars in Deventer

“Een plek van ontmoeting en uitwisseling”

De situatie in Deventer is dat er minder mensen in de Vianneykerk komen en er minder ontmoeting is. De pastorie staat al een tijd leeg. Het idee om er een inloophuis, een Herberg van te maken komt vanuit het pastoraal team van de parochie.

Johannes Vianney, de pastoor van Ars, hun patroonheilige, stond midden in de samenleving en was zeer bewogen om mensen. In zijn voetsporen wil men mensen bij elkaar brengen en de betrokkenheid op elkaar vergroten.

Het ontstaan van het idee

De wijk rond de kerk is een multiculturele wijk, een krachtwijk, waar veel ouderen wonen en nogal wat eenzaamheid voorkomt. Het projectteam vindt het belangrijk de sociale samenhang in de wijk te stimuleren. Daarom wordt er vanaf 2009 gebrainstormd over het idee van de Herberg. Jos Egberts en Fokke de Graaf vertellen hoe het project grondig voorbereid wordt, onder meer door een verbouwing van de pastorie. De parochiële Caritas en het Skanfonds steunen het initiatief. Na een informele start in 2011 volgt in mei 2012 de officiële opening van de Herberg van Ars. Als doel formuleren Jos en Fokke “dat het gaat om bij de mensen aanwezig te zijn in de

buurt, oog te hebben voor de noden van de wijkbewoners, mensen met elkaar in te contact brengen.” Daartoe zijn ze begonnen met huisbezoek bij (oud-)parochianen van 75 jaar en ouder. Aandacht en betrokkenheid staan daarbij centraal. De mensen worden ook uitgenodigd op de koffieochtend op woensdag. Deze loopt inmiddels als een tielier! De Herberg is zo een plek van ontmoeting en uitwisseling. Wanneer je behoefte hebt aan een persoonlijk gesprek, of raad of advies wil, staan de mensen van de Herberg voor je klaar.

Juniorcaritas, gebedsviering en handwerkgroep

Een ander initiatief is de Juniorcaritas. Een groep jongeren heeft eenmaal per maand een kookavond, met een stukje bezinning. Op den duur hopen ze ook naar buiten actief te worden. Het caritaswerk ofwel het doen van de werken van barmhartigheid zou dan een goede mogelijkheid zijn.

In de Herberg is elke maand een filmavond: een film met inhoud (bijv. *Blood in your mobile*) met daarna de mogelijkheid ervaringen te delen. Vanaf het begin is er de Herberggebedsviering in de huiskamer, op de eerste zaterdag van de maand. Een viering aan de hand van de lezingen van de zondag met een actueel thema, bijvoorbeeld eenzaamheid, ontmoeting. Zo'n 25 mensen komen er samen. Ook mensen die geen band met de traditionele kerk hebben

Er was veel animo om de tuin op te knappen

vinden hier een thuis. Mensen bidden een eigen voorbede en wat er ook in de wijk gebeurt wordt ingebracht. Er is grote betrokkenheid. Na de viering is er een maaltijd: soep met brood van de Turkse bakker aan de overkant. De handwerkgroep ‘Met klos en knot’ brengt ook mensen bij elkaar, oud en jong uit de buurt. Je kunt er ook terecht voor verstellwerk. Zo komen contacten tot stand en groeit er verbondenheid.

Kerstdiner, buurteettafel en moestuin

Het afgelopen jaar is er het Kerstdiner geweest, waarbij mensen worden uitgenodigd, die de pastores en de projectgroep via het huisbezoek hebben leren kennen of anderen die weinig contact hebben. Voor zo'n 50 mensen is er gekookt door de Buurteettafel. De kokers van de eettafel verzorgen het kerstdiner als tegenprestatie voor de gelegenheid die zij van de Herberg krijgen om er elke week een maaltijd voor de buurt te houden. Dit is het mooie van de Herberg: allerlei groepen krijgen er (om niet) een plek en geven ieder op hun manier een stukje terug. Zo geeft de groep van de Buurtmoestuin, die de tuin van de pastorie gebruikt, een derde van de opbrengst terug aan de buurt en de keuken van de Herberg. Binnenkort start het Intercultureel koken (“samen koken, samen eten, samen zijn”), een initiatief van het Etty Hillesumcentrum, waar de Herberg gastvrijheid aan biedt.

Groeiend sociaal netwerk

Met het oecumenisch inloophuis Mr. Geertshuis en de Ambassade van vrede zijn er goede contacten. De buurtcoaches van de gemeente Deventer werken vanuit de Herberg. De buurtmaatschappelijk werker en de wijkverpleegkundige komen regelmatig langs. Wanneer de mensen van de Herberg noden in de buurt signaleren zijn de lijnen kort. De jongerenpastor Clazien Broekhof houdt zich onder meer

bezig met maatschappelijke stages en heeft zo een verbinding weten te leggen tussen jongeren en de Herberg. De jongeren hebben spandoeken en banieren voor de Herberg gemaakt.

Zo wordt het netwerk steeds groter. De beweging naar buiten die de Herberg wil maken, mensen opzoeken en uitnodigen, een platform van saamhorigheid zijn waar mensen en groepen elkaar kunnen ontmoeten, helpen en inspireren: deze beweging begint in de relatief korte tijd van de Herberg al gestalte te krijgen.

Diaconaat onderweg

Fokke en Jos geven aan dat het werk hen ook persoonlijk echt raakt. “Het geeft heel veel voldoening, dat je zo wat voor mensen mag betekenen, ook al is het soms pittig, maar we gaan door!” “In de

huisbezoeken ervaar je liefde en saamhorigheid, Gods aanwezigheid. Ook al kun je iemand maar voor twee uur uit zijn eenzaamheid verlossen, je hebt toch het gevoel dat je zo in Jezus' voetsporen mag stappen. De Herberg wordt een rustpunt voor onderweg, daar word je gelaafd voor je reis, op weg naar de ander.” De Herberg van Ars wil een plek zijn waar mensen een luisterend oor vinden, elkaar echt kunnen ontmoeten, waar saamhorigheid groeit. Dat straalt ook uit naar de wijk. Het is een veelkleurig palet aan het worden, waar vele initiatieven samenkomen en bondgenoten elkaar vinden. Een pracht voorbeeld hoe een parochie met zijn vrijwilligers op eigentijdse wijze diaconie, liturgie en gemeenschapsopbouw (in de meest brede zin) weet te verbinden. Een geweldig initiatief om na te volgen!

“De Herberg wordt een rustpunt voor onderweg”

www.heiligelebuinus.nl/locaties/pci-caritas/herbergvanars

Dorothea Brylak smmp

Kerk in Platteland (KIP) in Lemelerveld

“De wereld om ons heen in Salland’ betekent een plattelandsomgeving”

“Vroeger ontmoetten boeren elkaar na de wekelijkse mis. We stonden dan buiten nog wat na te praten en dan wisten we van elkaar hoe we eraan toe waren. Nu weten we dat niet meer.” Enkele leden van klankbordgroep Kerk in Platteland en diaconaal werker Jack Steeghs vertellen in het pastoraal centrum in Lemelerveld over het project Kerk in Platteland (KIP).

Eenzaam bestaan als boer

Vroeger was er een soort sociaal vangnet onder de boeren. Geleidelijk aan is het bestaan van een boer eenzaam geworden, een bestaan van teruggetrokken zijn op het eigen bedrijf. De redenen zijn o.a. allerlei wettelijke regels en maatregelen die genomen moesten worden. Daar komt bij dat de boeren elkaar niet meer zo regelmatig in de kerk ontmoeten en napraten. Toen kwam de vraag op: ‘Moeten wij als kerk dan niet naar de boer toegaan?’. “Een belangrijk onderdeel van ons kerk-zijn is het feit, dat wij als kerk niet los staan van de wereld om ons heen. ‘De wereld om ons heen in Salland’ betekent een plattelandsomgeving.”

Project KIP

Een mogelijkheid om dat te doen is het project KIP. Pastoraal werkster Lonneke Gunnink-van den Berg heeft samen met Jack Steeghs een klankbordgroep opgericht. Deze groep bestaat uit mensen, die betrokken zijn bij de kerk, en op een of andere manier een link hebben met het boerenbedrijf. Zij fungeren als achterban van Lonneke, die zelf niet van een boerderij komt. De klankbordgroep geeft waardevolle

informatie, helpt mee om de ingang voor Lonneke en Jack te openen en kijkt mee. Bovendien denkt de klankbordgroep mee in het vertalen van de inzichten die de kerkelijke werkers op de boerderij opdoen, naar activiteiten van en voor de geloofsgemeenschap. Het fundament van het project zijn gesprekken met boeren aan hun eigen keukentafel.

Luisteren en omzien naar elkaar

De geloofsgemeenschap wil laten zien dat de kern van kerk zijn is “omzien en luisteren naar elkaar en om het eigen levensverhaal te verbinden met het verhaal van God met zijn mensen. Daar waar ruimte is voor en geluisterd wordt naar het verhaal in een boerenbedrijf, daar komt tot uitdrukking, dat je gekend bent. Het gaat om een wederzijdse herkenning. Er is een oprecht interesse voor de boer, die zich op

De klankbordgroep hoort ook buiten de verhalen

“De kern van

kerk zijn is omzien

en luisteren naar

elkaar”

zijn beurt gezien en gekend voelt en een kijkje in zijn keuken laat nemen. Zo zijn zowel de geloofsgemeenschap als ook de boeren leermeester en leerling tegelijk.”

Open gesprek

De gesprekken die plaatsvinden, zijn open. Geen achterliggende gedachte of verborgen agenda. Als je zo open mogelijk een gesprek aangaat, komen er vanzelf bepaalde thema’s naar voren. Het kunnen onderwerpen zijn, die bij de boer spelen, maar soms komen er bij Lonneke ook thema’s naar boven, naar aanleiding van wat zij hoort vertellen. Bovendien helpen de verhalen Lonneke om haar diaconaal-pastorale werk te structureren. Door de gesprekken heeft zij een diaconale kapstok gekregen, waaraan zij al haar werkzaamheden als het ware kan ophangen. Dat was een verrassende ontdekking, die Lonneke en Jack samen verder uitwerken. De boeren vertrouwen aan Lonneke en Jack in een gesprek niet alleen verhalen toe uit het leven van henzelf, maar ook verhalen van ‘grote en kleine’ mensen, die zij tegenkomen, actuele verhalen.

Uit het leven gegrepen

Op uitnodiging van de boer zelf zijn Lonneke, Jack en de leden van de klankbordgroep bij Arie op bezoek geweest. Zittend aan de keukentafel vertelt Arie wat hem bezig houdt: “Wat is dat toch voor een gedoe met die mobieltjes, ik vind het maar niks. Met die mailtjes is het al helemaal hetzelfde.” Volgens Arie zitten de moderne communicatiemiddelen het gewone, zorgzame contact tussen mensen in de weg. Mensen trekken zich terug op een eilandje. Arie merkt hoe belangrijk dieren zijn. Hij ervaart dat zijn paarden, waarmee hij oud en jong rondrijdt, een bepaalde aantrekkingskracht hebben. Kinderen delen hun zorgen, hun angsten, hun verdriet eerder met de paarden en hem, dan in hun eigen omgeving. Het paard loopt niet weg, het staat rustig te luisteren en

reageert wanneer het geaaid en gestreeld wordt. De streling, die zo’n kind misschien wel mist bij de mensen in de eigen omgeving, die druk zijn.

Het verhaal van God met zijn mensen

Het levensverhaal van de boer staat voor Lonneke en Jack direct in contact met het verhaal, dat God met ons mensen heeft. God gaat met ons mee, waar we ook gaan en wat we ook doen en of we dat ervaren of niet (soms ervaren we God als de Afwezige, ook dat hoort bij het leven). De boeren willen hun eigen verhaal ook graag zien in relatie tot het verhaal van God met de mens. Het is aan Lonneke en Jack om daar samen met de geloofsgemeenschap woorden aan te geven.

Spreken en vieren

Door het project KIP is men (meer) aandacht gaan besteden aan oogstdankdagen. In de laatste oogstdankviering is gesproken over de oogst, die het project na een jaar hard werken had opgeleverd. Het scheppingsverhaal uit Genesis 1 vormde het uitgangspunt van de verantwoordelijkheid, die wij mensen van God hebben gekregen. Boeren en tuinders zaaien, maaien, wieden en oogsten. Zij zijn afhankelijk van wind, zon en regen. Hun handen zijn letterlijk getekend door het zware werk dat ze doen. Door na te denken over psalm 8, waarin wij zingen dat God de mens bijna God gemaakt heeft, werd duidelijk dat de mensen elkaar, dat platteland en kerk, dat boeren en andere gelovigen elkaar nodig hebben. Een waardevol project, dat inmiddels afgerond is. De klankbordgroep gaat verder op de ingeslagen weg, die een levenslang leerproces is.

www.parochielemelerveld.nl

<http://dkci-utrecht.nl/Doen/Dichtbij/Paginas/Welzijn.aspx>

Hans Boerkamp

Naastehulp Voorst

“Als andere instanties u niet verder kunnen helpen...”

Naastehulp Voorst is een voorbeeld voor diaconaal opbouwwerk. Het gaat om twaalf dorpen en dertien kerkgenootschappen die zich samen buigen over de vraag: ‘Hoe kunnen wij de naaste van dienst zijn. Hoe kunnen we er voor zorgen dat mensen geen honger lijden, en geen kind te kort komt’. De ervaring leert dat het niet zo eenvoudig is om al die verschillende identiteiten saamhorigheid te laten uitstralen. In Voorst is het gelukt. Bertus Wolbrink, Bernard Kolkman en Dianne Bloo vertellen over de sleutels van het succes. Alle drie zijn lid van de Caritas en horen bij de Martinuskerk in Twello.

De start

In 2008 is het begonnen. De gemeente Voorst, bestaande uit de twaalf dorpskernen, stond voor de uitdaging om uitvoering te geven aan bestrijding van armoede op grond van de Wet maatschappelijke ondersteuning (WMO). Om de wet gestalte te geven zocht ze contact met onder andere de kerken. In het contact met de gemeente kwamen er gemeenschappelijke vragen naar voren.

De gemeente vroeg zich af: ‘Hoe kom je in contact met mensen die zich aan de randen van de samenleving bevinden’, en de kerken vroegen zich af: ‘Waar wordt armoede zichtbaar, en hoe kunnen we helpen?’. Het eerste contact eindigde met een vraag van de gemeente: ‘Waar kunnen we met onze vragen terecht? Het is voor ons niet te doen om met dertien kerkgenootschappen apart in contact te treden.’ De Caritas van de Martinuskerk heeft de bal opgepakt en hem in het speelveld van de gezamenlijke kerken gebracht. Het resultaat van alle werk dat volgde is dat er nu een gezamenlijk aanspreekpunt is gemaakt. Er is een gezamenlijk telefoonnummer en e-mailadres waar mensen zich kunnen melden. Er is een folder opgesteld, die verspreid is onder 65 instellingen. Overal is de folder met dankbaarheid en enthousiasme ontvangen. Het gaat om huisartsen en scholen, wijkzorg en vluchtelingenwerk en nog veel meer. Vanuit de kerken wordt er twee maal per jaar een gezamenlijke bijeenkomst gehouden waar een gastspreker inzicht geeft in wat armoede doet en wat je er aan kunt doen. Door de bijeenkomsten worden de deelnemers uit de verschillende kerken bekenden van elkaar die elkaar weten te vinden als iemand in nood verkeert. De kerken worden langzaam de spil

Bernard Kolkman, Dianne Bloo en Bertus

Wolbrink bij het beeld van Sint Maarten

van een sociaal netwerk, dat zich uitstrekt van voedselbank tot huishulp en van schuldsanering tot ‘stichting leergeld’.

Hoe werkt het?

De telefoon wordt beheerd door Bertus Wolbrink en de mail wordt verzorgd door Dianne Bloo. Als er een aanvraag binnenkomt wordt er meteen contact opgenomen met degene die gebeld of gemaïld heeft. Bovendien wordt contact opgenomen met de geloofsgemeenschap uit de plaats waar de aanvraag vandaan komt. Zo wordt de bal aan het rollen gebracht. Op dit moment vervult de caritas uit Twello een spilfunctie, maar het is de bedoeling dat zowel de mail als het telefoonbeheer ieder jaar naar een andere geloofsgemeenschap gaat. Over continuïteit maakt men zich geen zorgen. Het enthousiasme van de deelnemende kerken is groot en de kundigheid van de deelnemers is hoog. Bovendien heeft men het gevoel dat men altijd beroep kan doen op elkaar en andere instanties. Men is opgenomen in een groot netwerk van mensen die elkaar steeds beter leren kennen. Bovendien krijgen politieke partijen steeds meer belangstelling.

Melden mensen zich?

De initiatiefnemers zijn er trots op dat de organisatie staat en is geland in de dorpen en de geloofsgemeenschappen. Maar met folders ben je er niet. De uitdaging voor de komende tijd ligt in de vraag hoe het beklijft en mensen worden doorverwezen of zelf de moed hebben om de telefoon te pakken of te mailen. De werkgroep heeft er alle vertrouwen in dat het gaat lukken omdat alle voorwaarden aanwezig zijn. Om dit te onderstrepen klinkt het: “Je wordt door dit werk besmet, er gaat iets in je bruisen. De Geest is voelbaar en het wordt een soort roeping die uitstraling heeft”. “Je bundelt krachten en hebt het gevoel dat je er niet alleen voor staat.” “Door die bijeenkomsten leer je ontzettend veel, je geeft niet alleen,

je krijgt ook heel veel.” Het voorbeeld werd genoemd van het inspirerende verhaal van de sociale raadvrouw en van het gezamenlijk bespreken van concrete situaties. Er zijn zoveel mogelijkheden om armoede te bestrijden. “Als kerken hebben we geld waar we leed mee kunnen verzachten.” “Als je aan winkeliers of plaatselijke banken vraagt of ze iets over hebben voor mensen in armoede, dan zegt

“Je wordt door
dit werk besmet”

iedereen: ‘Ja.’” “Het is mooi om in het centrum van een netwerk te zitten. Voedselbank zorgt voor voedsel, stichting leergeld zorgt voor kinderen en jongeren, de kringloop voor spullen, het UWV voor werk en inkomen, de sociale dienst voor bijstand

en schuldsanering... En wij als kerken leggen verbanden tussen al die instanties en wijzen mensen de weg in de wirwar van hun leven. Waar voorzieningen ophouden is de kerk een vangnet.” “Als ik het even niet meer zie zitten, want het is heel veel werk, dan ga ik terug naar de bron, naar mensen die geen kant op kunnen. Daar doe ik het voor. Dat is de rode draad.”

Wanneer is het project geslaagd?

Spontaan wordt gezegd: “als mensen zonder schroom bellen of mailen, als we mensen weer op pad krijgen, als ‘naastehulp’ een begrip is in de gemeente Voorst.” De organisatie is geland. Er is heel veel bereikt. Het enthousiasme is buitengewoon. Grenzen vervagen. De volgende fase gaat van start. Na het landen komt het inlanden. Het betekent: er is altijd iemand die naar je omziet en waar je veilig terecht kunt. “Binnen twee maand komen de telefoontjes met regelmaat binnen en zal het mailcontact niet ophouden”, zegt Bertus vol geloof en overtuiging.

www.franciscusenclara.com

<http://www.franciscusenclara.com/index.php?action=view&p=1751>

Hans Boerkamp

Omzien naar elkaar door PCI De Hoef

“Je hebt voeten gekregen om naar je naaste toe te gaan”

Pastoor Kroegman was de laatste pastoor in het dorpje De Hoef aan de Kromme Mijdrecht. Het dorpje telt 700 inwoners waarvan er 500 staan ingeschreven als katholiek. De Hoef heeft een eigen school met meer dan 100 leerlingen. Midden in het dorp staat het kerkje vlakbij de school. De pastorie is onlangs opgeknapt door vrijwilligers. De pastoorskamer is omgebouwd tot buurtkamer waar iedere dinsdagmorgen mensen bij elkaar komen om elkaar te ontmoeten.

Omzien naar elkaar

De inmiddels overleden Pastoor Kroegman nam twaalf jaar geleden afscheid. Hij was een echte herder, ging bij iedereen in het dorp op bezoek. Voortdurend zei hij: “Er komt een tijd dat jullie geen eigen pastoor meer hebben. Jullie moeten dan voor elkaar zorgen”. Ria Blommestijn is lid van de PCI: “Hij heeft ons voorgeleefd hoe we dat moeten doen!”. Samen met Toon de Jong, Rina Voortman, Michel Telkamp, Angele van Schaik en Ron van Liesveld geeft zij vorm aan ‘Omzien naar elkaar’. De activiteiten van de groep zijn veelomvattend. Kenmerkend is dat bezoekwerk niet een geïsoleerd gebeuren is. Je komt elkaar overal tegen: in de winkel, in de kerk, op het voetbalveld, bij de carnaval of op school. Ron is in het dorp prins carnaval geweest en vertelt dat hij de ene avond bij iemand op ziekenbezoek is geweest terwijl hij een week later met diezelfde persoon een voorzichtig schuifelend dansje uitvoert. Zo nabij kan het zijn.

Lourdes fonds

Vanuit de regio wordt ieder jaar een reis naar Lourdes georganiseerd. De werkgroep vraagt acht mensen om mee te gaan. De caritas ondersteunt met een financiële bijdrage voor drie mensen. De werkgroep collecteert in het hele dorp voor een bijdrage. De Lourdesgangers

nemen intenties vanuit de parochie mee naar Lourdes. Het is een indrukwekkend moment als deze in Lourdes bij Maria worden neergelegd en kaarsjes worden aangestoken. Het thuisfront ontvangt kaarten, vooral degenen die om een gebed hebben gevraagd. Iedereen leeft mee en bij thuiskomst vallen de verhalen in goede aarde.

*“Je bent de handen,
oren, ogen, voeten
van Jezus”*

één keer een nee te horen heeft gekregen. Op de vraag of mensen bereid zijn om in zo'n klein dorp waar iedereen elkaar kent hun verdriet en zorgen te delen met een dorpsgenoot wordt gezegd: “Je bouwt vertrouwen op, je leert zien wat mensen doormaken. Soms vind je een opening. Soms zegt iemand: ‘Dit heb ik nog nooit tegen een ander verteld’. Als dat gebeurt dan overkomt je een gevoel van grote dankbaarheid.”

Ria heeft bij een inwoner uit De Hoef, die fotografie als hobby heeft, een aantal foto's uitgezocht. De foto's gaan met trots en bewondering van hand tot hand. Ze worden als kaarten gebruikt bij het bezoekwerk of naar mensen

gestuurd op gedenkdagen of verjaardagen. De werkgroep kent een aantal onderscheiden vormen van bezoekwerk. Als het gesprek over de zieke medemens gaat wordt er met eerbied over gesproken: “Wat mensen soms moeten meemaken... we hebben geen antwoorden op zoveel vragen... we kunnen er alleen maar zijn, en als het nodig is roepen we hulp in van het pastorale team.”

In het dorp wonen veel mensen die hoog bejaard zijn en alleen zijn komen te staan. Een jaar na het overlijden van hun geliefde krijgen ze bezoek met een bloemetje. Ook daarna worden ze regelmatig bezocht en als het nodig is komen ze op de lijst te staan voor een kerstattentie. Als mensen niet meer op zich zelf kunnen wonen, gaan ze naar een tehuis in Mijdrecht of Vinkeveen. Vanuit De Hoef worden ze regelmatig bezocht. “Ze leven met hun hart nog altijd in De Hoef,” zegt Toon die dit werk op zich heeft genomen.

Kerstactie en contact met de school

Stilaan heeft de werkgroep een doelstelling ontwikkeld die vooral gestalte krijgt in de kerstactie, waarmee verbindingen worden gelegd tussen jong en oud, tussen ziek en gezond. De school helpt hierin mee. Het thema ‘eenzaam of samen’ wordt opgenomen in het lespakket en uit zich in creativiteit. Kinderen beschilderen bloempotten, maken boekenleggers, of creëren een kerstster. Wij brengen die naar de mensen. Soms zien kinderen hun werk vanaf de straat voor de ramen hangen of ze zien het bij een vriendje thuis of bij familie waarvan de ouder ziek is. Zo ontstaat er een over en weer, en, het werkt! Er staan 108 namen op de lijst van mensen die in aanmerking komen voor een kerstattentie. De werkgroep brengt de attentie weg en is er twee weken mee bezig.

De handen van de PCI leden met de fotokaarten

Buurtkamer

De buurtkamer is een laatste loot in het omzien naar elkaar. De buurtkamer draait vanaf half november iedere dinsdagmorgen. Ongeveer 15 mensen komen dan bij elkaar, er ontstaan contacten tijdens halen en brengen en met elkaar meerijden, er wordt een spelletje gedaan en tijdens de voorleesweek kwam een kleuterklas op bezoek begeleid door een oud-kleuterjuf, en er werd voorgelezen aan de kinderen.

Naasteliefde

Op de vraag: ‘Waarom doe je dit?’ volgen vele antwoorden: “Er zijn voor je naaste.” “Je hebt voeten gekregen om naar je naaste toe te gaan.” “Je bent de handen, oren, ogen, voeten van Jezus.” “God heeft mensen nodig om naakten te kleden, om mensen eten te geven en ga zo maar door.” “Het is een meerwaarde voor het leven, het geeft je meer gevoel om er te zijn waar je echt nodig bent.” “Het werkt door in het dagelijkse leven, in het werk je doet.” Het werk van deze bijzondere groep wordt met een paar woorden samengevat: “Het is zo gewoon wat we doen, zo bijzonder, zo nodig”.

www.stjandedoper-vechtenvenen.nl/home

http://www.stjandedoper-vechtenvenen.nl/parochiële_caritas

Dorothea Brylak smmp

Stichting NAASTE Zutphen

“Bestempel jezelf niet als slecht mens”

In de bezinningsruimte van de Penitentiaire Instellingen Zutphen vertellen diaken Ruud Wolthers en Fons Flierman, r.-k. justitiepastor en tevens bestuurslid van de stichting over de interkerkelijke Stichting NAASTE (NAAste Achterhoek STEdendriehoek). Het gaat om een vrijwilligersorganisatie, die (ex)gedetineerden helpt bij hun terugkeer in de maatschappij.

Ontstaan en oprichting

Een luisterend oor voor een moeder van een gedetineerde zoon en de ervaringen van en met Stichting Next in Almelo, die (na)zorg biedt aan (ex)gedetineerden in Almelo, stonden aan de wieg van Stichting NAASTE. Justitiepastores van de Penitentiaire Instelling (PI) Zutphen zagen hoe ex-gedetineerden na hun terugkomst in de maatschappij in de problemen kwamen. Zij hadden individuele begeleiding nodig, iemand die de ander letterlijk en figuurlijk bijstaat en een beetje bij de hand neemt. De stichting is opgezet in samenwerking met de PI Achterhoek, met kerken in de regio, gemeenten in de Achterhoek en Stedendriehoek Apeldoorn, Deventer en Zutphen en met andere maatschappelijke en kerkelijke organisaties.

Doelstelling en werkwijze

Doel van de stichting is het geven van individuele zorg en nazorg aan (ex)gedetineerden, waarin de gevangenis zelf en ook andere instellingen niet kunnen voorzien. Het gaat om de taakvelden: huisvesting, arbeid, inkomen, uitkering, schuldhulpverlening, relatieproblematiek, zingeving en vrijetijdsbesteding. De (na)zorg begint al tijdens de detentieperiode. Er worden contacten gelegd. Hulp wordt op vier werkvelden geboden. Als eerste in de correspondentie met gedetineerden. Deze

loopt via de dienst Geestelijke Verzorging. Het adres van de vrijwilliger blijft onbekend voor de gedetineerde. Ten tweede door bezoek aan een gedetineerde in de vorm van persoonlijke bezoeken of als begeleider van kinderen van een gedetineerde. Ten derde door individuele nazorg aan gedetineerden. De eerste contacten worden binnen de gevangenis gelegd. De vertrouwensband, die ontstaat is de basis voor hulp na het ontslag uit de gevangenis. Tenslotte gebeurt alles in samenwerking met de In- en Aanloophuizen in de regio.

Vrijwilligersorganisatie

Stichting NAASTE is een vrijwilligersorganisatie, bestaande uit een bestuur met momenteel vijf leden en een adviseur, een vierkoppige PR commissie en iemand die de fondsenwerving coördineert. Zo'n 25 vrijwilligers zijn actief in de directe zorg en nazorg voor (ex)gedetineerden. Hans Segaar, vrijwilligerscoördinator schrijft: “Als coördinator van de vrijwilligers van de Interkerkelijke Stichting NAASTE heb ik de mooie taak om onze mensen te coördineren. Een bont gezelschap van mensen met allerlei kerkelijke of niet kerkelijke achtergronden. Zo zijn er rooms-katholieken en protestanten, mensen vanuit een Pinksterkerk of het Leger des Heils bij ons te vinden. Het mooie is dat deze mensen een bloemrijk boeket vormen van verschil-

“Ik zat gevangen

en jullie kwamen

naar mij toe”

Vrij, en dan...?

lende kleuren. Allen zijn zeer gemotiveerd bezig voor onze (ex)gedetineerde medemens, die vaak door de samenleving slecht geaccepteerd wordt.”

Het zijn mensen die zich belangeloos inzetten. Uitgangspunt is om zo onbevangen en onbevooroordeeld mogelijk te luisteren en de gedetineerde met warmte en liefde tegemoet te treden. Het is een wisselwerking van geven en ontvangen.

(Potentiële) vrijwilligers krijgen een training, waarin onder meer hun eigen motivatie ter sprake komt en waar ze, voor zover mogelijk, worden ingeleid in de wereld van een gedetineerde. Er wordt gesproken over de valkuilen en over zaken, waar je tegenaan kan lopen. Daarna worden vrijwilligers jaarlijks permanent toegerust en komen ze om de zes weken in een intervisiegroep bij elkaar.

Inspiratiebron

De werken van de barmhartigheid, zoals we die in het 25^e hoofdstuk van het Mattheüs evangelie vinden, zijn inspiratiebron voor dit werk. Jezus zegt daar bij monde van de evangelist: “Jullie zijn door mijn Vader gezegend,.... Want....Ik was ziek en jullie bezochten mij, ik zat gevangen en jullie kwamen naar mij toe” (De Nieuwe Bijbelvertaling). Fons vertelt: “De eigen ziel van de gedetineerde is geraakt. Hij is losgekomen van God. In de gevangenis hebben de gedetineerden tijd om na te denken en terug te kijken op hun leven.” Fons probeert aan de gevangenen duidelijk te maken, dat zij zichzelf niet bij voorbaat moeten bestempelen als slechte mensen. “Op de eerste plaats zijn het mensen, geschapen door God. Vervolgens kun je fouten in je leven maken, soms ernstige fouten met vërreikende consequenties.”

Samen met gedetineerden die daarvoor open staan, probeert Fons bij de kern van de mens te komen, die door de strafdaad verduisterd

is. Veel gedetineerden zijn voor de detentie nooit in de kerk geweest, en ontdekken in de gevangenis een behoefte om op zoek te gaan naar (religieuze) zingeving in hun leven.

Uit de praktijk

Beau (naam is veranderd) vertelt: “Ik heb een fout gemaakt. Daar heb ik ontzettend van geleerd. Ik heb straf gehad en ik hoop dat de slachtoffers daar een goed gevoel aan over houden. Dan kan ik schoon schip maken. Nee, ik ben nog niet van alle problemen af. Met wat ik verdien, betaal ik in twee jaar tijd al mijn schulden af. Ik beschouw het maar als een verlengde straf. Daarna ben ik in alle opzichten schuldenvrij.” Via de woningbouwvereniging kreeg Beau een appartement in een nieuwe omgeving waarin hij niemand kende. “Stichting Naaste hielp me. Dan ken je meteen iemand om op terug te vallen. Je kunt je eenzaam gaan voelen en hoe ga je daarmee om? Hoe ga je met de vrijheid om? Dat zijn belangrijke vragen. Maar ook praktische hulp kreeg ik. Ik kan wel geestelijk begeleid worden, maar hoe ga ik dan eten? Dat was net zo belangrijk.” Meteen na zijn vrijlating vond Beau werk, hoewel dat niet echt lag op het vakgebied waarvoor hij geleerd had. “Onderaan beginnen. Daar is niets mis mee... Ik ben nu met de gitaar bezig. Leren spelen, daar heb ik plezier in. Mijn grootste wens in het leven is een wijs persoon te zijn en dat over te brengen naar anderen...”

www.stichtingnaaste.nl

Jos Oostrik

Ruimte voor anderszijn Doetinchem

“Leren op je handen te zitten zolang dat nodig is”

“Een unieke pool van vrijwilligers die in de regio Oost Gelderland en Apeldoorn mensen bezoeken met een ‘psychische’ beperking”, met deze woorden wordt het project ‘Ruimte voor anderszijn (Rvaz)’ aangemeld.

Aan het woord zijn Ruud van Velzen en Maatje van Steenberg. Beiden zijn lid van de projectgroep en drijvende krachten achter dit project. Ruud heeft een eigen adviesbureau en Maatje is werkzaam bij het Katholiek Centrum voor Maatschappelijk Activeringswerk (KCMA) Arnhem. Bij binnenkomst gaat het over de training die net is afgerond in Apeldoorn. Opnieuw zijn er elf enthousiaste mensen die kunnen worden ingezet.

Hulp aan mensen

Maatje vertelt over het ontstaan. Het begin ligt bij een bijeenkomst van mensen van GGNet en enkele pastores en predikanten uit de regio Oost Achterhoek. Zij spraken over het omgaan met mensen die in aanraking zijn gekomen met de psychiatrie. Tijdens opvang of behandeling wordt er begeleiding geboden en wordt er veel gesproken. Als de mensen weer thuis zijn is nazorg onmogelijk, zeker nu er anno 2013 flink bezuinigd wordt in de GGZ, óók op geestelijke verzorging. Mensen vallen terug op zich zelf, maar houden behoefte aan een gesprek over de dingen die er echt toe doen. Juist mensen met psychische problemen hebben in hun netwerk niet altijd iemand bij wie ze daarvoor terecht kunnen.

Uit de ontmoetingen met de pastores ontstaat de vraag, wat er vanuit de kerken gedaan kan worden. Eén van de

antwoorden is een pool van vrijwilligers. Vrijwilligers die als maatje kunnen optrek-

Cees van Turnhout (links) ambassadeur van Ruimte voor anderszijn, en Ruud van Velzen, coördinator

ken met mensen met een psychische beperking. In het project heten zij deelnemers. Het accent ligt vooral op een goed gesprek. Samen praten over zaken die er voor jou echt toe doen, over vragen van geloof en zingeving. In de wervingsfolder wordt het omschreven als: “Het gaat om present zijn, een luisterend oor, het uithouden met die ander als er steeds terugkerende vragen zijn die je niet zomaar kunt oplossen. Leren op je handen te zitten zolang dat nodig is.”

Luisteren en aanwezig zijn

“Als vrijwilliger/gespreksmaatje bied je in de eerste plaats een luisterend oor. Het klinkt eenvoudig, er zijn voor iemand en luisteren. Toch

weten we uit ervaring dat het niet altijd vanzelf gaat. Daarom wordt de vrijwilligers een cursus aangeboden van vier avonden. Hierin wordt ingegaan op enkele thema's uit de psychiatrie en op de presentiebenadering.” Ruud is

coördinator van het project. Hij verzorgt de trainingen, samen met een presentietrainer en met een geestelijk verzorger van GGNet. Daarnaast bezoekt hij deelnemers en vrijwilligers. Hij houdt een intake en koppelt zo mensen aan elkaar. Op dit moment zijn er 26 koppeltjes. Mensen die (twee)wekelijks, soms eens per maand bij elkaar op bezoek komen. Naast Oost Gelderland is het idee ook in Apeldoorn opgepakt. Het werk bestaat bij de gratie van vrijwillige inzet van mensen. De onkosten voor training en reiskosten worden gedekt door gelden uit fondsen en uit de plaatselijke kerken. Het KCMA is hierbij verantwoordelijk voor werving en beheer van de gelden en Maatje begeleidt de werkgroepen.

Gespreksmaatjes

Het begrip ‘maatjesproject’ bestaat al lange tijd. Het heeft verschillende vormen en je kunt het overal in het land tegenkomen. Het bijzondere van dit project is dat het zich vooral richt op het voeren van gesprek. In de trainingen wordt daarom ook extra aandacht gegeven aan gespreksvoering en in het bijzonder aan luisteren. Het motto dat geldt is: ‘geef de ander de ruimte’.

In het gesprek met Ruud en Maatje valt ook met enige regelmaat het woord ruimte. Het gaat om mensen die ruimte hebben en maken voor elkaar. Om mensen die ruimte hebben in hun agenda's. Naast de vrijwilligerspool is er ook een lijstje met namen van pastores, die zich als ‘pastor met ruimte’ beschikbaar stellen voor het onderhouden van een pastoraal contact met mensen met psychische problemen. Op hen wordt een beroep gedaan als een deelnemer de voorkeur aan een pastor geeft

“Het gaat om
present zijn,
een luisterend oor”

boven een vrijwilliger als gespreksmaatje.

Ruimte voor de ander

“Ruimte staat voor openheid, voor aandacht. Je hoeft je niet anders voor te doen, je mag

zijn wie je bent. Dit geldt voor de deelnemer maar ook voor de vrijwilliger. In deze benadering van present zijn en ruimte maken voor elkaar klinkt de Bijbelse naam: Ik zal er zijn,” zo vat Ruud de activiteiten samen. In de publiciteit rond de werving van vrijwilligers wordt een tekst gebruikt van Stef Bos.

Je moet
van twee kanten
komen
om elkaar te ontmoeten

Je moet jezelf
in de ander
durven zien

Het kan jou bedreigen
Het kan jou behoeden

Maar je moet van twee kanten komen
om elkaar te ontmoeten

Uit: ‘ONTMOETINGEN’

Ontmoeten komt van twee kanten

Ruud: “Als gespreksmaatje leer je hoe belangrijk het is, dat je er gewoon maar bent en luisteren kunt, dat je niet oordeelt, geen oplossingen hoeft aan te dragen, alleen maar komt om te ontmoeten. Ontmoeten komt van twee kanten, je ziet jezelf in die ander die er net zo één is als jij. Die herkenning geeft ruimte, de ruimte om anders te zijn.”

www.ruimtevooranderszijn.nl

Hub Crijns

SchuldHulpMaatje Montferland

“Ik trek het me aan dat mensen zo in de problemen zitten”

Theo Reuling is diaken pastor van de parochie H. Gabriël en hij heeft vanuit de kerken aan de wieg van het project SchuldHulpMaatje Montferland gestaan.

Sjantien Unck is werkzaam bij de welzijnsorganisatie Welcom en besteedt vanaf januari 2013 elf uur van haar tijd als de lokale coördinator van het project SchuldHulpMaatje. Ellie Baartmans-Vonk heeft de training van SchuldHulpMaatje afgerond en begeleidt nu drie mensen.

Eerst een pilot project

Theo Reuling vertelt hoe het project landelijk van start is gegaan in 2010 met subsidie van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. “Ik werk hier als diaconaal pastor en heb er ervaring mee hoe in gezinnen situaties zijn rond financiële problemen. Praktisch werden de hulpvragen me teveel. Wat te doen? Het project SchuldHulpMaatje leek me een goed idee te zijn. Ik heb een bijeenkomst belegd met de protestantse kerken, de Parochiële Caritas Instelling, de Stichting Solidariteitsfonds Montferland, en Welcom. Na eerste aarzelingen rond de inbedding van het coördinatorschap in de Stichting Welcom hebben we de start kunnen maken. Er is een Stuurgroep gevormd die werkt aan de diverse voorwaarden, zoals bestuur, financiering en communicatie. Het pilotproject loopt tot en met 2012 en vanaf 2013 hebben we een vervolgproject voor drie jaar rond.”

SchuldHulpMaatjes begeleiden

Sjantien Unck van Welcom is van meet af aan betrokken geweest bij de pilot. “Het werven van Maatjes is gegaan via oproepen in de kerken en een klein artikel in de lokale krant. Er was genoeg animo. Dertien mensen hebben de landelijke training van drie dagen gevolgd en in oktober 2011 kon de wethouder de certificaten uitreiken. In het begin was het lastig

V.l.n.r. Ellie Baartmans-Vonk,

Sjantien Unck, en Theo Reuling

om hulpvragers en Maatjes te koppelen. Het project moest nog voeten in de aarde krijgen en ik kon de Maatjes nog niet goed voorbereiden op de praktijk. Dat was een leerproces voor ons allemaal. Eind 2012 zijn er nog drie Maatjes bijgekomen en hebben we goed kunnen zorgen voor koppelingen met hulpvragers. Er zijn veel mensen in de problemen, want in korte tijd hebben we een wachtlijst ontwikkeld. Er komt nu een groep van tien Maatjes voor een nieuwe training en als zij hun certificaat hebben gehaald kunnen ze meteen aan het werk. Ik doe de intake van mensen

“Er zijn veel

mensen in de

problemen”

met hulpvragen bij mensen thuis. De thuissituatie vertelt veel over mensen en ze zijn er meer op hun gemak. Zo probeer ik van meet af aan vertrouwen op te bouwen. Ik begeleid zelf ook hulpvragers. In noodsituaties kan ik ad-hoc uren maken rond interventie. De situatie is vaak triest, maar je kan wel oplossingen bereiken. Het klinkt raar om te zeggen, maar als je iemand uit de financiële sores kan trekken waardoor die mensen weer zelfwaarde krijgen is dat mooi. Het is mooi om mensen op elkaar te betrekken en de Maatjes doen prachtig werk. We hebben nu 20 koppelingen lopen met de Maatjes en negen op de wachtlijst. Morgen doe ik weer een intake. De hulpvragers variëren met allerlei situaties. Sommigen zijn geholpen met overzicht maken en tips geven. Anderen hebben aandacht nodig en hulp bij het proces van formulieren invullen en trajecten lopen. Vooral het traject naar de schuldsaneringsregeling duurt lang. Het kan zomaar een half jaar in beslag nemen. Sinds we in 2011 gestart zijn hebben we in totaal 39 koppelingen gehad en hebben we 17 trajecten af kunnen sluiten.”

SchuldHulpMaatje van drie hulpvragers

Ellie Baartmans-Vonk was van beroep secretaresse met financiële affiniteit. Ze is o.a. werkzaam geweest in het eigen familiebedrijf en in een schildersbedrijf. In haar leven heeft ze al vaker mensen begeleid met financiële problemen. “Ik sta er nog steeds versteld van dat het in Nederland mogelijk is dat mensen zo in de problemen komen. Ik voel me daarbij vergeleken verschrikkelijk rijk, terwijl ik ook zorgen heb in mijn gezin. Rondkomen met het geld dat je hebt kan lastig zijn, maar het is te leren. En vanuit je eigen ervaring en kennis kun je iets betekenen voor mensen die in de problemen zitten.”

De oproep voor SchuldHulpMaatjes trok direct haar aandacht. “De training van drie dagen was een goede eyeopener. Niet alleen de verantwoordelijkheden, maar ook de mogelijke

valkuilen werden besproken. De vele technische zaken waren pittig, maar welkom. De cursus was heel nuttig en de docenten hadden veel inzicht in mensen, kennis en praktijkvoorbeelden.

We hebben daarbij geleerd om onderscheid in situaties te maken: wat mensen zelf aankunnen en waar professionele hulp nodig is.” Ellie begeleidt nu drie hulpvragers. “Mijn eerste hulpvrager is een jongeman van midden dertig met een goede baan en toch een flinke schuld. Wat hij nodig had was overzicht creëren, goed cijferwerk, en inzicht in zijn eigen uitgavenpatroon. Hij gebruikte te snel zijn bankpasje en had geen idee van zijn kostenpatroon, noch bewustheid rond zijn gedrag. Hij vroeg en kreeg iemand die hem overzicht leerde en hem bij de les houdt: maak een budget en probeer daarnaar te leven. Ik bezoek hem nu eens per zes weken en zie hoe hij de goede kant op gaat. Mijn andere twee hulpvragers kennen tragischer situaties. Zo begeleid ik een oudere mevrouw waarvan de man geheel onverwachts overleed waardoor zij het overzicht kwijtraakte. Langzaamaan krijgen we hoofd, huis en schulden weer op orde. Mijn laatste hulpvrager is een jongeman met een uiterst turbulente levensgeschiedenis. Een opeenstapeling van bureaucratische missers van hemzelf, zijn ex-vriendin en de overheid heeft geleid tot aanmerkelijke schulden. Dit gaat heel veel tijd en energie kosten om op te lossen. Ik luister en geef hem veel aandacht en bemiddel naar diverse instanties.”

www.welcomsite.nl/templates/standard.asp?p=832

www.parochiegabriel.nl/parochiele-caritas-instelling-pci.html

Stichting Solidariteitsfonds
Montferland, Postbus 87,
6940 BB Didam

Geert Rozema

Project over alcohol gebruik in Montfoort

“Preken of praten?”

“Coma-zuipen door jongeren in het Groene Hart was de reden om dit project in 2010 te beginnen. Het speelt in dit gebied maar eigenlijk in heel Nederland. Welke bijdrage kunnen ouders, maatschappelijke organisaties, sportverenigingen en kerken leveren bij de preventie? Deze vraag legde een wethouder van Lopik ons voor op een drukbezochte ouderavond”, aldus pastoraal werker Hans Oldenhof. Hij was na een kerkdienst getipt voor deze avond door een betrokken CDA-gemeenteraadslid.

Kerngroepje betrokken ouders

Vijf katholieke ouders reageren in 2010 op de oproep van Hans om bij elkaar te komen rond de vraag van de wethouder. Drie ervan, Anita Maurix, Joost van Hofwegen en Antoeska Renes vormen met pastor en ouder Hans een kerngroepje. Eens in de zes weken komen ze bij elkaar. Hans: “We spraken met elkaar over de rol van de katholieke traditie bij onze eigen opvoeding en die van onze kinderen. Precies in de tijd dat de katholieke kerk moreel failliet wordt verklaard vanwege schandalen rondom seksueel misbruik. Wat geef jij je kind mee aan geestelijke bagage op zijn of haar levensweg? Onze kerk reikt van ‘bovenaf’ niet veel handvatten aan om in te gaan op dit soort vragen.”

Brochure

Montfoortse Anita Maurix, gastvrouw en kern-groeplid vult Hans trots aan: “We beseffen zelf kerk te zijn en verantwoordelijkheid te dragen

over de opvoeding van onze kinderen. Daarom besluiten we met dit groepje ouders samen op zoek te gaan. De vrucht van onze gesprekken vormt het boekje: *Preken of praten? Zoeken naar balans. Opvoeden vanuit katholieke inspiratiebronnen*. Ze zijn afgelopen jaren een intensief proces met elkaar aangegaan.

Samen lezen en reflecteren op de deugdenleer

“Het parochiebestuur stelde op ons verzoek € 1.000 ter beschikking voor de onkosten van het project,” zo vertelt Hans. Anita: “Samen lezen we het boek dat Hans inbracht: *De Grenzeloze generatie* van Frits Spangenberg en Martijn Lampert. Het inspireerde ons om een levensbeschouwelijke zoektocht te beginnen. We ontdekten dat onze eigen katholieke sociale leer en de deugdenleer heel praktisch toepasbaar zijn in de opvoeding”. Hans vervolgt: “Je wordt erdoor uitgedaagd om in de spiegel te kijken. Hoe staan wij zelf in het leven? Wachten we af wat de toekomst ons brengt, geloven we in een maakbare samenleving? Wanneer stel ik grenzen in het opvoeden en welke zijn dat en vanuit welke waarden, zonder moralistisch of prekerig te worden?” Vragen die je terug vindt in het boekje.

Van links naar rechts: Antoeska Renes, Joost van Hofwegen, Hans Oldenhof en Anita Maurix

“Er bestaat zo iets
als een katholieke
rompstand”

Katholieke rompstand

“We ontdekten gaandeweg dat er zo iets bestaat als een katholieke rompstand. Als je weet waarvoor je staat komt er meer balans. Het is een weg die groepsgericht is en niet individu gericht, en die veel humor kent”, vertelt Hans. Anita: “Samen zijn we bezig geweest waarden te benoemen die voor ons belangrijk zijn. Hans kon ons als theoloog behulpzaam zijn bij deze zoektocht. Welke waarden schuilen achter de zaken die ons zo dierbaar zijn in het dagelijks leven? Speelgoed delen, vertrouwen in de goedheid van de ander en in de menselijke rede, mensen gastvrij ontvangen en welkom heten, onrechtvaardigheden aankaarten.”

Hans legt aan de hand van Franciscus iets uit van de katholieke rompstand. “Franciscus wilde met de armen leven. Niet omdat hij de mensen wilde helpen. Maar omdat hij een boeteling was die dankbaar is voor alles wat hij uit Gods hand ontving. Zoals zijn medemensen, die hij als zijn broeders en zusters zag. De mensheid als universele familie, verbonden met elkaar. We hebben elkaar nodig. We kunnen het gesprek met elkaar niet uit de weg blijven gaan.”

Maat houden

Anita: “Maat houden is ook zo’n concrete, actuele deugd die we samen benoemden. Een van de zeven christelijke deugden. Gematigd omgaan met alcohol past in een goede katholieke traditie. We mogen genieten van het leven maar niet door anderen overlast te bezorgen en je eigen lichaam kapot te maken. Als je geen maat weet te houden kun je uiteindelijk ook een slaaf

worden van je werk of computer-games. Deugden zijn eigenschappen die ons helpen om goed te leven. Over de deugd maat houden gingen we in gesprek met onze kinderen nadat één van onze kinderen straalbezopen thuis kwam.”

Handreiking aan ouders en scholen

“Met de brochure bieden we ouders en leerkrachten een handvat voor het gesprek over opvoeding van kinderen. Vanuit een zorg om onze kinderen die ons dierbaar zijn. Het is een oproep tot zelfreflectie en om het roer om te gooien wanneer nodig. We gaan problemen niet uit de weg, maar maken ze bespreekbaar vanuit de waarden waar we zelf voor staan. Door het gesprek met onze kinderen te blijven aangaan. Niet door alleen met het vingertje te zwaaien maar door onze verantwoordelijkheid te nemen als ouders. Ons geloof speelt hier een belangrijke, dagelijkse rol in. Vreugde en dankbaarheid mogen de grondtonen zijn”.

Toekomst?

Hans: “We hopen dat veel ouders naar aanleiding van de brochure met elkaar aan de praat raken over waarden overdracht en over hun eigen levensovertuiging. Verschillende sleutelfiguren hebben zich enthousiast uitgelaten over ons boekje, zoals een directeur van een basisschool en een voorzitter van een voetbalvereniging. Ook de landelijke Katholieke Oudervereniging maakt reclame. Een middelbare school verwelkomde de uitgave als een steun in de rug bij het omvormen van de school tot een waarden gemeenschap”.

De Drie-eenheidparochie omvat: Benschop, Cabauw-Lopik-Polsbroek, Montfoort- Linschoten, Nieuwegein, Harmelen en IJsselstein.

www.3eenheidparochie.nl

Joost van Hofwegen, e.a., *Preken of praten? Zoeken naar balans. Opvoeden vanuit katholieke inspiratiebronnen*, Berne Media, Heeswijk, 2012, 52 blz. ISBN 978-90-8972-034-4, € 7,95.

Hans Boerkamp

MOV groep Harmelen ondersteunt project in Togo

“Dankbaarheid als stuwende kracht”

In Harmelen bestaat de Missie, Ontwikkelingssamenwerking en Vrede groep bijna 40 jaar. De groep is in 1974 opgericht en vervult een voortrekkersrol binnen de parochie de Drie-eenheid.

Arie van Leeuwen, Miele Verloop en Annie van Rooyen spreken met warmte, charme en eenvoud over hun werk. Miele: “Ik zit 16 jaar in de groep en ik heb nooit de neiging gehad om te stoppen. Ik wil wat doen voor de medemens en mijn hart gaat uit naar de derde wereld.” Ze vertelt enthousiast over haar reis met haar gezin naar Tanzania, waar ze een weeshuis bezochten. Van de parochie hadden ze € 200 meegekregen voor de kinderen in het tehuis. Nadat ze voor dat geld op de plaatselijke markt van alles hadden gekocht, was er nog geld over. Daar hebben ze een melkkoe voor gekocht. “Door de hartelijkheid en de enorme gastvrijheid van de kinderen en de leiding voelde ik me net Maxima. Je kunt daadwerkelijk iets doen voor de allerarmsten! Het heeft ons en onze kinderen heel veel gedaan.”

Oogstdankdag

In 2000 werd in Harmelen voor het eerst oogstdankdag gevierd. Van meet af aan stond de viering in het teken van dankbaarheid en werd er een koppeling gemaakt met de verkoop van producten voor het goede doel. Deze viering is een traditie geworden. Het is zo'n succes dat men besloot om ook met moederdag de tuinders te benaderen om bloemen en perkplanten in te brengen voor het goede doel. “De bereidheid om bij te dragen is bij zowel gevers als kopers groot”, aldus Arie. Om het project tot een succes te maken zet Arie zijn netwerk bij boeren en tuinders in.

De een geeft kisten appels, de ander peren of eigen gemaakte jam. Via bekenden worden in Bleiswijk soms bloemen tegen inkooprij gecharterd en parochianen brengen producten uit eigen tuin in. Arie draagt zijn overuren bij en krijgt als dank van zijn werkgever een paar vrachten perkgoed van allerlei soort. Zijn enthousiasme werkt aanstekelijk en elk jaar zijn velen zeer vrijgevig. Twee keer per jaar, op moederdag en op de oogstdankdag, is het een feest op het kerkplein voor dorp en parochie.

Togoproject

Dit jaar gaat de opbrengt naar een project in Togo. Iemand uit de parochie kent het echtpaar Jouke en Cécile Schat-Savy. Jouke is 20 jaar directeur van een werkgeversorganisatie geweest en Cécile werkte 25 jaar als jeugdarts. Tijdens een pelgrimstocht naar Santiago komen ze tot het inzicht dat ze met hun kennis en ervaring pro Deo iets willen doen. Na hun pensionering is het echtpaar met een project in Togo gestart. Het doel is om in de stad Kpalimé een integraal project op te zetten waardoor in een klap 90% van alle ziektes, die vooral kinderen treffen, wordt voorkomen. Bijna alle ziektes zijn het gevolg van gebrek aan kennis en zijn met eenvoudige middelen te genezen. Cecile verblijft negen maanden per jaar in Togo en Jouke blijft in Nederland om de subsidie en logistiek te verzorgen. Ze zien elkaar 7,5 maand per jaar niet. Jouke zegt: “Dat is heel zwaar, ook als je elkaar dagelijks

“Ik ontleen veel kracht aan mijn geloof”

Jeugdarts Cécile Schat-Savy

met draagbaby in Togo

plaats. Zowel Jouke als Cécile ervaren het draagvlak voor hun werk als onmisbaar. Het feit dat ze gesteund, ondersteund en bemoeidigd worden, vervult hen met grote dankbaarheid. De wederkerigheid en dankbaarheid zijn als het ware de stuwende kracht achter dit bijzondere project. Het doet Geestkracht stromen en brengt creativiteit op gang.

belt.” Cécile zegt: “Ik ontleen veel kracht aan mijn geloof. Ik word terug geworpen op God. Er is geen geld en mijn vrienden zijn er niet, maar in de eenzaamheid openbaart God zich.” Jouke: “Ik bid iedere dag de getijden. Regelmatig komen teksten langs waarin God de mensen op de proef stelt. Dit project is voor ons een beetje een beproeving maar kent ook veel vreugde kanten. Door dit project houden we tienduizenden kinderen in leven en maken ze gezond, en daar doen we het voor.”

Wederkerigheid

De betrokkenheid bij het echtpaar en het project is bijzonder groot. Men heeft grote bewondering voor de keuzes die het echtpaar op latere leeftijd heeft gemaakt en men wordt geraakt door de spiritualiteit die van beide uitgaat. Niet alleen is dit een voorrecht voor de werkgroep, maar héél de parochie wordt erbij betrokken. Jouke heeft zijn verhaal verteld in een viering en op alle mogelijke manieren wordt er speels gewerkt om het project bekendheid te geven in de parochie de Drie-eenheid. Volgens Arie is het project geslaagd “als we weten dat het geld goed besteed wordt. Het gaat bovendien niet om ons maar om hen! Zij zetten zich met grote inzet in en wat is er mooier en eenvoudiger dan iets voor hen te doen.” Van de andere kant vindt er bemoediging

Wordt God zichtbaar in wat jullie doen?

Het is even stil als deze vraag gesteld wordt. Annie zegt: “Ik ben pas geraakt door een gedicht van Theresia: *Gods handen in deze wereld zijn jouw handen. Gods stem in deze wereld is jouw stem. Gods hart in deze wereld is jouw hart.* Ik dacht dat dit helemaal op Cecile slaat. Ik heb het haar gemaild. Binnen twee uur kreeg ik een mailtje terug. Ik had het gevoel dat het mailtje precies op het goede moment bij haar aankwam. Het vervulde me met grote dankbaarheid.” Dankbaarheid die ons vervult, is het hart van de diaconie. Dat werd duidelijk tijdens dit gesprek over dit bijzondere project.

De MOV-groep heeft zich ingezet om het Togo project op de bisschoppelijke Adventsactie te krijgen. Het is gelukt. Het project wordt de komende drie jaar gesponsord voor een bedrag van honderdduizend euro.

www.3eenheidparochie.nl

www.kinderhulp-togo.nl

www.kinderhulp-togo.nl/projecten/activiteiten-in-beeld/ voor een overzicht in foto's

Hub Crijs

Inloop zondagmiddag alleengaanden in Slagharen

“Er wordt hier niet gekletst en vooral gepraat. Dat doet goed.”

De werkgroep ‘Verlies en rouw’ van de Emmanuelparochie wordt getrokken door Tiny Werink, Annie Bosch en Janske Werink. Ineke Santman is profieldrager diaconie van de Alphonsus-geloofsgemeenschap. De werkgroepleden hebben oog voor mensen die alleen zijn komen te staan na een overlijden. Met name de zondag is voor alleenstaande mensen een moeilijke dag om door te komen. Dan is het extra stil.

Annie Bosch vertelt: “De werkgroep maakt in de stillere en donkere maanden met korter licht, van september tot en met april op de tweede zondagmiddag van de maand ruimte en tijd vrij om samen te zijn met hen die achterbleven. Iedereen is welkom. Alleengaanden worden extra uitgenodigd en blijken ook deel te nemen. De werkgroepleden doen mee aan deze activiteit voor ontmoeting, gezelschap, een praatje, een spelletje. Het is geen hoogdravende activiteit. Het diaconale zit hem in het ‘pure aandacht hebben voor’, ‘er zijn voor elkaar’. Dat verwijst naar Gods Naam ‘Ik zal er zijn’.”

Laatste inloopmiddag

Op zondagmiddag 14 april zijn tien dames aanwezig en een kleinkind van een werkgroep lid. Het is de laatste inloopmiddag van het seizoen. Er is een rustige sfeer. Twee groepjes dames zijn aan het jokeren, een ander groepje speelt rummykub. Koffie, thee en chocolaatjes doen de ronde. Er wordt gelachen en gewonnen

of verloren punten geteld en opgeschreven. De middag biedt deze keer iets extra's vanwege de bezoeker van de Ariëns Prijs voor Diaconie. Na enige tijd wordt het spellen onderbroken. Het verhaal over de Ariëns Prijs voor Diaconie wordt toegelicht. Alphons Ariëns wordt wat bekender en het proces van zaligverklaring trekt de nodige aandacht. Vooral dat er een gebedsverhoring of een wonder voor nodig is. De dames zijn het er mee eens “dat Alphons Ariëns daarvoor zijn best moet doen.” Annie Bosch vertelt over de inloopmiddag “dat vandaag enkele dames er niet zijn. De mensen die er zijn, komen graag. Ze zijn uit de buurt, maar ook uit Hardenberg, Dedemsvaart, en De Belte.” Mini Kosse komt zelfs met de auto uit

Coevorden. “Bij het binnenkomen beginnen we met bijpraten en nieuws uitwisselen. Daarna gaan we in groepjes een spelletje doen, vaak jokeren of rummykub.” Desgevraagd komen er weinig mannen. Tiny Werink: “Er is een tweetal geweest, maar toen een daarvan is overleden kwam de

Mantra Armoede beleid
 Van wantrouwen naar vertrouwen
 Van algemeen naar maatwerk
 Van pleister naar pluim
 Van zuinig naar ruimhartig
 Van vrijblijvend naar voorwaardelijk
 Van regels naar ruimte en lef
 Van aanbod naar verplichting
 Van versnippering naar heel de mens

ander niet meer. Hij was nog de enige man en dat werkt niet goed blijkbaar.” Annie Koel krijgt veel instemming als ze zegt: “Op de zondagmiddag als de kinderen er niet zijn voel je je het meest alleen. Dan is het fijn als er iets te doen is waarmee je de zondag kan breken. Er is ook wel een buurtkamer in Slagharen, maar deze inloopmiddag is gezelliger.”

Volgens Janske Werink “wordt hier niet gekletst en vooral gepraat. Dat doet goed. En daarnaast is het gezellig zo samen.” Kleinkind Stefanie Bosch “doet graag spelletjes. Ik kom graag met oma mee want het is leuk om te doen.” Janske geeft aan hoe in de praktijk “de naam ‘Verlies en rouw’ in onbruik is geraakt. Het is een goede naam voor de werkgroep, maar voor de zondagmiddag te zwaar. Die schrikt mensen af. ‘Inloopmiddag’ is een betere naam.” Annie Koel vertelt “dat alleen zijn erg is. Voor je het weet zit je weer in de put. Met het doen van spelletjes kom je de tijd op een actieve manier door. Dat is veel beter.”

De inloopmiddag bestaat al lang

Volgens Annie Bosch “is de activiteit ontstaan in 1998 na een cursus verlies en rouw, die in de parochie was gehouden. Op de themabijeenkomsten kwamen toen veel mensen. Daar werd door meerdere mensen aangegeven dat er behoefte was om op zondagmiddag bij elkaar te komen. Dat aanbod is de werkgroep toen gaan doen. Eerst kwamen er meer, maar vervolgens nog een enkeling.” Tiny Werink: “Ook als er maar één iemand komt, doe ik het toch. Het is ook voor die ene persoon belangrijk. We zijn er mee doorgedaan.” Annie Bosch: “De laatste jaren is de groep groter. We ontmoeten elkaar en brengen gezellig de zondagmiddag door.” Volgens Leny Werink “heb je zo in de winter enkele zondagen waarmee je de week breekt. Je weet waar je het voor doet. De mensen die komen kennen elkaar waardoor er gezelligheid is.” Ineke Santman zegt: “De mensen gaan er iedere keer weer mee door. Soms als ze niet kunnen bellen ze af. Dat geeft aan dat ze het belangrijk vinden.”

De deelnemers aan de inloopzondag middag in actie

Minie Temmink komt “voor de gezelligheid. Ik vind kaarten leuk. We hebben er een groepje van gemaakt: ons kent ons. Ik woon naast Annie Kosse. Onze mannen zijn op dezelfde dag gestorven, met een jaar ertussen. We hebben elkaar op deze zondagmiddag beter leren kennen.” Annie Kosse: “Over twee jaar zijn we 50 jaar buurvrouw van elkaar. Als ik terugkijk: voorheen gingen we niet zoveel met elkaar om als nu. Als er iets is zoeken we elkaar sneller op.”

Klein maar fijn

Annie Bosch vertelt dat de activiteit telkens “in het parochieblad wordt aangekondigd. We zijn nu een grotere Emmanuelparochie in Noord-Oost Salland. We nodigen mensen uit vanuit de geloofsgemeenschappen in Slagharen, Hardenberg, Dedemsvaart en De Belte. Het is een vrije inloop in het parochiehuis en we zien wel wie er komt. Meestal een clubje van tussen de tien en vijftien mensen. Het is leuk om te doen en kost weinig inspanning. Terwijl je iedere keer weer ervaart hoe goed het mensen doet.”

www.rkkerkdalfsen.nl/index.php?pagina_id=70

Klik in menu op Caritas

Lonneke Gunnink-van den Berg

Diaconaal Platform Zwolle

“Het gaat om die ene opdracht: er zijn voor je naaste”

“Het begon met iemand die subsidie vroeg aan de gemeente Zwolle om een diaconale kaart te maken”, zegt Harm Kerdijk, pastoraal werker met het profiel diaconie in de parochie Thomas a Kempis. “Deze subsidie is niet verleend en het feest ging niet door.”

Maar geld of geen geld, de betrokkenen vanuit verschillende kerken vonden dat die diaconale kaart er toch moest komen en dus gingen ze aan de slag. Fokke van Dalen, diaken van de parochie, kan zelf websites opzetten en zo kon het project van start gaan. In eerste instantie werd gedacht aan een diaconale kaart in gedrukte en digitale vorm. Het boekje is er nooit gekomen. Voor de actuele aanpassingen is een gedrukte versie niet handig.

Digitaal platform met logo

Er moest een herkenbaar logo zijn. Een duif, symbool voor vrede en voor de heilige Geest de Helper, die opvliegt, symbool voor de groeifactor. Twee kleuren blauw, die aangeven dat er meerdere stromingen vertegenwoordigd zijn met hetzelfde christelijke uitgangspunt, maar met een verschillende invulling. Blauw met de kleur wit, zoals die in het wapen van de stad Zwolle voorkomen. Afgemaakt met een rood hart, dat staat voor ‘hart voor de samenleving’. Helder staat op de site de doelstelling beschreven: “De stem van de zwakkere in de samenleving versterken en steun geven aan hen die zorg of hulp behoeven, maar niet gehoord worden of niet in staat zijn zichzelf hoorbaar te maken. De sterkere in de samenleving te betrekken bij het verbeteren van de situatie van de zwakkere. Dit alles

Je kunt laten zien

wie je bent als

christen

in navolging van Christus en de eerste christen gemeenschap.”

Kerken en hun werkgroepen

“Er zijn tachtig verschillende kerken in Zwolle, die alle alfabetisch genoemd worden. Circa dertig kerken (met tien denominaties) zijn lid van de samenwerkende kerken.

In de stuurgroep zitten vertegenwoordigers van de verschillende denominaties plus een onafhankelijke voorzitter en secretaris. Deze stuurgroep is verantwoordelijk voor de beleidsontwikkeling. De stuurgroep stuurt weer drie werkgroepen aan: een werkgroep ‘Zorg & Welzijn’, een werkgroep ‘Werk & Inkomen’ (die verantwoordelijk is voor het opzetten van de diaconale kaart) en de werkgroep ‘Communicatie’”, aldus Lubbert Schenk, vanuit de Nederlands Gereformeerde Kerk. De stuurgroep verzorgt verder drie klankbordavonden waarbij de diaconale vertegenwoordigers van de aangesloten kerken genodigd zijn.

De werkgroep ‘Werk & Inkomen’ is aan het woord. Naast de inmiddels genoemde leden zitten hierin Wilbert Arnoldink, vanuit de Plantagekerk, Gereformeerde Kerk Vrijgemaakt, en Albèrt Beltman, vanuit de Gereformeerde Kerk Vrijgemaakt in Zwolle - Berkum. Alle leden van de werkgroep hebben een indrukwekkende staat van dienst, al dan niet vrijwillig, op het diaconale gebied van

‘Werk en Inkomen’. Ze staan een drieslag in de maatschappij voor: een verbinding tussen de burgerlijke gemeente, de samenwerkende kerkelijke gemeentes en diaconieën en de sociale nood. De website verwoordt het als volgt: “Op deze website vindt u een diaconale kaart waarin armoede vraagstukken (in de breedste zin van het woord) gekoppeld worden aan hulpverlenende organisaties, een overzicht van kerk locaties in Zwolle en nieuwsberichten van de samenwerkende kerken in Zwolle. De diaconale kaart is samengesteld op initiatief van de samenwerkende kerkelijke gemeentes en diaconieën in Zwolle verenigd in het Diaconaal Platform Zwolle kortweg DPZ.”

Verwijzingen naar de hele stad

Lubbert verheldert: “Er bevinden zich 231 trefwoorden op de website die verwijzen naar 133 organisaties die actief zijn op sociaal of maatschappelijk terrein in de stad Zwolle. Bij de organisaties staat de betreffende website, het bijbehorende telefoonnummer en een korte beschrijving vermeld. Om bekendheid te geven aan het bestaan van de diaconale kaart, worden presentaties gehouden voor alle diaconieën en waar we maar een ingang kunnen vinden.” Fokke vertelt: “We willen graag gemeenschapskringen bouwen, bestaande uit kerkmensen, voor alle wijken van Zwolle, waarmee we ook niet-kerkelijk betrokken mensen hopen te bereiken. Deze kringen zorgen voor sociale hulp. Een voorbeeld: een vrouw uit de wijk Dieze verhuisde naar de wijk Holtenbroek. In beide wijken waren al werkgroepen actief, die deze vrouw hebben geholpen. De Moderne Devotie is voor ons de spirituele onderlegger van deze gemeenschapskringen. Deze spirituele beweging heeft ons het model in handen gegeven en de inspiratie ingefluisterd die wij nu in de praktijk van de stad uitwerken.”

Digitaal Diaconaal Platform Zwolle

“De kracht van het Diaconaal Platform Zwolle (DPZ) is het feit dat we als christenen verenigd zijn met de sociale nood in de stad. Het gaat

De initiatiefnemers bij hun

digitaal Diaconaal Platform

om die ene opdracht: er zijn voor je naaste. We geloven allemaal in die ene God en daarom kunnen we maar beter de handen ineen slaan”, aldus Lubbert. Er is een enorme bevoegdheid nodig geweest om dit geheel op te bouwen en die bevoegdheid blijft nodig om alles actueel te houden. “We hopen dat mensen, diakenen, op de website kijken en er iets mee doen. Daarnaast krijgen we signalen doorgespeeld over wat goed en niet goed is op de website, zodat we steeds vollediger kunnen worden”, vult Fokke aan. Wilbert: “In en buiten de kerk kun je iets voor de samenleving betekenen. Je kunt laten zien wie je bent als christen, je kunt samen de stad maken en als kerken laten zien waar je voor staat. Wij hebben dat op de site verwoord als een droom: ‘De droom van het DPZ is om de diaconale doelen van de bij haar aangesloten kerken te verwezenlijken en om zichtbaar te zijn als een zoutend zout en een lichtend licht, vol liefde, met het hart en recht naar de naaste. Dat vanuit de ontvangen liefde en genade van God.’”

www.diaconaalplatformzwolle.nl

De website is sinds begin 2012 in bedrijf. Bewerking gebeurt in eigen beheer.

Hans Boerkamp

Kerken zamelen voedsel in voor de Voedselbank Zwolle

“Voedselbank. Heeft U er een boodschap aan?”

Fokke van Dalen is diaken in de Thomas a Kempisparochie in Zwolle.

Hij is de initiatiefnemer om de kerken te betrekken bij het inzamelen van voedsel voor de voedselbank.

De parochie omvat de plaatsen Zwolle, Kampen, Hattem, Hasselt, en IJsselmuiden. Het gaat om acht geloofsgemeenschappen. In Zwolle is al een ruim aantal jaren de voedselbank actief. Op initiatief van de kerken is ook in Kampen een voedselbank opgericht. Tijdens een interview met de voedselbank in Zwolle kwam Fokke op het idee om de kerken direct te betrekken bij de inzameling van voedsel. De Verrijzenisgemeenschap in Zwolle en de locatie in IJsselmuiden hebben dit idee opgepakt. Daarna heeft het diaconaal beraad in overleg met pastor Harm Kerkdijk besloten om alle geloofsgemeenschappen in de parochie structureel te betrekken bij de inzameling van voedsel. Ook andere kerken doen mee in Zwolle.

Opzet en resultaat

Er is een draaiboek gemaakt met een basisopzet. De inzameling duurt drie weken. Het

nieuws gaat rond via lokale nieuwsbladen en het parochieblad ‘De Navolging’. Fokke verbindt de start van elke inzameling in de viering met homilie en voorbeden. Elke kerk richt een inzamelingsplek in met slogan en andere informatie. De opbrengst is altijd goed en gaat naar de lokale voedselbank. Parochianen zijn zeer gemotiveerd om producten mee te nemen. Het project draagt bij tot bewustwording van armoede dichtbij.

Tijdens het project in Zwolle ontdekte men dat de protestantse kerken in Kampen al met dit model werkten. Eén kerk is daar als coördinator aangesteld. Een hechte samenwerking tussen Zwolle en Kampen is het gevolg. Nu zamelen 27 geloofsgemeenschappen om de beurt voedsel in. Veel mensen doen een beroep op de voedselbank: “In Kampen gaat het om 150 pakketten in de twee weken en in Zwolle rond de 280. In 2012 zijn ruim 11.000 pakketten uitgereikt en de verwachting voor 2013 is dat het aantal toeneemt. In de zomer van 2013 zijn gesprekken met de locatie Hattem gaande met de voedselbank Elburg en Oldenbroek waar zo’n 150 pakketten per week worden uitgereikt.”

Het Diaconaal Beraad voor hun banier

van de Voedselbank

Diaconaal beraad

In het diaconaal beraad zijn alle geloofsgemeenschappen vertegenwoordigd. Naast de diaken en de pastor vertegenwoordigen Yvonne van der Wee, Mieke Logtenberg, Hilly Smit en Paul van den Bronk hun geloofsgemeenschappen. Het gesprek over de inzamelactie door de kerken wordt geopend met het ‘lied voor de Vastenactie’. De groepsleden vertellen elkaar welke zin uit het lied de ziel raakt. ‘Schep nieuwe kansen en geef nooit op’. ‘Blijven vertrouwen in donkere nachten’. ‘Ieder kan vallen; wie raapt jou dan op?’ ‘Put inspiratie uit wat is volbracht.’ De verhalen uit de geloofsgemeenschappen zijn gekoppeld aan de vraag: ‘Wat doet het met je, wat doet het met de geloofsgemeenschap om zo concreet bezig te zijn met vragen rond armoede en het inzamelen van voedsel?’. Paul geeft de aftrap en vertelt dat “het fijn is om concreet iets te doen. We weten niet bij wie het voedsel terecht komt, maar het kan bij iemand zijn die heel dichtbij woont. Diaconie is voor iedereen. Steeds meer mensen doen een beroep op de voedselbank en het gaat door alle lagen van de bevolking heen. Ik vertegenwoordig een geloofsgemeenschap die wat ouder is. In het begin waren er wat weerstanden in de zin dat het hier toch niet zou lukken. Ook zijn er mensen die denken dat het aan mensen zelf ligt als ze in de armoede terecht komen. Toch zijn we gestart en het resultaat is verbluffend. De eerste keer stonden achttien volle kratten als offergave aan de voet van het altaar! Als dat gebeurt dan wil iedereen het ‘navolgen’.”

Elke parochie een eigen vorm

Yvonne vertegenwoordigt de Verrijzenisgemeenschap in Zwolle Noord. In dit gedeelte van de stad wonen niet de rijkste mensen. Het is een multiculturele wijk. De geloofsgemeenschap is een afspiegeling daarvan. Yvonne: “Tijdens de inzameling kijken mensen hun keukenkastjes na en bezien wat ze kunnen mis-

“Er wordt
geluisterd naar
Gods stem”

sen. Dat leggen ze bij het binnenkomen op de tafel in de hal van de kerk. Ook zijn er mensen die aan anderen vragen om boodschappen voor hen te doen als ze zelf slecht ter been zijn. De inzameling wordt verbonden met het feest van de

eerste communie. Ook oma’s en opa’s worden zo betrokken bij het project.”

In Herfte-Wytmen verbindt men de inzameling met de schoolverlaterdagen. Iedereen uit de oecumenische school doet mee met de inzameling en via de school wordt het hele dorp erbij betrokken.

Hattem is een klein plaatsje bij Zwolle. Hilly vertelt “hoe heel het dorp meeleeft. De redacteur van de plaatselijke krant geeft aanwijzingen wanneer het beste een bericht geplaatst kan worden. Mensen die niet bij de kerk horen komen voedsel naar de kerk brengen. Het is indrukwekkend wat een kleine gemeenschap bij elkaar brengt. Men kijkt er naar uit als de inzameling weer begint.” Hilly zegt: “Er wordt geluisterd naar Gods stem en het is een vreugde dat ik dit werk mag doen.”

Er volgen nog wat tips

In IJsselmuiden is in 2011 het geld dat men ophaalde bij de jaarlijkse bloemenmarkt geschonken aan de voedselbank, die er de benzine waar de bus op rijdt mee financierde.

In de Peperbuskerk werd in december 2012 de inzameling gekoppeld aan de tentoonstelling ‘De ongeziene gezien’. Dit fotoproject uit Apeldoorn won drie jaar geleden de Ariëns Prijs voor diaconie. De koppeling tussen armoede zien en iets doen is treffend.

Als er een inzameling plaats vindt worden de folders van winkels nagekeken. Soms heb je aanbiedingen als ‘tweede artikel gratis’. Dit wordt doorgegeven aan elkaar.

<http://www.parchie-thomasakempis.nl/welkom/index.asp>

Lonneke Gunnink-van den Berg

Dag van de Dialoog in Goor

“Goor heeft nu die ene stap gezet”

“In Rotterdam is een jaar of tien geleden de ‘Dag van de Dialoog’ in het leven geroepen. In de nasleep van de terreuraanslagen in Amerika leefden we ook in Nederland opeens in een samenleving die zich sterk polariseerde. Men ging open tafelgesprekken organiseren waar mensen van allerlei achtergronden met elkaar gingen praten en eten. De zeggwijze ‘onbekend maakt onbemind’ zal hierbij in de achterhoofden van de organisatie hebben gespeeld”, aldus Linda van Ingen van de werkgroep die de Dag van de Dialoog geïnitieerd en uitgewerkt heeft in Goor.

“Hoe vaak loop je op straat of in de supermarkt niet letterlijk aan elkaar voorbij, terwijl je elkaar wellicht best iets te melden zou hebben?” Dit was de aanleiding om in Twente in navolging van het inmiddels landelijke initiatief een Dag van de Dialoog te organiseren.

Maaltijdproject op allerlei plaatsen

Het vergt een enorme voorbereiding, maar het resultaat mag er dan ook wezen, nu alweer voor de tweede keer. Ongeveer honderd bewoners van Goor; jong en oud, man en vrouw, homo en hetero, autochtoon en allochtoon, gelovig en niet-gelovig, kwamen bij elkaar. Het eerste deel van de avond waren tafels gedekt verspreid over ruimtes in de moskee, drie jongerencentra, ruimtes in het parochiecentrum, clubruimtes, huiskamers en woonzorgcentrum De Stoevelaar, waar circa tien groepen mensen konden aanschuiven. De jongeren hadden ervoor gekozen het samen klaarmaken van het eten als moment van ontmoeting te beschouwen en intussen in gesprek te raken. De plaatselijke betrokken supermarkt bood elke groep een pakket aan om een eenvoudige broodmaaltijd met soep op tafel te kunnen zetten.

Wat beweegt jou?

“Vorig jaar was het thema ‘Erbij horen, wat vind je ervan?’. Dit thema en wat daar in gesprek in de groepjes uitgekomen was, werd tijdens het tweede deel van de avond met de hulp van een kunstenaar uitgewerkt. Niet meer praten, maar creatief bezig zijn. De ervaring, die naar voren kwam door het gesprek rond het thema, bleek een gemeenschappelijke, die op een creatieve manier geuit kon worden. Met die ervaring hebben we de tweede Dag van de Dialoog opgezet met als thema ‘Wat beweegt jou?’.

Eerst het gesprek in kleine groepen, daarna een afsluitend deel in het gemeentehuis van Goor. Daar kwamen twee mensen aan het woord die vertelden over waarvoor zij in beweging waren gekomen, de een om de Alpe d’Huez te beklimmen en de ander om het scenario voor een film te schrijven. De burgemeester verbond beide delen van de dag met een bevlogen toespraak over hoe slecht mensen nog kunnen luisteren, dat daarom deze dag zo’n goed initiatief is en dat hij trots was dat er zoveel mensen waren gekomen. Tijdens het creatieve deel werd het thema vertaald naar djembé, zang en dans. Iedereen die hieraan deelnam werd klaarge-

Wat beweegt jou?

Djembé spelende mensen

stoomd voor een optreden. Dat optreden werd een totale beleving. De dominee sloot de avond af met een verhaal van Toon Tellegen over de eekhoorn en de olifant, die samen zouden dansen. Slechts één stap hadden ze gezet, toen vielen ze om, maar ze waren zeer tevreden over die ene stap. Goor heeft nu die stap gezet. Mensen van alle leeftijden zijn in beweging gekomen”, vertelt Christianne Saris, pastoraal werkster met het profiel diaconie.

De voorbereiding is intensief

“De gespreksleiders krijgen een training van één dagdeel. Het gaat er in de kleine groepen om dat mensen elkaar in gelijkwaardigheid kunnen ontmoeten. Vereiste daarvoor is dat iedereen respectvol aan het woord mag komen, dat er ruimte geschapen wordt, behouden blijft en bewaakt wordt. Een ander kan jouw grens overgaan en dat bewaakt de gespreksleider”, aldus werkgroepid Eddy Oude Wesselink van het KCWO (Katholiek Centrum Welzijns bevordering Overijssel). “Deze Dag van de Dialoog draagt bij als je elkaar daarna weer ontmoet, zomaar op straat, in de supermarkt. De publiciteit vooraf is belangrijk. Er is een folder gemaakt, er zijn mensen benaderd via een groot netwerk. Koren, sportclubs, deelnemers van vorig jaar, groepen waarin de werkgroepleden verkeren werden benaderd. Via de lokale omroep en een gepubliceerd interview werd bekendheid aan dit project gegeven. Een Poolse arts had contact met Polen die hier werken en bracht hen bij de ontmoeting. Via de moskee werd de Turkse gemeenschap aangesproken. Speciale aandacht was er dit jaar voor de jongeren en het is gelukt drie groepen enthousiast te krijgen: moslimjongeren, christelijke jongeren en een algemene groep jongeren. Het draagt bij aan de vorming van ons beeld van de maatschappij, het helpt de angst voor het onbekende te overwinnen. Zo zat de vrouw met

het hoofddoekje gezusterlijk naast de blanke jongeman met capuchon djembé te spelen.”

Vele kleine verhalen

“Vroeger had je het grote verhaal. Tegenwoordig heeft ieder zijn eigen verhaal, maar daar spreek je elkaar niet over”, aldus Eddy. “We leveren een bijdrage aan een rechtvaardige samenleving waarin mensen elkaar respectvol ontmoeten in plaats van wantrouwig ontlopen. Volgend jaar hopen we meer mensen te bereiken die wat verder van dat ideaal af staan, zoals degenen die rotdingen op het voetbalveld roepen”, klinkt een bevlogen Linda. Op de vraag of op deze dag van gemengde ontmoeting het gelaat van God zichtbaar wordt, is Nermin gepassioneerd: “Allah is altijd aanwezig. Ook als je dat niet ziet of niet gelooft: Hij is daar!”. Eddy en Christianne vallen elkaar bij: “Het is de wijsheid die eronder ligt: zó ga je met elkaar om. Daar doen we het voor. Het is het doel van het geloof: alle mensen bij elkaar brengen. God is daar waar mensen in verbondenheid met elkaar kunnen leven, waar mensen tot hun recht komen.”

www.nederlandindialoog.nl/
Beginpagina

www.stichtingterra.nl/kcwo en klik
in het menu op ‘Dag van de dialoog’

www.dagvandedialoogoverijssel.nl

Dorothea Brylak smmp

DiaconAction in Delden, St. Isidorushoeve en Hengevelde

“Met jongeren handen en voeten geven aan diaconie”

Diaconaction is een landelijke activiteit waarbij jongeren tijdens het derde weekend van november zich in gaan zetten voor mensen in hun eigen leefomgeving. In 2007 heeft het Aartsbisdom Utrecht deze activiteit onder de aandacht gebracht bij de pastorale teams. Bij het team van de huidige Heilige Geest Parochie viel dit in goede aarde. Marieke Bekkedam uit St. Isidorushoeve en Annemieke Visser uit Delden en Christianne Saris, profielhouder diaconie, vertellen over DiaconAction, dat al een aantal jaren draait.

Ontstaan

Het leek Christianne “een leuke uitdaging om met jongeren handen en voeten te geven aan diaconie”. Op haar uitnodiging kwamen leiders van verschillende jeugd- en jongerengroepen uit de Heilige Geest parochie bij elkaar. Ze waren allemaal enthousiast en wilden met de activiteit aan de slag. Afgesproken werd dat er in vijf geloofsgemeenschappen rond het afgesproken weekend een dagdeel besteed zou worden aan DiaconAction, namelijk in Bentelo, Goor, Hengevelde, St. Isidorushoeve en Delden. De jongeren verzorgden in Bentelo en Hengevelde een bingo avond voor de ouderen in het plaatselijke woonzorgcentrum. In Goor ging de

jeu­gd­groep een gezamenlijke activiteit onderne­men met de groep jongeren met een beperking die vlak bij de kerk woonden. Het waren geslaagde activiteiten. Door het opheffen van de groep in Goor en te weinig draagvlak in Bentelo zijn de activiteiten daar inmiddels gestopt. In Hengevelde vindt DiaconAction om het jaar plaats.

De uitvoering van het project

In Delden en de Hoeve doen ze voort wat ze in 2007 begonnen zijn. Marieke Bekkedam zegt: “De dertien en veertien jarigen van St. Isidorushoeve gaan naar het verpleeghuis het Wiedenbroek in Haaksbergen om daar met de lichamelijk en geestelijk gehandicapte bewoners een leuke avond te hebben. De activiteit wordt bedacht door de leiding van het verpleeghuis, soms een stagiaire, die er heel veel werk van maakt”.

In Delden was destijds geen jongerengroep. Daar heeft men het plan opgepakt om de kinderen van groep acht van de katholieke basisscholen te betrekken bij DiaconAction. Pastoraal werkster Christianne Saris gaat

Jongeren in actie bij verpleeghuis Het Wiedenbroek

samen met Annemieke, de coördinator van het hele project, naar de klassen. Ze vertelt iets over de verschillende werkvelden van de parochie. Op diaconie gaat ze dieper in. Ze vertelt dat diaconie te maken heeft met zorg, mededogen, een rechtvaardige wereld. De kinderen weten altijd antwoord op de vraag welke organisaties in de wereld zich bekommeren om anderen: Unicef, Warchild, Rode Kruis. Vervolgens vertelt vrijwilliger Annemieke wat de kinderen gaan doen. De plaatselijke vrijwilligers die zowel vanuit de kerk als vanuit andere organisaties werkzaam zijn laten de kinderen kennis maken met hun werk en met de mensen waarvoor ze zich inzetten. De grote groep leerlingen wordt onderverdeeld in kleine groepjes, die de dag zelf te horen krijgen waar ze naar toe gaan. Een aantal leerlingen maakt kennis met de koster en zijn werk, anderen gaan aan het werk op het kerkhof, weer anderen gaan op stap om boodschappen te doen voor ouderen. Er wordt een bezoek gebracht aan de mensen in het plaatselijke verzorgingshuis en verpleegtehuis. De leerlingen ontmoeten jongeren die werkzaam zijn op de drie plaatselijke zorgboerderijen en in het gezinsvervangend tehuis wonen, ze maken kennis met de mensen die hun maaltijden ontvangen van Tafeltje Dekje. Ook het werk achter de schermen van de voetbalclubs VV Rood Zwart en SV Delden alsmede het werk in de Wereldwinkel wordt ontdekt.

Kloof overbruggen

Het enthousiasme van de kinderen en jongeren is groot, zowel in St. Isidorushoeve als in Delden. Het is voor hen een heel leuke en waardevolle ervaring. Zij ontmoeten andere mensen, die ze anders misschien nooit waren tegengekomen. Wanneer de jongeren van St. Isidorushoeve naar de gehandicapte bewoners van het verpleeghuis gaan, komen er in eerste instantie twee totaal verschillende werelden bij elkaar. Nadat de eerste onwennigheid is overwonnen, komt het tot een diepgaande

*Het is een contact
van hart tot hart”*

ontmoeting en komt het tot een verbinding tussen mensen. Christianne zegt: “Het is een geven en een ontvangen. Het leuke is, dat de jongeren hun verborgen talenten ontdekken. Ze willen dan

later daar vrijwilligerswerk doen”. Er verdwijnen ook heel wat vooroordelen. Het contact met oudere mensen blijkt niet “saai” te zijn, maar erg leuk en het werk op de begraafplaats blijkt niet “eng” en “vervelend” te zijn, maar “heel interessant!”. “Het blikveld van de kinderen wordt verrijkt en verruimd. Het is een contact van hart tot hart. Dat vergeten jongeren niet snel,” aldus coördinator Annemieke Visser.

Samenwerking en doorwerking

De scholen en het verpleegtehuis zijn eveneens erg positief en verlenen graag hun medewerking. Gevraagd naar het waarom zegt Christianne: “Met het project geven we heel concreet handen en voeten aan medemenselijkheid. We slaan bruggen tussen mensen. Dat is verrijkend zowel voor de gever als de ontvanger en geeft energie aan alle betrokkenen.”

Tijdens het DiaconAction weekend gaat het niet alleen om de activiteiten zelf. Het verhaal wordt verder verteld. “In de geloofsgemeenschap Sint Isidorushoeve werd er vorig jaar in de weekendviering aandacht aan de activiteit besteed. De jongeren en gehandicapte bewoners van zorgcentrum De Wiedenbroek hebben in de viering hun ervaringen gedeeld met de aanwezige gelovigen,” zegt Marieke Bekkedam. De plaatselijke kranten besteden er ruimschoots aandacht aan. Op de website kunnen geïnteresseerden zich door middel van het fotomateriaal een beeld maken van de vreugde en het plezier van samen doen. Op naar het volgende DiaconAction weekend!

www.heiligegeestparochie.nl
www.jongkatholiek.nl/diaconaction

Lonneke Gunnink-van den Berg

Lunch op zondag in de Jozefkerk

“Waar mensen samen zijn, daar is het goed”

In de Jozefkerk in Zwolle ontmoet je bij de gastvrouwen voor de lunch op zondag een enorme passie. Een passie gecombineerd met de nodige creativiteit om ervoor te zorgen dat de groep, de gemeenschap bij elkaar blijft en zo iets kan betekenen voor degenen die op zondag alleen zijn en die zondag als de moeilijkste dag van de week beschouwen om door te komen.

“Een paar jaar geleden werd mij gevraagd of er in de Jozefkerk in Zwolle genoeg voor ouderen werd gedaan”, vertelt Hetty Norp. Haar gevoel bij deze vraag was niet negatief, ‘alleen die rotzondag’. Hetty bezoekt vanuit haar functiëren in het wijkcontact veel mensen. Een aantal van die mensen, degenen die alleen zijn achtergebleven na het verlies van een partner, ervaart dat de zondag de moeilijkste dag van de week is om door te komen. Hetty kan hier uit eigen ervaring over meespreken. Op andere dagen gebeurt van alles, maar op zondag trekken mensen zich terug in hun gezinnen. Ook eigen kinderen en kleinkinderen.

Lunch op zondagmorgen

Een stagiaire heeft dit idee opgepakt. De groep mensen, die wekelijks in de Jozefkerk op woensdagochtend - wanneer het voor de deur van de kerk markt is - een koffieochtend organiseert, pakte dit samen met de pastoraatsgroep aan. Diny van Rossum zegt: “We bedachten dat we aan wilden sluiten bij de viering van 11.00 uur, omdat de mensen dan toch al in de kerk zijn. Mensen die alleen zijn vinden het heerlijk om samen te eten. Het geeft een gevoel van luxe als iemand jou koffie brengt: er wordt voor je gezorgd. Dit gevoel hebben we verder uitgebouwd tot een luxe lunch, één keer in de zes weken.”

Samen voorbereiden en doen

Drie personen zijn aanspreekpunt, houden het overzicht en zijn eindverantwoordelijk: Diny van Rossum, Jolanda Terstappen en Harm Kerdijk, pastoraal werker met het profiel diaconie. Eén van de drie is steeds aanwezig bij de lunch en treedt op als gastvrouw of gastheer. Naast deze drie personen is er een ruime groep die de gehele lunch voorbereidt. Ieder naar zijn of haar talenten. Eén van de groep doet de boodschappen, een ander kookt soep, weer iemand anders ontvangt de mensen, maakt thuis een slaatje klaar, dekt de tafels of haalt de mensen op. Gemiddeld komen er zo’n twintig mensen naar de lunch. Onder hen ook twee mensen uit een gezinsvervangend tehuis.

De gastvrouwen even bij elkaar

“Natuurlijk hadden we niet meteen alle materiaal in de kerk om een uitgebreide lunch te kunnen houden”, vertelt Jolanda Terstappen, “We wilden de tafels graag mooi dekken en zo hebben we serviesgoed aangeschaft dat er nog niet was. Later hebben we van de parochieraad geld gekregen. We zijn sober begonnen wat het eten zelf betreft. We vragen de mensen een bescheiden bijdrage, maar velen vinden dat te weinig en geven spontaan meer. Van dat geld konden we al snel een luxe maaltijd op tafel zetten. Dat waarderen de mensen bijzonder. Een eitje erbij, een slaatje, altijd twee soorten soep, een kroketje. We sluiten aan bij de tijd van het jaar. Op weg naar Pasen een eitje erbij, rondom oud en nieuw kniepertjes.”

Hetty: “Sommigen hebben deze vorm van ontmoeting echt nodig, anderen komen voor de gezelligheid. Het mooie is, dat degenen die voor de gezelligheid komen de gangmakers zijn voor degenen die wat geslotener zijn.”

Lunch met inhoud

“We openen en sluiten de maaltijd met een gebed”, aldus Hetty. “Tussendoor laten we een gedicht, een inspirerende tekst of anekdote horen en er is achtergrondmuziek bij. Het moet vooral gezellig zijn, want de viering is serieus geweest. De lunch is een andere noot in het geheel van ons kerk-zijn.” Jolanda: “We vertellen altijd van tevoren wat er gaat gebeuren. Dat geeft houvast voor de mensen.”

In eerste instantie zijn alle ouderen van boven de zeventig aangeschreven via het wijkcontact en alleenstaanden boven de zestig. Inmiddels is iedereen uit de parochie welkom. Er wordt gewerkt met opgave, om een zo goed mogelijke inschatting te kunnen maken voor de hoeveelheid boodschappen die moet worden ingekocht, maar ieder die na de viering graag aansluit is van harte welkom. Nu de lunch op zondag anderhalf jaar draait, is er een vaste kern die altijd komt. De lunch wordt bekend

gemaakt via het parochieblad, via de mededelingen in de vieringen en middels flyers. De dames vinden het belangrijk dat de ontmoeting goed loopt. “Praten mensen met elkaar of valt het ergens stil? We stimuleren dat er gesprek is.” Leden van de werkgroep verspreiden zich de ene keer onder de mensen om mee te praten met een groepje aan tafel, de andere keer zitten de vrijwilligers apart. “Het is nog niet helemaal uitgekristalliseerd wat het beste werkt. Het heeft zijn voordelen als je als leiding apart zit. Moet er een kopje koffie gehaald worden, dan stoort het niet zo dat iemand van tafel opstaat.”

Samen ben je meer

Al doende leren ze nog steeds bij hoe de lunch het beste praktisch aan te pakken. Het is hard werken, maar ze doen het samen. De basis is vanaf het begin aanwezig: het dienstbaar zijn aan anderen, een gelegenheid faciliteren voor mensen om samen te zijn. Er wordt echt iets voor mensen gedaan om die lege zondagmiddag door te komen. Er heerst een liefdevolle verbondenheid, die nog eens extra wordt benadrukt in de volledige acceptatie van de twee leden uit het gezinsvervangend tehuis. “Waar mensen samen zijn, daar is het goed en als dat in zijn Naam gebeurt, is God erbij”, zegt Jolanda. “Het gaat erom dat deze groep niet verloren gaat.” Daar wil iedereen toch bij horen?!

“Een luxe maaltijd waarderen de mensen bijzonder”

www.parochie-thomasakempis.nl/welkom/index.asp

www.parochie-thomasakempis.nl/parochie/jozef.htm

Nelleke Wijngaards Serarrens

Kledingbank Apeldoorn-Zuid

“Als je met elkaar deelt, heb je altijd genoeg”

Drie jaar geleden zijn ze gestart, met het verzamelen van sjaals en mutsen voor daklozen. Er komt ongelooflijk veel binnen na de oproep in het kerkblad. Zo komt het idee op om een kledingbank te beginnen.

Gea en Ronald Dashorst en Marianne Hartgers beginnen te pionieren op de koorzolder van de kerk Fabianus en Sebastianus, de Fab en Seb in de volksmond! Maar die blijkt al gauw te klein. Zeker wanneer het initiatief, gestart vanuit de Egidiusgemeenschap, tot een oecumenisch diaconaal initiatief wordt. Niet alleen kleding stroomt binnen, maar ook vrijwilligers! Ook vanuit de buurt is men nieuwsgierig. Er blijkt veel behoefte naar en animo voor te zijn.

Verder in een oude school

Na veel lobbyen bij de gemeente kunnen ze in maart 2012 verder gaan in een oude school, die op de nominatie staat gesloopt te worden. Daar hebben ze inmiddels de beschikking over meerdere ruimtes, die er allemaal prachtig verzorgd uitzien. Er is een zaal met kleding voor volwassenen, een voor kinderkleding, een stilteruimte met een icoon, waar mensen ook een voorbede in het boek kunnen schrijven én een koffiekamer. Die koffiekamer blijkt ontzettend belangrijk te zijn. Hier vindt ontmoeting plaats, is er aandacht voor iedereen. Soms komen mensen elke week terug, omdat zij zich hier gezien en gewaardeerd weten. Inmiddels werken er in de Kledingbank dertig vrijwilligers, van 14 tot 79 jaar oud! Ook nogal wat dertigers die naast een volle baan, op zaterdag meewerken.

Om de groep mensen die gebruik maakt van de Kledingbank te verbreden zijn er flyers bij de voedselbank (die in hetzelfde pand een uitgiftepunt heeft) neergelegd. Ook zit er Derdehands, waar spullen voor de Derde Wereld verzameld worden. Er is onderling een heel plezierige samenwerking.

Elke zaterdag open

's Zaterdags is de kledingbank van 13.00 tot 15:00 uur geopend. Je hebt geen pasje nodig of verwijzing. Soms staan mensen al een uur voor de opening te wachten. Zo groot is de behoefte aan kleding. Dat maakt grote indruk op jongeren die hier vanuit school een maatschappelijke stage verrichten. Het is voor hen een confrontatie met een heel andere wereld. Een wereld waar mensen op veel fronten te kort komen. Elke zaterdag komen zo'n 80 tot 90 mensen. Per keer mag iemand drie stuks kleding voor volwassenen en vijf voor kinderen (gratis) uitzoeken. Mensen mogen ook reserveren voor een volgende keer. Door de kledingbank wordt de drempel verlaagd om over je armoede te praten. En zo kom je armoede op het spoor en kunnen mensen ook doorverwezen worden naar andere organisaties, zoals de Stichting Leergeld, Feestneus (om een verjaardagsfeestje voor een kind mogelijk te maken), de Voedselbank, etc.

“Door te delen wordt ieder rijker, verdwijnen er vooroordelen”

Elke zaterdag brengen

Maar het werkt ook andersom: niet halen, maar brengen. Op zaterdagochtend kunnen mensen kleding en spullen (zoals speelgoed, lakens, handdoeken) inbrengen. Soms zijn dat spullen van een overleden dierbare en waarden de brengende mensen het dat er aandacht en medeleven voor hen is. In het algemeen kun je zeggen dat er werelden bij elkaar gebracht worden. Door te delen wordt ieder rijker, verdwijnen er vooroordelen, groeit er vriendschap en solidariteit. Zo verzamelen kinderen van de Eerste Communiegroep speelgoed om dat te delen. De Drie Ranken-gemeenschap heeft een jaar lang actie gevoerd voor de plaatselijke Sant'Egidio, onder andere voor de huur van de Kledingbank, zo'n € 350 per maand, die door giften moet worden opgebracht.

Sant'Egidio

Voor de Egidiusgemeenschap staat vriendschap met de armen (in de meest brede zin) centraal. Een houding van respect, aandacht en hartelijkheid is fundamenteel. Zo begint men ook op zaterdag met een gebed, vanuit de opdracht te doen als Jezus, handen van Jezus zijn. Met de ogen van God naar elkaar kijken. Zo groeit begrip en waardering, ontstaat vriendschap. Dat geldt ook voor de vrijwilligers onderling, verschillend in leeftijd en achtergrond, maar geïnteresseerd om elkaar beter te leren kennen. Gea, Marianne en Ronald geven ook aan dat het belangrijk is de ervaringen terug te koppelen naar de verschillende achterbannen in Apeldoorn. Dat gebeurt door de voorbede in te brengen in de viering in de kerken, artikeltjes in het parochieblad en in de wijkkrant, etc. Zo raken meer mensen bij het project betrokken.

Delen maakt rijker

Op de vraag wat het project van de Kledingbank voor hen persoonlijk betekent geven zij aan: “Een gevoel van grote dankbaarheid. Het geeft heel veel, is heel leerzaam. Ik had nooit kunnen denken dat het zo groot zou worden. Vertrouwend op God pakken we gewoon alles

*Gea Dashorst, Ronald Dashorst
en Marianne Hartgers in de
kledingwinkel*

op”. “Ik word er completer van! Ik kom fitter thuis dan hoe ik ging! Het is ook gewoon leuk. Er is veel lol. Zoveel verschillende mensen die op hun eigen manier mooi zijn. Mensen die je anders niet zou ontmoeten.” “Door de contacten gaat de liefde van God stromen. De ontmoetingen zijn zo belangrijk, daar word ik blij van. Grenzen vallen weg. Als je met elkaar deelt, heb je altijd genoeg. Delen maakt je rijker (in alle opzichten). Dat wordt hier tastbaar.” Een toekomstdroom hebben ze ook: een school van vrede, voor en door jongeren. Verschillende culturen bij elkaar brengen rond huiswerk, spel, plezier maken met elkaar en zo elkaar leren kennen. En zo bouwen aan een toekomst van vrede!

www.rkapeldoorn.nl
www.voedselbank-apeldoorn.nl
www.deongezienegezien.nl
www.santegidio.be

Jos Oostrik

Werkoverleg Overheid Religies en Levensbeschouwing

“Iets positiefs brengen in Doetinchem”

Tineke de Weert en Walter Rovers zijn bestuursleden van de vereniging WORLD. De naam staat voor Werkoverleg Overheid Religies en Levensbeschouwing Doetinchem.

Het Overleg is begin 2010 opgericht als vervolg op een WMO-conferentie die in 2008 in Doetinchem werd gehouden. Initiatiefnemers waren enkele mensen van de kerken en de toenmalige Wethouder Otwin van Dijk. Later ontstond de vereniging.

Vereniging WORLD

De vereniging kent momenteel 26 leden. Het zijn allen religies of levensbeschouwingen. Het doel van de vereniging is samen te vatten in twee punten. Ten eerste aan de leden een platform bieden voor overleg op het gebied van religies en levensbeschouwing. Ten tweede voor een ieder een centraal aanspreekpunt te zijn, zodat er gestructureerd overleg kan worden gevoerd tussen de vereniging en de Gemeente Doetinchem op het gebied van religies en levensbeschouwing in het kader van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO). Tineke en Walter spreken met enthousiasme over WORLD. Ze spreken vaak over cohesie

en samenhang. Het is samen optrekken van burgerlijke gemeente en organisaties van levensbeschouwing. De vereniging onderscheidt zich van andere stichtingen of groepen, zoals de Raad van Kerken Doetinchem, de voedselbank of het Platform Armoede Bestrijding Doetinchem (PAD), doordat zij zich vooral richt op overleg met elkaar en met de gemeente Doetinchem. Het sociaal welzijnsbeleid van de gemeente staat centraal. De vereniging kan gevraagd en ongevraagd adviseren en activiteiten in het kader van immaterieel welzijn oppakken. De verschillende levensovertuigingen bundelen hun krachten en de gemeente heeft een partner in overleg. Er is een periodiek overleg in de WMO-winkel, waarin de gemeente en de verschillende levensbeschouwelijke groepen en stromingen elkaar informeren over beleid en lopende zaken.

Allerlei activiteiten

Naast de diverse vormen van overleg worden verschillende activiteiten ontwikkeld. Enkele keren per jaar zijn er bijeenkomsten over actuele thema's. Het afgelopen jaar waren het bijeenkomsten rond de thema's: armoede en schuldenproblematiek; kwetsbaarheid van mantelzorgers; relatie kerk en overheid.

Walter Rovers en Tineke de Weert

Er worden inleidingen gehouden en praktijkverhalen in beeld gebracht. Uit deze bijeenkomsten ontstaan weer verschillende activiteiten. Zo is er naar aanleiding van de bijeenkomst rond armoede en schuldhulpverlening een schuldhulpmaatjes project ontstaan. Het is verwant aan het landelijk project van SchuldHulpMaatje, maar Doetinchem heeft voor een eigen weg gekozen. Momenteel worden er mensen geschoold als maatjes.

Symposium Kerk en Overheid

In het najaar van 2012 was er een symposium Kerk en Overheid. De burgemeester van Doetinchem hield een inleiding over de verhouding Kerk en Staat. Hij benadrukte dat er een scheiding bestaat tussen kerk en staat, maar dat betekent niet dat je elkaar mijdt. Het gaat om een inclusieve neutraliteit. Juist als gemeente heb je met alle inwoners te maken en heb je hun achtergrond en inspiratie te respecteren. Door de eigenheid en de krachten van een ieder te benutten, versterkt men niet alleen elkaar, maar werkt op deze wijze ook aan saamhorigheid. Naar aanleiding van dit symposium kwam het beleid van de gemeente aan de orde over wijkgericht werken. Op initiatief van de gemeente wordt onder leiding van buurtcoaches vanuit allerlei disciplines gewerkt. In juni belegt WORLD een avond, waarin de leden worden geïnformeerd over de nieuwe opzet. Doel van deze avond is om levensbeschouwelijke groeperingen te informeren over de mogelijkheden die er zijn om in te haken bij het nieuwe beleid richting wijken en omgekeerd hoe de wijkcentra een mogelijke functie kunnen hebben voor de leden.

Sociale gids

Al deze activiteiten vragen om overleg en coördinatie. Het is daarom van belang om een goed overzicht te hebben van instanties en activiteiten. WORLD heeft een uitgebreid overzicht gemaakt van veelal levensbeschouwelijke instanties in Doetinchem, die een rol kunnen spelen bij de armoedezorg, bedoeld

voor mensen in de hulpverlening. De gemeente gaat deze *Sociale gids* drukken. Daarnaast wordt er gewerkt met een zingingskalender. Dit is een digitaal overzicht van initiatieven en bijeenkomsten, die bedoeld zijn voor een breder publiek dan alleen de eigen levensbeschouwelijke achterban. Hierbij valt te denken aan bijv. de jaarlijkse open dag van de moskee, de jaarlijkse oecumenische viering, oecumenische reisgroep, koffieconcerten in het kerkelijk centrum, de opening van het stadsfeest met 'dienst' vooraf.

Bemiddelen als diaconale functie

In het korte bestaan van WORLD zijn er veel activiteiten ontwikkeld. Centraal staat de coördinatie en de ontmoeting. Tineke noemt steeds weer dat het gaat om cohesie en interne communicatie. Het informeren van de achterban, het doorverwijzen naar schuldhulpdienstverlening en naar het Meldpunt Vrijwillige Dienstverlening. Dit laatste is een bemiddelingsclub van vraag en aanbod bij allerhande klussen en vragen. De vereniging wil onderzoeken wat zij aan te bieden heeft vanuit de achterban. Met enthousiasme en overzicht praten Walter en Tineke over het veelvoud van activiteiten. Twee mensen die oog hebben voor de samenleving en op zoek zijn naar verbinding. Bijzonder is de directe relatie met de burgerlijke overheid van Doetinchem. Walter bevestigt dat het naar zijn mening uniek is in Nederland. Door het ontwikkelen van het netwerk faciliteert WORLD de eigen achterban en de gemeente rond vragen van immateriële hulp. Op deze wijze geeft ze stem aan een maatschappelijk middenveld van verschillende religies en levensbeschouwingen.

www.maria-laurentiusparochie.nl

www.interreligieus.nl/read/ManifestvoorVerdraagzaamheid

Jos Oostrik

Eierproject Groenlo

“Het mooie is dat je er concreet mensen mee helpt”

Gerard Wissink is al een aantal jaren met pensioen en is actief in de plaatselijke gemeenschap van Groenlo. Hierbij heeft de Vincentiusvereniging en de Diaconie zijn grote aandacht. Hij zegt het met regelmaat dat het gaat om de concrete hulpverlening, om delen met mensen die het minder hebben. Hij herkent het in Sint Martinus, de bisschop die een deel van zijn mantel weggeeft aan een arme. De werkgroep Diaconie gebruikt het beeld als logo voor hun activiteiten.

Eieren inzamelen voor Voedselbank

Toen de stuurgroep diaconie in het najaar van 2012 een activiteit zocht, kwam Gerard met het idee om eieren in te zamelen voor de Voedselbank. In de Oost-Achterhoek worden wekelijks 200 pakketten uitgegeven aan gebruikers van de Voedselbank. “Wat zou het mooi zijn om daar ook een doosje eieren bij te geven.” Als oud bakker weet Gerard maar al te goed wat je met eieren kunt doen. Het is een welkome aanvulling bij het voedselpakket. Het plan is simpel en goed uit te voeren. Het weekend van 11 november, de feestdag van Sint Maarten, wordt er in de kerk een inzameling gehouden. In één weekend worden er 2.000 eieren ingezameld en daarnaast een bedrag aan geld, waarmee nog eens 4.000 eieren konden worden gekocht. In totaal kon er drie keer een doos eieren meegegeven worden in de voedselpakketten.

Koffie actie

Door het succes van de actie werd met carnaval, een groot festijn in Groenlo, opnieuw een actie gehouden, nu met de vraag om koffie. En ook nu konden er weer 200 pakken koffie worden uitgedeeld. Gerard vertelt: “Het is een eenvoudige vorm

van actie. En het mooie is dat je er concreet mensen mee helpt. Als stuurgroep diaconie zoeken we naar juist deze vormen. Het gaat om de mensen naast je, die laat je niet stikken.” Gerard merkt erbij op dat “je in deze naaste de Heer zou kunnen zien.”

In de naaste de Heer zien

Het doet denken aan het Talmoedische verhaal dat Henri Nouwen verschillende keren aanhaalt in zijn boeken. Hij verhaalt van een vluchteling die in een dorp opgevangen wordt en wordt verborgen voor zijn achtervolgers. Als de achtervolgers het dorp bedreigen, vragen de inwoners de Rabbi wat ze moeten doen. De jongeman uitleveren of het risico lopen dat ze zelf worden afgeslacht. Na een nacht van bidden en lezen in de Bijbel, gaat de rabbi naar de achtervolgers en zegt: ‘Ik heb gelezen dat het beter is dat één man sterft dan heel het volk verloren te laten gaan’. Hij

levert de jongen uit. De mensen in het dorp zijn opgelucht. Maar in de volgende nacht krijgt de rabbi bezoek van een Engel, die vraagt: ‘Wat heb je gedaan?’. Hij zei: ‘Ik heb de vluchteling uitgeleverd’. Maar toen zei de engel: ‘Weet je dan niet dat je de Messias uitgeleverd hebt?’. ‘Hoe zou ik dat moeten weten?’ vroeg de Rabbi.

“Soms lijkt de organisatie of het instituut belangrijker dan de concrete mens”

Bijeenkomst op de boerderij
v.l.n.r. Gerard Wissink, Simon
Nagelmakers en dhr. Tijert

Toen zei de engel: ‘Als je in plaats van de Bijbel te lezen, één bezoekje aan de jongeman had gebracht en hem in de ogen had gekeken, zou je het geweten hebben’.

Samen nood zien en mensen helpen

Gerard Wissink is een praktische en enthousiaste man die zich met alle liefde inzet voor de minst bedeedden. De ondernemer in hem verdraagt zich niet. Hij ziet nood en zoekt naar een praktische oplossing. Hij wil het niet over zijn eigen persoon hebben. “We doen het samen. Samen ook met de mensen van de Vincentius vereniging Groenlo, met al die vrijwilligers. Het gaat er om dat je de nood van mensen ziet. Het lijkt soms klein, maar wat je in het kleine kunt oplossen doe dat ook.”

Tot slot vertelt Gerard Wissink nog over de organisatie van het werk. Over de rol van de overheid en van de kerk. “Soms lijkt de organisatie of het instituut belangrijker dan de concrete mens. Vaak wil men het in modellen en in schema’s drukken. Maar uiteindelijk gaat het om de oplossing van een probleem. Geef de mensen ter plekke, die er dichtbij staan, de ruimte om het probleem dat ze tegen komen op hun eigen wijze op te lossen. Ondersteun het werk, maar over organiseer het niet. Omgekeerd: sla de hand aan de ploeg en wacht niet op allerlei instanties.”

De Stichting Voedselbank Oost-Achterhoek deelt wekelijks voedselpakketten uit aan huishoudens, die zelf niet voor voldoende eten kunnen zorgen. Deze voedselpakketten worden samengesteld uit voedsel, dat bedrijven geven, omdat het niet meer via de reguliere afzetkanalen verkocht kan worden. Hierdoor voorkomt de Voedselbank verspilling van goed voedsel. Tegelijk bestrijdt de Voedselbank verborgen armoede. Het gaat hierbij altijd om een aanvulling op de eigen boodschappen en voor een bepaalde periode. De regio Oost-Achterhoek bestaat uit de gemeenten Winterswijk, Aalten-Dinxperlo, Oost-Gelre, Berkelland en Oude IJsselstreek. De distributie vindt plaats via uitgiftepunten. Deze zijn in: Aalten, Borculo, Dinxperlo, Eibergen, Gendringen, Groenlo, Lichtenvoorde, Neede, Ruurlo, Silvolde, Varsseveld en Winterswijk. Mensen die gebruik maken van de Voedselbank kunnen wekelijks zelf bij de uitgiftepunten een voedselpakket ophalen. De hulp van de Voedselbank vindt plaats met de inzet van vele vrijwilligers, financiële steun van kerkelijke instanties en particulieren en donaties van bedrijven.

www.voedselbankachterhoek.nl

www.vincentiusvereniging.nl

www.stpaulusparochie.nl

Hub Crijs

Buurtservicegroep Arnhem

“Wij doen met de handen wat jullie met woorden doen”

De buurtservicegroep van de wijk Klarendal in Arnhem kent 12 vaste vrijwilligers en 12 mensen die voor klussen ad-hoc zijn in te zetten. De groep werkt vanuit het Diaconaal Inloopcentrum van de parochie. Herman Willemsen, Gerard Veenstra, Jan Timmermans en Coen Xhofleer vertellen enthousiast over hun ervaringen.

Klussenploeg in een volkswijk

Gerard Veenstra steekt direct van wal. “Wij zijn onopvallend aanwezig in deze volkswijk hier in Arnhem. Als er iets opgeknapt moet worden, als er iets stuk is, als er wat behangen moet worden, of als er een stukkie laminaatvloer gelegd moet worden, praten mensen met de buurtpastores Geert Rozema of Lillian van Klinken hier in het inloophuis. Of de wc-bril moet vastgezet worden of de douchecabine verplaatst. We gaan dan de situatie bekijken, doen de intake en maken een praatje erbij. En dan gaan we aan het werk. Ik ben met vervroegd pensioen. Bij je vrouw op de lip zitten is ook niet altijd feest. Via Geert kwam het van het een naar het ander. Nu heb ik er een dagtaak aan, maar dat doe ik zelf hoor. Daar

is het voorbeeld van een man die alleen was komen te wonen in zijn huis. De man was een verzamelaar van elektrische spullen. Het huis stond vol. We hebben in overleg met hem de zaak uitgezocht, opgeruimd en met de wijkwaggen de rommel afgevoerd. Door het contact met ons is hij weer opgekrabbeld. Hij ging enkele klussen meedoen. Nu is hij de elektricien in onze club. Het is fijn om dat mee te maken. Een man is verhuist naar een bejaarden aanleunwoning. Ze hebben zijn meubeltjes en spulletjes uitgeladen en neergezet. Prima hoor, maar de apparaten als TV en radio deden het niet en de lamp en de kapstok hingen niet. Het bejaardenhuis heeft geen klussenman en dan komen wij erbij.”

Jan Timmermans is via Geert Rozema bij de groep gekomen. “Ik ben afgekeurd. Ik vroeg Geert of hij iets voor me te doen had en hij zou dat wel regelen. Zo ben ik met de buurtservice begonnen. Het werk is leuk om te doen omdat je met de mensen in gesprek komt. Terwijl je aan het klussen bent komen allerlei verhalen los. Al klussend bied je ook hulp door

De buurtservice groep: Jan Timmermans, Herman Willemsen, Gerard Veenstra, buurtpastor Lillian van Klinken, Coen Xhofleer

ernaar te luisteren. Je hoort en ziet of er nog meer aan de hand is. We wisselen onder elkaar de ervaringen uit. Als bijvoorbeeld andere hulp nodig is vertellen we dat door aan de pastores. Dan maak je mee dat mensen wel hulp willen aanvaarden. Nadat de klus tot tevredenheid is afgehandeld onderhouden wij vaak het contact. Omdat buurtbewoners ons kennen is het makkelijk om even binnen te lopen voor een praatje en om te vragen of alles nog goed gaat.

Van de buurt voor de buurt

Na zoveel jaar is de Buurtserviceclub bekend geworden in de buurt en daarbuiten. Herman Willemsen: “We worden groter en worden ook elders gevraagd om wat te komen doen. Bijvoorbeeld als iemand verhuist. Het is wel oppassen daarbij dat je niet te ver gaat of te lang alleen bezig bent. Als het een grote klus wordt moeten ze in die wijk maar een serviceclub beginnen.” Gerard wijst nog een keer op de centrale rol die de buurtpastor speelt. Geert Rozema is een enthousiaste man, die een kartrekker is en de mensen bij elkaar houdt door ze aan elkaar te knopen. Laatst hield hij een toespraak in de Walburgiskerk. Na afloop zei iemand uit het publiek: “Ik woon in een andere wijk en daar is altijd wel neergekeken op Klarendal. Maar nu heb ik het idee dat Jezus er rondloopt. Het is om jaloers van te worden dat jullie zoveel voor elkaar hebben gekregen.”

Coen Xhofleer benadrukt dat er aan het werk twee positieve kanten zitten. “Het is positief voor mezelf. Ik doe meer contacten op in de wijk, doe vaker zinvolle dingen, kan mijn tijd zinvol invullen. En het is positief voor de mensen die je ontmoet. Niet altijd meteen, want sommige mensen zitten zo negatief in hun leven dat het even duurt voor ze daaruit kunnen komen. Maar dan hoor je de volgende dag na een klusje ‘We zijn tevreden over je’. Dat geeft een goed gevoel. De buurtservice is prettig.”

Klussen en praten gaan samen

Herman Willemsen is pas bij de Buurtservice. Hij vertelt dat “de materialen voor de klus door de mensen zelf worden geleverd of gehaald. Of na bemiddeling van Buurtpastoraat en Inloopcentrum in samenwerking met fondsen. Gereedschap nemen we zelf mee.

Nu hebben we onlangs voor de Buurtserviceclub wat geld gekregen en kunnen we gereedschap aanschaffen. Ook gaan we T-shirts laten maken en krijgen we pasjes van het wijkplatform. We worden als het ware meer gezien, ook in de wijken rondom Klarendal. Zo kunnen we beter voor de dag komen. Als de klus is afgerond geven we een kaartje of een bloemetje om de mensen

te laten weten dat de klus klaar is en om het ook te vieren.”

Jan Timmermans: “Van de buurtpastores krijgen we tips door en kunnen we de mensen helpen. Bijvoorbeeld met meubeltjes verhuizen. Al doende geef je ook wat begeleiding. We zijn de punt aan het einde van de zin omdat we van a tot en met z helpen. Als het nodig is kunnen we gebruik maken van de wijkauto. Al doende heb ik zelf ook een hoop bijgeleerd. Mensen vertellen dat ze van alles hebben meegemaakt. Zelf vertel je ook wat over je eigen leven. Met klussen kom je gemakkelijk aan de praat. We doen een klus en al pratend ontstaat er een band. Dat geeft een dankbaar en blij gevoel.”

“We zijn de punt aan het einde van de zin omdat we van a tot en met z helpen”

www.eusebiusparochie.nl

www.eusebiusparochie.nl/index.php/locaties/diaconaal-centrum

www.buurtservice-klarendal.nl

Geert Rozema

Maatschappelijke stages in Hengelo

“De samenwerking tussen de generaties is prachtig”

Pastoraal werker Piet Timmermans zag in 2007 dat het grijs was in de parochie te Hengelo. Zo ontstond het project Maatschappelijke Stages dat inmiddels parochiebreed gedragen wordt.

“Grijs? Ja. Veel ouderen en weinig jongeren. Ook onder vrijwilligers is dat de situatie in onze kerk anno nu. De vanuit de overheid aangeboden maatschappelijke stages hebben we aangegrepen als een mooie gelegenheid om tieners te betrekken bij de parochie en ze positieve ervaringen te laten opdoen met de kerk”, aldus Piet. Sinds 2007 is hij met het tienernetwerk binnen de huidige parochie De Goeder Herder verantwoordelijk geweest voor jongeren en meer specifiek tieners vanuit het pastorale team. Inmiddels werkt Piet in een andere parochie. Henrieke Klarenbeek-van Loon is voor zes uur in de week aangesteld als parochieel projectwerker van Maatschappelijke Stages. Zij is inmiddels de drijvende kracht achter het project.

Tieners in beeld óók na het Vormsel

Henrieke noemt tieners kinderen in de leeftijd vanaf het Vormsel. Dus vanaf elf tot en met zestien jaar. “Vaak zien we de kinderen niet meer terug in en rond de kerk na het Vormsel. Via ons project nu dus wel. Door met overzichtelijke, afgeronde projecten te werken van tien tot maximaal 30 uur per stagiair.” Volgens Piet spreekt deze projectmatige manier van werken ‘gewone’ vrijwilligers ook aan. Het project biedt leerlingen van middelbare scholen een stageplek binnen de parochie. “Hand- en spandiensten bij een vrijwilligersdag zoals koffieschenken, bedienen van ouderen bij de lokale Kerst Inn of een solidariteitsmaaltijd. Twee leuke jongens die een tuin aan het harken

zijn, meiden met krullen tussen de oudere vrijwilligers. Dat werkt zo motiverend en stimulerend voor ouderen. Je hoort ze denken: ‘Wat wij hebben opgebouwd, gaat toch nog door. Er is nieuw leven.’” Piet en Henrieke spreken enthousiast over het project.

Dienstbaar zijn aan elkaar

“De stagiaires zijn dienstbaar aan mensen. De oudere vrijwilligers zijn als coach of als collega vrijwilliger op hun beurt dienstbaar aan de jongeren. De belangstelling, aandacht en interesse doen de jongeren goed en maakt blij. Als je ziet hoe sommige stagiaires opleven van contact met ouderen. Als plantjes, die water krijgen, veren ze op van de aandacht. De samenwerking tussen de generaties is prachtig om te zien. Hoe de nieuwe generatie de oudere generatie behulpzaam is met IT-zaken zoals het bedienen van de beamer.”

“Het diaconale aan dit project is dat wij naast deze wederzijdse dienst ook als parochieorganisatie bemiddelen tussen twee generaties. De zingevings- en geloofsgesprekjes die ontstaan zijn prachtig, omdat we een groepje jongeren pastoraal nabij zijn, een veilige omgeving en een steuntje in de rug bieden in een soms heel kwetsbare levensperiode. Wanneer ze bezig zijn met zingevingsvraagstukken en een ontdekkingstocht naar zichzelf”, vinden Henrieke en Piet beide. “Op deze manier kunnen we voor hen als kerk ook een stukje Blijde Boodschap zijn”, voegt Piet toe.

Meerdere doelstellingen

Henrieke: “Het project waaraan jaarlijks ruim honderd jongeren mee doen, dient verschillende doelen. Naast ondersteuning voor de oudere vrijwilligers, bieden we jongeren positieve ervaring met de kerk. Daar waar een relatie met kerk verre van vanzelfsprekend is, laten we hen zich waardevol, nuttig en belangrijk voelen. We bieden hen ruimte hun talenten te ontdekken en in te zetten.” Piet vult aan: “Neveneffect is ook dat het lijkt alsof door de inzet van de maatschappelijke stagiaires de hele parochie een nieuwe impuls krijgt. Heel tastbaar zijn de doelen die de stagiaires realiseren, zoals de bibliotheek, Maatschappelijke Stage website, Schaats- en Tienersdagen.” Volgens Piet wordt “Gods liefde zichtbaar op alle niveaus waar aandacht voor elkaar is. Daar waar mensen goed doen voor en aan elkaar.” Henrieke: “een stagiair begon met ondersteuning bieden bij de kindernevendiensten voor vier zondagen. Inmiddels doet ze dit samen met een andere stagiair iedere zondag. Weer of geen weer. De twee meiden van verschillende leeftijden en scholen zijn inmiddels vriendinnen geworden, gelijkgestemden.”

Gouden greep

Sinds de aanstelling van Henrieke in het tweede jaar van het project is flink wat aan het rollen gebracht. Henrieke is een belangrijke spil, bemiddelaar, inspirator en trekker van het project. Het eerste jaar zette ze in op vijftientig plekken. Het werden er al meteen veertig, daarna honderdtien. Met opvallend veel niet-katholieken. Volgens de organisatoren van het project is zeker in de opstartfase vier uur per week nodig van een meedragende professional of vrijwilliger. Henrieke: “Zonder de vele vrijwilligers in de parochie met coachende kwaliteiten is dit project niet mogelijk. Als parochie zijn we in Hengelo de grootste vrijwilligerswerkgever. Gaandeweg en in goede onderlinge afstemming ontstaan er steeds weer nieuwe stageplekken.”

De organisatiegroep aan het werk

Vrijwilligersavond zorgt voor kentering

Piet: “Een grote impuls gaf de vrijwilligersavond waar voor het eerst over de positieve ervaringen en succesverhalen met de eerste maatschappelijke stagiaires gesproken werd. Deze avond maakte veel van onze vrijwilligers enthousiast en creëerde naast goodwill veel nieuwe stageplekken. Parochieblad en website helpen ook mee, en ook de door stagiaires gemaakte maatschappelijke stage website en het lijntje met de centrale vacaturebank van de Provincie.” Het Rijk gooit met een mogelijk stoppende geldkraan in de toekomst (2015-2016) wellicht roet in het eten van de landelijk verplichte maatschappelijke stages. Henrieke: “Het aartsbisdom bood ons de mogelijkheid om een beroep te doen op het Skan-fonds. Dit fonds betaalde de eerste drie jaar van het project een groot deel van de kosten.”

www.degoedeherderhengelo.nl

www.stageindegoedeherder.nl

Lonneke Gunnink-van den Berg

Maatschappelijke stage in Lourdes

“Betekenisvol ontmoeten”

“Lourdes ervaar je door te ‘doen’”, vertelt Margreet Sanders, pastoraal werkster in de St. Benedictusparochie in Elst. “We ontdekten dat de maatschappelijke stages een kans waren om met jongeren aan het werk te gaan. In Lourdes komen diaconie en religiositeit samen.”

De passie begint bij het afstuderen van Margreet op de brieven van Bernadette van Soubirous. Wanneer de jongeren hun vormsel hebben gedaan zijn ze in de leeftijd die Bernadette had toen ze de verschijningen meemaakte in de grot in Lourdes. Margreet: “Het doet wat met jongeren als je hun dit verhaal vertelt over een leeftijdgenoot. In het eerste jaar hebben we ons verblijf gehad in het Cité Saint-Pierre. Dat is het onthaalcentrum dat allereerst werd

gebouwd om mensen met beperkte financiële middelen de kans te geven op bedevaart naar Lourdes te komen. We waren toen niet direct betrokken bij de bedevaart georganiseerd door de Vereniging Nederlandse Bedevaarten (VNB), en hadden een eigen programma.”

Op bedevaart

“In de jaren daarna hebben we ons wel aangesloten bij de VNB en toen werd het een echte bedevaart,” vervolgt Margreet haar verhaal. “We reisden in de herfstvakantie met zo’n vijftientig jongeren mee. Op die bedevaart hebben de jongeren zich echt ingezet voor de ouderen. Ze hebben rolstoelen geduwd, hadden daarin een verantwoordelijke taak en deden wat de facilitaire dienst deed. Komende herfst zullen we de reis weer zelf organiseren met de financiële hulp van het parochiebestuur. Ik zal dan de reis kopiëren die ik ooit zelf heb georganiseerd voor het bisdom. Het is meer een reis dan een bedevaart, waarbij het accent zal liggen op het ontdekken van Lourdes en het leren kennen van dat meisje Bernadette met die bijzondere ervaring. We zullen met de bus gaan en onder andere Nevers aandoen, waar Bernadette intrad in het klooster en nog altijd opgebaard ligt. In Lourdes zullen we dan aansluiten bij de eucharistievieringen die er zijn, die worden verzorgd door de Vlaamse priester daar. Onze eigen diaken Ronald Heinen zal daarnaast een aantal vieringen verzorgen. Het zal even zoeken worden wat we de jongeren te doen zullen geven.”

Jong en oud, samen

op weg in Lourdes

Meedoen en mee maken

“Binnen de parochie zijn de jongeren die het vormselproject hebben doorlopen samen met de misdienaars actief benaderd met de vraag of ze mee wilden gaan naar Lourdes. In de jaren dat we aansloten bij de bedevaarten van de VNB was het positieve het contact met de ouderen. De jongeren deden gewoon met alle vieringen mee, die door de VNB op het programma stonden, maar omdat ze een eigen verantwoordelijkheid hadden voor de ouderen die zij begeleidden, hebben ze dat niet zo ervaren. Alleen degenen die moesten dienen in de missen hebben uiteraard wel ervaren dat ze veel in de kerk zaten, maar die vonden juist dat weer heel bijzonder. In de grot vallen ze weleens flauw, wat aangeeft dat ze het toch wel spannend vinden.”

“De slogan van de VNB wordt hier bewaard: ‘betekenisvol ontmoeten’. Lourdes is een bijzondere plek waar de ontmoeting met het religieuze en met God plaatsvindt, waar ouderen elkaar onderling ontmoeten en waar jongeren elkaar onderling ontmoeten, maar waar jongeren en ouderen ook weer elkaar ontmoeten. Het gaat als vanzelf dat je in dienst komt te staan van de ander en daarmee een verbondenheid en betrokkenheid aangaat. Vanwege hun dienstbaarheid zijn de jongeren betrokken bij de ouderen. Tegelijk zijn ze dankbaar dat ze dit kunnen doen voor anderen. Ze zien het verdriet en de pijn van deze mensen, horen verhalen van wat ze hebben meegemaakt in het leven. Er wordt gehuild, maar ook gelachen samen.

Een voorbeeld van deze betrokkenheid was een meisje, dat wel en dat niet mee wilde. Ze was nog maar dertien. Ze ging uiteindelijk wel mee, maar verzwikte aan het begin van de bedevaart haar enkel en moest die noodgedwongen in een rolstoel meemaken. Zo werd zij de verbindende factor in de groep, omdat ze afhankelijk was van de anderen. Het maakte de groep op een andere manier betrokken, omdat

“Er wordt gehuild,

maar ook

gelachen samen”

ze hierin een verantwoordelijkheid kregen.

Natuurlijk hebben jongeren zo hun eigen dynamiek. Waar de McDonalds is moeten ze altijd weten. Dat is een hangplek voor maatschappelijke stagiaires. In

de trein hebben ze een eigen coupé nodig, ze zoeken elkaar op hun eigen plekken op zoals in hun slaapvertrekken en op facebook blijven ze eveneens contact houden. Ze hebben ontzettend veel lol samen en dat is ook nodig, dat is hun *cooling down*.”

Zaadje planten

Margreet: “Op de leeftijd waarop ze met de St. Benedictusparochie meegaan kunnen ze geen woorden vinden voor hun ervaring. Vertellen wat ze beleefd hebben is moeilijk. Sommige jongeren moeten een verslag schrijven voor school. Vanuit school worden jongeren een enkele keer ook aangedragen om mee te gaan. En hoewel ze hun ervaring niet kunnen duiden of verwoorden willen ze wel graag voor een tweede keer meegaan, het liefst met een ander familielid om hen te laten zien wat ze daar ervaren hebben. Een mooi voorbeeld is een jongen die mee móest in verband met zijn stage. Op de eerste dag heeft hij een rozenkrans gekocht en heeft hem niet meer losgelaten.” “Helaas gaat de maatschappelijke stage verdwijnen. Maar dat weerhoudt ons er niet van deze reizen te organiseren. We zullen op zoek blijven gaan naar plekken waar je iets van religieus-zijn leert kennen. We zullen ook kloosters bezoeken, maar Lourdes is de plek waar hemel en aarde elkaar raken en diaconie en religiositeit samenkomen. Een klein zaadje wordt zo in hen geplant. Wat dat op den duur brengt, weten we niet, maar er is gezaaid.”

www.stbenedictus.nl

www.stbenedictus.nl/info.php?info_id=976

Hans Boerkamp

Voedselbank IJsselstein

“Door de ontmoeting ontstaat er solidariteit en wederkerigheid”

Harry Glas, ondernemer, en Hans Oldenhof, pastoraal werker, zitten aan tafel te midden van kratten en stellingen vol dozen met etenswaren. Een tiental vrijwilligers zit aan de koffie. Verbaasde en enthousiaste gezichten als men hoort over de nominatie voor de Ariëns Prijs. “We gaan er voor”, zegt een van hen trots.

Harry zegt: “We hebben een nieuwe bedrijfsruimte aangeboden gekregen, 300 vierkante meter. We hoeven alleen maar gas en elektra te betalen. Om dat te vieren heeft een van de vrijwilligers iets lekkers meegebracht.”

Herstart Voedselbank

De voedselbank IJsselstein was op sterven na dood. Ze was kleinschalig begonnen, maar de aanvragen groeiden zodanig dat alles niet meer gerund kon worden met goede bedoelingen. Nieuwe bestuursleden liepen vast op oude gewoontes. Er kwamen financiële tekorten en leveranciers haakten af. Harry: “Het was alsof je een huis grondig renoveert terwijl de bewoners er nog wonen. Met veel pijn en moeite hebben de mensen van het eerste uur de zaak uit handen gegeven. Het was alsof ze hun ‘kindje’ moesten loslaten.”

In de werkgroep Diaconie en Caritas van Nieuwegein had men al nagedacht over een doorstart. Op een informatiebijeenkomst in IJsselstein werd voor de hele zorgketen zichtbaar hoe kwetsbaar de oude organisatie was. Een toenemend aantal mensen uit Nieuwegein doet een beroep op de voedselbank. Men verwacht daar een groei van 45 naar zeker 250 pakketten over enkele jaren. Daarbij komen nog de pakketten voor IJsselstein. Op dit moment gaat het om totaal 65 pakketten per week. Harry

Glas, voorzitter van de Diaconie en Caritas en bekend ondernemer in de regio bood aan om voorzitter te worden van een nieuwe stichting. Binnen de kortste keren formeerde hij een nieuw bestuur vooral bestaande uit ondernemers. Het nieuwe bestuur ging zeer voortvarend te werk. Met trots vertelt Harry dat de deelnemers het tijdens de overgang van de oude naar de nieuwe situatie maar één week zonder voedselpakket hebben moeten doen.

Visnet voor karpers

Harry en Hans hebben elkaar leren kennen op de ‘Beursvloer’. Daar kunnen bedrijven en maatschappelijke organisaties via vraag en aanbod gebruik maken van elkaars diensten. Hans was er heen gegaan met een visnet voor karpers. In het visnet stond de tekst: ‘Caritas: het laatste vangnet’. Op een strook stond als tegenprestatie geschreven: ‘Een volle afluat voor al je zonden’. De humor hiervan en het gegeven dat hij een band voelt met de kerk was voor Harry aanleiding om zich aan te sluiten bij Caritas. Hij vertelt dat hij zich later niet wil zien als iemand die alleen maar voor het geld is gegaan. Hij wil trots zijn op wat hij voor de samenleving heeft betekend, ook als voorbeeld voor zijn kinderen. Terwijl we aan het praten zijn komen twee mannen van de Voedselbank uit Houten vlees brengen. Ze hebben daar voortdurend te veel aan

vlees. Vele handen nemen het vlees dankbaar in ontvangst en in ruil daarvoor gaan dozen met chocola en snoepgoed naar Houten. De plaatselijke snoepfabriek had de machines een paar minuten te lang laten draaien met gevolg: overproductie. Je krijgt er een warm gevoel bij als je ziet dat al die eerste levensbehoeften en lekkernijen naar mensen gaan die weinig of niets hebben. De vrijwilligers stralen dat uit.

Gouden koppel

Hans en Harry vormen een gouden koppel. Beiden hebben grote netwerken in ondernemersland, kerken en maatschappelijke organisaties. Die combinatie is de sleutel voor succes. Veel enthousiaste vrijwilligers komen uit de kerken. Hans vertelt: “De vrijwilligers brengen wat ze hier buiten de kerk meemaken in het hart van de geloofsgemeenschappen. Ze kwamen misschien uit verantwoordelijkheidsgevoel. Maar de inzet blijkt vreugdevol te zijn; geen plicht maar een ervaring van genade. Dat werkt aanstekelijk. Omgaan met mensen die het buitengewoon moeilijk hebben doet iets met je. De stap naar een voedselbank zet je niet zo maar. De mensen die een beroep doen op de voedselbank komen uit verschillende lagen van de bevolking. Door de ontmoeting ontstaat er solidariteit en wederkerigheid. Dit had ieder van ons kunnen overkomen. Daar komt bij dat de voedselbank een geweldige katalysator is voor de oecumene. Er ontstaat een sterkere onderlinge band tussen mensen uit de verschillende kerken.” Hans: “Er ontstaat ook een band tussen diaconie en vieren. De kerkcommissie in Nieuwegein kwam met het idee om iets van het voedsel dat mensen van thuis meebrengen voor de kerstpakketten bij de offerande op het altaar neer te zetten. De basis voor de solidariteit is de dankbaarheid dat je dit voor elkaar en met elkaar mag doen. Je bent met elkaar verbonden, en God staat daar niet buiten.”

Levendige middag

Er gebeurt van alles. De organisatie ‘Jarige Job’ brengt een doos binnen. Het is een doos voor

Gevulde voorraadplanken zijn het hart

van de volgende uitdeelronde

kinderen die jarig zijn. Er zitten slingers in, cadeautjes en iets om op school uit te delen, zodat de verjaardag ook bij een arm gezin door kan gaan. Twee vrijwilligers gaan de doos brengen. In de nieuwe ruimte van de voedselbank komt ook een speelgoedbank en er zijn plannen om een Repaircafé op te richten. Dat geeft mensen die gebruik maken van de voedselbank de gelegenheid om oude spullen te laten repareren of zich daar als vrijwilliger in te zetten. Van het een komt het ander en dat alles met een vanzelfsprekende voortvarendheid. Ondertussen gaat de goodwill van ondernemers gewoon door. Enkele grote winkelketens hebben zich bereid verklaard om garant te staan om wekelijks voor 65 voedselpakketten te zorgen en een bekende kok draagt een bedrag bij voor iedere deelnemer die deelneemt aan een van zijn workshops. Het is bijzonder dat Harry en Hans het contact met de mensen van het eerste uur bewaard hebben. Het is hun verdienste dat er ooit een voedselbank is opgericht en de waardering daarvoor blijft, hoe pijnlijk het proces van loslaten ook was.

www.3eenheidparochie.nl

www.voedselbanknederland.nl

Ina van de Bunt-Koster

Vastenkalender H. Pancratius Tubbergen

“Tijdens de Vasten een vast attribuut op de keukentafel”

Twee pastoraal werkenden, José Boomkamp en Jacqueline Meupelenberg uit de H. Pancratius parochie, stelden zichzelf de vraag: ‘Kunnen we niet een positief gebaar maken richting de parochianen als teken van waardering én van inspiratie in een tijd waarin geloven niet meer vanzelfsprekend is?’. Ze voegden de daad bij het woord en maakten tijd vrij om dit te realiseren.

Het uitgangspunt was het idee dat het een geschenk aan de parochianen van alle geloofsgemeenschappen moest zijn, met een breed bereik, voor jong en oud en waarin actie en bezinning bij elkaar zouden komen. Zo werd het idee voor een kalender geboren. Omdat de vasten binnen het kerkelijk jaar een periode van bezinning en actie is en goed afgebakend is met 40 dagen werd besloten om zich hierop te richten.

Iedereen doet mee

De volgende stap hield in vrijwilligers uit verschillende werkgroepen erbij te betrekken. De denktank catechese dacht volop mee om er een educatief en uitnodigend product van te maken. De MOV-groep gaf de activiteiten, die gebruikelijk zijn tijdens de Vastenperiode, een plek. Vanuit de liturgiegroep kwamen bijbelteksten met uitleg. Het secretariaat stond

garant voor lay-out en uitvoering, waardoor het eindproduct kwalitatief op een hoog peil kwam te staan. Het bestuur maakte de financiering mogelijk. In het project is veel deskundigheid bij elkaar gebracht. Dit lukte met de Vastenkalender omdat de uitgangspunten heel nauwgezet in een terugkerende vorm gegoten werden waarbij de Vastenperiode van zes weken de leidraad vormde. Creatief, inspirerend en motiverend: deze woorden vertolken niet alleen de inhoud maar ook het gevoel bij de wijze waarop deze kalender tot stand gekomen is.

Een bijzondere kalender

Wat maakt deze kalender zo bijzonder? Dagelijks is bovenaan de bladzijde de Bijbeltekst van de dag te vinden en verder een gebedje van een kind. Kinderen uit groep zes en zeven zijn hiervoor gevraagd. Het zijn kleine ontroerende gebedjes, die door de kindertaal zo herkenbaar worden waardoor ze ook tot denken aanzetten. Dit geldt ook voor de spreuk die bijna iedere dag onderaan de kalender te vinden is. Iedere week op zaterdag kan er gewerkt

V.l.n.r.: José Boomkamp, Jacqueline Meupelenberg,

Wendy Wichers (met kind), Karin Grunder,

Yvonne Kroeze

worden aan een kijktafel. Het thema ‘Stenen gaan leven’ wordt uitgewerkt. Met weinig middelen wordt iedere week gewerkt met stenen, zand, een

plantje ... op weg naar Pasen.

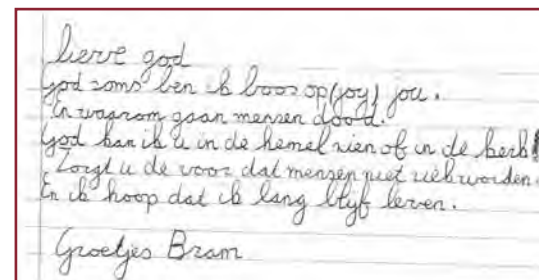
De Vastenkalender is niet alleen voor kinderen bedoeld. Ook volwassen kunnen wekelijks stilstaan bij hun bestaan in de wereld. Struikelstenen bijvoorbeeld. Waar loop je telkens tegenop? Er is niet alleen gedacht aan het geestelijk welzijn, maar ook aan het lichaam. Door de week heen worden er kookrecepten aangereikt waarbij die op vrijdag natuurlijk zonder vlees zijn. Op vrijdag behoort je vanuit de traditie binnen de kerk geen vlees te eten en zeker niet in de vastentijd.

Ook de creativiteit wordt aangesproken door allerlei leuke opdrachten zoals ‘maak water in de woestijn’ en knutsel activiteiten, die inspireren om eens ouderwets gezellig rond de (keuken)tafel samen met elkaar bezig te zijn. De kaart die je maakt kun je sturen naar iemand die wel een steuntje in de rug gebruiken kan. Iedere zondag wordt de evangelielezing geplaatst en is er een uitleg rond de afbeeldingen van het hongerdoek uit Bolivia. Deze hongerdoek hing in alle kerken. Daarnaast werd er tijdens de weekenden een speciale themaviering gehouden en middels de informatiebladen een koppeling gemaakt van de hongerdoek naar het vastenproject.

Tenslotte schenkt de kalender aandacht aan specifieke vastenactiviteiten. Kinderen uit de parochie worden opgeroepen om speelgoed in te leveren in de pastorie. Iedereen wordt uitgenodigd om mee te lopen met de vastenwandeling.

Verbinden en verdiepen

Deze kalender bleek een krachtig middel om mensen met elkaar te verbinden. Niet alleen de geloofsgemeenschappen maar ook jong met

oud, parochie met school, ouders met kinderen. En vooral gelovigen met de parochie. Hoewel de kalender gratis was, werd hij niet zoals de weekkrant

verspreid of met het parochieblad meegegeven. De mensen konden zelf aangeven of ze hem wilden ontvangen of ophalen. Via website, parochieblad, de lokale media en de regionale krant werden de mensen geattendeerd op de Vastenkalender. Ruim 1.000 exemplaren vonden hun weg in de gemeenten van Tubbergen en omgeving. Want er werden ook kalenders besteld door belangstellenden van buiten de parochie.

Het bleek dat je er niet perse katholiek voor hoefde te zijn om geïnspireerd te willen worden door deze kalender. De kalender eindigt op tweede paasdag. De kijktafel maakt zichtbaar dat niet de dood maar het leven het laatste woord heeft zoals we dit met Pasen mogen vieren. Via de kalender bouwen aan gemeenschap: vieren, leren en dienen.

Vervolg op komst

Deze kalender krijgt een vervolg. Het frame kan eenvoudig overgenomen worden ook al omdat er geen datum op staat. Wel zullen de lezingen nog twee jaar anders zijn; 2013 was liturgisch een C jaar en A en B volgen nog. De betrokken vrijwilligers kunnen zelfstandig op grond van hun deskundigheid de kar verder trekken. Het wordt een genoegen om aan zo'n mooi product te kunnen werken, ook vanwege de lovende reacties uit de geloofsgemeenschap. Dit roept het beste in mensen naar boven en daagt niet alleen uit, maar nodigt ook uit om tijd hiervoor vrij te maken.

www.hpancratius.nl

Hub Crijns

Schrijfgroep kaarten Diaconaal Inloopcentrum Klarendal

“Mensen hebben een verlangen om gezien te worden”

Lilian van Klinken is de coördinator van het diaconaal Inloopcentrum Klarendal Sint Marten, onderdeel van de Eusebius parochie. “Mijn opdracht is om er hier een bloeiend centrum van te maken. Met collega Geert Rozema die in de buurt werkt is er zo verrijking van het geloven gaande. Geert in de wijk en ik in het centrum geven meer mogelijkheden om mensen in het netwerk te betrekken. Want daar gaat het om: mensen aan elkaar knopen.”

Kaarten bij een verjaardag, feestdag of levensmoment

“De schrijfgroep kent een vaste kern van vier vrijwilligers met uitbreiding bij feestdagen. We schrijven kaarten bij gelegenheid van verjaardagen, opname in het ziekenhuis, levensgebeurtenissen, mensen in de gevangenis. De meeste mensen zijn contacten van buurtpastor Geert Rozema. Sinds het inloophuis open is groeit de lijst met namen en data van mensen die in het centrum komen. We schrijven pastores, mensen in de buurt, hulpverleners, werkers in de zorg en het onderwijs. Van professional tot vrijwilliger, van druk bezet tot eenzaam krijgt een kaart. Mensen hebben een verlangen om gezien te worden. Ze verlangen naar iets speciaals, dat voor jou gedaan wordt. Veel mensen krijgen zelden of nooit een kaart thuis en als er dan een van ons binnen valt is dat speciaal. Het idee van kaarten schrijven komt van een Utrechtse buurtpastor. We hebben vorig jaar een oproep in het parochieblad geplaatst voor kaarten. Mensen blijken allemaal nog ongebruikte kaarten in huis te hebben liggen, want we kregen er maar liefst 3.000 binnen. Allerlei mensen kwamen pakjes kaarten brengen. De hele parochie heeft mee-gedaan. We hebben van twee fondsen geld voor de postzegels gekregen. De vrijwilligers zijn

dagen bezig geweest om de kaarten op thema te ordenen, op tekst en op feestdagen. Je kan het zo gek niet noemen of we hebben er nu kaarten van in huis. Met de kerst zijn tien tot twaalf mensen enkele middagen bezig geweest om kaarten te schrijven. We hebben in de kaarten een gedichtje gevouwen. We hebben op de schrijfactie veel warme reacties ontvangen.”

“We schrijven met de hand omdat dat persoonlijker is”

Een kaart haalt mensen erbij
“We schreven als pastores mensen een kaart die we kennen omdat er een dierbare overlijdt: na drie en zes maanden en na een jaar. Vooral de kaart op die jaardatum roept sterke emoties op, omdat veel mensen er dan weer alleen voor staan. We willen nu de schrijfactie gaan uitbreiden, maar dan moeten we eerst een vrijwilliger vinden die de

adressen op een pc kan gaan bijhouden. Want het aantal adressen en data neemt steeds meer toe. Een mevrouw had voor de Kerst een pakketje kaarten gebracht. Toen ging ze op bezoek bij een vriendin in het ziekenhuis, 50 kilometer verderop. Daar lag haar kaart die wij geschreven hebben. Zo klein is de wereld. Er worden nog steeds kaarten afgegeven.”

Mensen aan elkaar knopen

“We werken in het inloophuis oecumenisch, wijkbreed. We letten er op dat we met de

Coördinator Lilian van Klinken

getoond worden en meteen overspringen. Met kaarten heb je dat contact niet. Het is wat afstandelijker en de reacties komen later binnen, vaak via de pastores. Ontroerend om te zien dat bij een eenzame, getraumatiseerde psychisch zieke man thuis het enige wat aan zijn verder kale muur hangt onze kaarten zijn, allemaal gerangschikt op chronologische volgorde.

De schrijfgroep is voor de vrijwilligers een zinvolle activiteit. Het schrijven is een rustige taak waardoor mensen uit hun eigen huis en cirkel kunnen komen. Door de taak krijgen ze een verhaal erbij dat ze kunnen doorvertellen.”

mensen die binnenkomen een band maken. We kijken naar de mens, wie hij of zij is, en wat die kan en wil doen. Daar zoeken we dan een klus bij. Zo knopen we mensen aan elkaar, bijvoorbeeld met goede doelen acties. De schrijfgroep bestaat vooral uit vrouwen en er is een serene sfeer als we adressen schrijven. Er is wat muziek op de achtergrond. We schrijven met de hand omdat dat persoonlijker is. Het gaat om de aandacht die je aan de geadresseerden geeft. De kaartenactie is nu al drie jaar gaande. Het schrijfgroepje komt elke maand bij elkaar en met de feestdagen wordt de groep groter. Vanuit de wijk Klarendal gaan we vanaf dit jaar parochiebreed werken, dus in heel Arnhem, Velp en ook Rozendaal. Het neveneffect is dat er nu ook vrijwilligers uit Arnhem-Zuid bij zijn gekomen en dat werkt verbindend. We bereiken nu mensen in de hele stad: centrum, Noord, Zuid, Oost en West. Dat is voor Arnhem heel bijzonder, want de Rijn en het spoor verdelen de stad. In de groep is er niet zo veel expressie. De band die er is uit zich door samen te schrijven en te doen. Als je mensen helpt, bijvoorbeeld met klussen of iets anders, is er een directe band. Vaak kan dankbaarheid

Eenvoudig en ontroerend

“De schrijfgroep is klein en fijn. De schrijfgroep blijkt vooral een vrouwenactiviteit. Voor en na het schrijven komen er kleine gesprekken los en zie je dat de mensen een groepje gaan vormen. De resultaten zijn zo ontroerend. Het is tegelijk gênant om te zien hoeveel mensen een verlangen kennen om gezien te worden. Het gevoel van uitgerangeerd zijn is bij veel mensen heel sterk. Zo vallen ook relaties en netwerken uit elkaar. Met een schrijfactie, een kaart, voeg je iets toe dat geen teleurstelling is. Je kan er op doorgaan als er reactie op komt. En schrijven voor de gebeurtenis die er is, bijvoorbeeld rouw, levert ook iets op als de vrijwilligers zelf iets rond rouw te verwerken hebben. Het gebeurt meer bezinnend. Dat blijkt na afloop uit de opmerkingen die men dan maakt.”

www.eusebiusparochie.nl

www.eusebiusparochie.nl/index.php/locaties/diaconaal-centrum

Hub Crijns

De kleine Karavaan van de katholieke studentenparochie Utrecht

“Het gaat om samen op pad gaan”

Sinds 2009 gaat een groepje studenten een weekeinde weg met gehandicapte kinderen op basis van christelijke gelijkwaardigheid. Het initiatief is ontstaan vanuit de katholieke studentenparochie in Utrecht. Laura Ruijs, Vera Wegkamp, en Melle Punter vertellen honderduit over hun Kleine Karavaan. Astrid Leenheer is lid van het kernteam van de Kleine Karavaan.

Laura Ruijs is vierde jaar student geneeskunde. Ze maakte in 2010 een presentatie mee van iemand die een jaar lang vrijwilliger was geweest in de Arc gemeenschap in Frankrijk. “Daar wordt veel samen gedaan met gehandicapte kinderen. Het voorstel was om vanuit de studentenparochie een activiteit voor kinderen met een verstandelijke beperking te gaan doen, bijvoorbeeld door een weekeinde te organiseren.” Vera Wegkamp is binnenkort Master psychologie en neemt het verhaal over. “Met wie vanuit de studentengroep mee wilde doen zouden we een project *Met open armen* gaan doen. Het plan is om samen met de gehandicapte kinderen en een of twee ouders een weekeinde op pad te zijn, gewoon zoals ieder is, als vrienden onder elkaar. Het is uiteindelijk een huisje in België van de ouders van een broeder geworden. We zijn er met een busje gezamenlijk naar toe gereden. Er is veel gezongen en gepraat dat weekeinde, spelletjes gespeeld en wandelingen gemaakt. De kinderen waren enthousiast. Het weekeinde is goed gelukt en iedereen heeft er een mooie ervaring aan overgehouden. Dat eerste weekeinde is deels door ouders en studenten gefinancierd en gedeeltelijk door de diaconie van de Gerardus Majella parochie.”

Langzaam is er een serie ontwikkeld Melle Punter is derde jaar natuurkunde student en is nu bezig met een diaconaal jaar, waarin hij zich verdiept in filosofie en theologie. “Ik ben er bij het tweede jaar bijgekomen, waarin we op kamp zijn geweest in De Kaag. Daarna is er veel gesproken over de organisatie, de voorbereidingen in het kiezen van kinderen en contacten maken met ouders, de organisatie van een en ander, het geld. Het kernteam is uitgebreid.”

Vera legt uit: “Je moet nadenken over wat je wel en niet kan aanbieden met zo’n kamp. Met welke handicap kun je als studenten omgaan en met welke niet? Je moet met de ouders kennis maken en spreken over hun verwachtingen, terwijl zij ons moeten leren kennen. We hebben ook nagedacht waarin we onderscheidend zijn van al het andere aanbod dat er op de zorgmarkt is. Wij zijn anders omdat we niet vertrekken vanuit professionele zorg, maar vriendschappelijk en gelijkwaardig met de kinderen iets leuks willen doen. Ook willen we dat doen vanuit de katholieke of christelijke inspiratie en dat meenemen tijdens de activiteit. We hebben daarna de formule ontwikkeld om op pad te gaan met een volledig gezin, vijf tot acht studenten en even veel gehandicapte kin-

“Elk kind en elke student is een kind van God”

V.l.n.r.: Astrid Leenheer, Melle Punter,

Vera Wegkamp, en Laura Ruijs

deren. Kinderen en studenten vormen dus een maatjeskoppel. Zo wordt het een groot gezin.” Laura vertelt dat “tijdens het weekeinde de eucharistie wordt gevierd door een van de broeders die meegaat. De kinderen kunnen dan meehelpen: bellen luiden, meezingen, kaarsjes aansteken en de voorbeden doen. De preek wordt aangepast naar de kinderen. En voor en na het eten bidden we.” Melle: “Elk kind is een kind van God en blijft een kind van God, of het nu een handicap heeft of niet. Elke student is een kind van God. Daarin zijn we fundamenteel gelijkwaardig aan elkaar. Zo kun je met elkaar een leuke activiteit doen, omdat we allemaal verschillende capaciteiten hebben. Je kan tijdens zo’n weekeinde elkaar daar ook op aanspreken.” Vera geeft aan dat “in de keuze van kinderen het katholieke niet alleen geldend is. Kinderen van alle gezindten mogen mee. Omdat het geloof een plek heeft tijdens het weekeinde, merk je dat kinderen mee gaan doen.”

Spontaan en puur omgaan met elkaar

Laura: “Bij het weekeinde van maart dit jaar in Assel ging een gezin met vier kinderen mee. Het is leuk om te zien hoe die kinderen dan met elkaar gaan spelen. De beperking van de gehandicapte kinderen is geen beperking om met elkaar hutten te bouwen, muziek te maken of te praten. Ik was dat weekend gekoppeld

aan een doof jongetje van elf jaar, die verstandelijk een jaar oud is. Ik vond het bijzonder om een weekeinde met hem om te gaan.” Volgens Vera “valt het directe gedrag van de kinderen het meest op. Ze zijn niet sociaal wenselijk aangepast in die zin dat ze minder bewust zijn van bepaalde sociale regels, hoe wij vinden dat men zich behoort te gedragen. Ze doen eenvoudig, gewoon, direct en puur. In de supermarkt val je best op met je lawaaiig groepje. Dat levendige is leuk en lief. Bij sommigen is ook merkbaar dat je hen moet helpen met de grens te bepalen die ze zelf niet weten. Dus als het rustig moet zijn moet jij hen daaraan helpen herinneren. Dat geeft verantwoordelijkheid. En het daagt je uit om zelf concreet te zijn, niet abstract, ook direct en spontaan.” Voor Melle zit het diaconale in “het persoonlijke contact, dat met ouders en kinderen gemaakt wordt. De aandacht is niet institutioneel, maar relationeel. Professionele zorg is zakelijk, afstandelijk, onpersoonlijk soms. Terwijl de liefde in Christus een persoonlijke band tussen studenten en gehandicapte kinderen mogelijk maakt.” Vera vult aan “dat het weekeinde ouders ook eens ontlast van hun zorgtaak. Zij weten dat het kind in goede handen is en hoeven geen schuldgevoel te hebben dat ze twee rustige dagen hebben. De enthousiaste kinderen die terugkomen bevestigen dat gevoel.”

<http://stjan.org/nl/de-kleine-karavaan.html>

Hub Crijs

De genomineerden voor de Ariëns Prijs voor Diaconie

“Diaconie als bemiddeling namens Jezus van Nazareth aan mensen onder elkaar”

De Ariëns Prijs voor Diaconie in het aartsbisdom Utrecht wordt om de drie jaar uitgereikt. Initiatiefnemers zijn het Ariëns-Comité, het aartsbisdom Utrecht, en de Diocesane Kerkelijke Caritas Instelling.

De jury van de Ariëns Prijs 2013 heeft in het najaar van 2012 folders en brieven verspreid met de oproep om projecten en initiatieven voor te dragen. In januari blijkt dat er 28 projecten en initiatieven zijn voorgedragen vanuit het aartsbisdom Utrecht. De jury heeft al deze initiatieven persoonlijk bezocht.

Grote diversiteit

De Nederlandse samenleving kenmerkt zich door grote verschillen tussen mensen. Een grotere groep heeft het goed wat betaald werk, inkomen, wonen, gezondheid, relaties, gezin, vrienden betreft. Volgens diverse onderzoeken zijn Nederlanders gelukkig en hebben ze het zelf goed. Natuurlijk is er wel veel mis met de samenleving, de politiek, instanties, de economie, de banken en verzekeringen, de Europese Unie en ga zo maar door. Een kleiner deel van de bevolking heeft het minder leuk. Ze worden getroffen door de gevolgen van de economische crisis: werkloosheid en verlies van inkomen. Daardoor ook verlies van maatschappelijk status en sociale kringen. Weer anderen hebben last van de huizen crisis en dus van hun hypotheek als ze een eigen huis hebben. Weer anderen zijn vanuit hun huwelijk gescheiden en dat levert voor beide partners problemen op. Voor alleenstaande vrouwen met kinderen eigenlijk de meeste, want dat is de grootste groep in de armoedestatistieken. Wie ziek is,

een aandoening of handicap heeft, geestelijk of lichamelijk, en te goed is voor een instelling en te slecht voor de samenleving, heeft het moeilijk. Wie van verre komt en geen papieren heeft, blijkt niet meer welkom. Mensen hebben vaak gebrek aan vermogens en talenten op het gebied van relaties, inkomen, opleiding, komaf, je weg vinden in de samenleving. Een op de zes huishoudens worstelt met problematische schulden. Er blijken veel mensen te zijn, die in de problemen zitten. Als we de projecten en activiteiten uit de parochies, parochiële caritas instellingen en oecumenische inspanningen in het aartsbisdom Utrecht nader bezien, dan blijkt er een grote antenne te zijn voor al die mensen en hun problemen. Er wordt volop gewerkt binnen de dienst van barmhartigheid. De dienst van gerechtigheid blijft lokken als het grotere perspectief. En voor wat mis gaat is de dienst van verzoening en vergeving binnen handbereik. Uit de projecten is diaconie als bemiddeling namens Jezus van Nazareth aan mensen onder elkaar volop af te lezen.

Bevorderen diaconaal bewustzijn bij jongeren

Ook parochies gebruiken het instrument van maatschappelijke stages om contacten met jongeren te verstevigen. We maken kennis met een project maatschappelijke stages in Hengelo en lezen hoe jongeren met een Lourdesreis

zijn meegegaan. Diacon-Action is al langer actief in Delden, St-Isidorushoeve en Hengeveld. Studenten van de katholieke studentenparochie in Utrecht ondernemen al vijf jaar een weekendkamp met gehandicapte jongeren.

De Ariëns publicaties van 2004, 2007 en 2010

Derde wereld, over de grenzen, interreligieus

De MOV-groep van Harmelen heeft het Togo project in Afrika omarmd en dit project is in de komende jaren tevens prominent aanwezig op de bisschoppelijke Adventscampagne. Het Werkoverleg Overheid Religies en Levensbeschouwing Doetinchem World in Doetinchem heeft aandacht voor alle religies in de contacten met de overheid, terwijl in Goor de Dag van de Dialoog is ingeburgerd. In Tubbergen is in de Pancratiusparochie een Vastenkalendar ontstaan, waarvan 1.000 exemplaren verspreid zijn.

Armoede is onrecht, bewustwording, helpen, strijd, gerechtigheid

Armoede tref je aan in elke plaats in Nederland. Kerken zijn heel actief in armoedebestrijding. Er zijn verhalen van twee voedselbanken in IJsselstein en Zwolle, en twee kledingbanken in Apeldoorn en in Montferland. In Groenlo houdt een ondernemer een eieractie voor de voedselbank. In Westervoort is in het inloopcentrum een weggeefhoek ingericht waar altijd klandizie voor is.

Presentie, inloop, diaconaal centrum

Het diaconaal centrum in de wijk Klarendal presenteert de wijkservicegroep en een kaartenschrijfactie. In Houten is er in de acht geloofsgemeenschappen van de Johannes XXIII parochie een diaconale zondag. In Zwolle is in de Jozefkerk een lunch op zondag ontstaan. Slagharen kent een eenmaal per maand een inloopmiddag voor alleengaanden op zondag.

In Zwolle heeft het diaconaal Platform gezorgd voor een digitale sociale kaart. Deventer en Westervoort hebben hun diaconaal inloopcentrum de Herberg genoemd.

Troost, zorg en maatjes

Schulden in huishoudens komen veel voor. De initiatiefnemers van Schuldhulpmaatje in Montferland vertellen hoe het bij hen is gegaan. In Montfoort maken ouders zich zorgen over alcohol misbruik, o.a. van hun kinderen en ontwikkelen het project 'Preken of praten'. PCI bestuurders kunnen een naaste zijn voor de mensen in de buurt, zo leert de praktijk van de PCI De Hoef. In Zutphen zorgt de Stichting Naaste voor maatjes voor ex-delinquenten. Stichting Naastehulp Vorst is een gezamenlijk platform van de Kerken ten behoeve van mensen in nood en als aanspreekpunt voor overheid en instanties.

Duurzaamheid en milieu

Onder de aangedragen projecten en initiatieven is er niet echt een, die met duurzaamheid of het milieu bezig is. Kerken zijn hierin wel actief. Zijdelings heeft het project Kerk In Plateland in Lemelerveld wel met duurzaamheid en milieu te maken, omdat agrariërs hiermee bezig zijn. In dit interviewproject wordt de afstand tussen kerk en de wereld van boeren op hun bedrijven overbrugd.

www.dkci-utrecht.nl

www.arienscomite.nl

Toine van den Hoogen

Hoe modern is Gods barmhartigheid?

Wie als een theoloog door de beschrijvingen leest van projecten en initiatieven die zijn ingediend voor de Ariëns Prijs voor diaconie 2013, raakt gaande weg steeds meer onder de indruk. Onder de indruk van de omvangrijke, heel plaatselijke en persoonlijke betrokkenheid van velen in de christelijke geloofsgemeenschappen bij 'mensen in nood'. Nu ik dit opschrijf, klinkt het al abstracter en afstandelijker dan het is. Want de mensen in nood naar wie deze bekommernissen uitgaan, hebben namen en gezichten, zijn vrouwen of mannen, wonen ergens. En de mensen die om hen bekommerd zijn, doen dat eveneens, hebben ook een naam en een adres.

1. Van twee kanten komen

Ik ken hen niet of nauwelijks. Ik lees de rapporten en beschrijvingen zoals ze mij door de jury zijn aangereikt. Daarin staan soms kleine verhalen opgeschreven. Ik lees ook een gedicht dat in een van de beschrijvingen is opgenomen, een tekst van Stef Bos:

Je moet
van twee kanten
komen
om elkaar te ontmoeten

Je moet jezelf
in de ander
durven zien

Het kan jou bedreigen
Het kan jou behoeden

Maar je moet van twee kanten komen
om elkaar te ontmoeten

UIT: 'ONTMOETINGEN'

En daarmee krijgen de beschrijvingen en rapporten een fascinerende lading. Want er staat niet: *het* moet van twee kanten komen. Dat had ik eigenlijk spontaan verwacht. *Het* moet van twee kanten komen, degene die in nood is

biedt iets aan en degene die op deze hulpvraag ingaat, doet dat eveneens. Ik realiseerde me dat ik spontaan en in eerste instantie las alsof er staat: *het* moet van twee kanten komen.

Maar er stáát: je moet van twee kanten komen. *Ik* dus moet van twee kanten komen, en ook die anderen, of ze nu hulp vragen of hulp bieden, of ze collega's in een project zijn of mensen die in een buurtkamer koffie komen drinken. *Je* moet van twee kanten komen. Er is beweging in mijzelf nodig om de anderen te kunnen ontmoeten. En dat vraagt durf. Niet alleen omdat die anderen verschillend kunnen reageren op mij. Durf is ook nodig door wat de beweging in mijzelf oproept, aanricht, verstoort, onder mijn aandacht brengt. *Je* moet van twee kanten komen.

Nog steeds ken ik de mensen uit de uitgebrachte verhalen en beschrijvingen niet. Maar nu krijgt mijn aanvankelijke indruk meer lading, krijgt hetgeen er gebeurt in de voedselbank meer 'body'. Want in zoiets, in eten brengen of ophalen, kom je van twee kanten.

Hierop wil ik nog wat verder ingaan. Want, zo kun je je afvragen, gebeurt dat dan niet wanneer je boodschappen doet bij de C1000? Kom je dan niet van twee kanten? Waarom hebben die leuke tv-spotjes dat zinnetje niet

als leidraad? Kennen de mensen die de PR van C1000 verzorgen, misschien het werk van Stef Bos niet? Wel, misschien kennen ze dat werk wel, maar ze beschouwen het kennelijk niet als teksten die uitdrukken dat je 'slim bezig' bent. 'Slim' staat immers voor 'uitgekiend', iemand die zijn voordeeltjes kent en daarvan gebruik maakt. 'Elkaar ontmoeten', waarover Stef Bos zingt, is iets anders dan 'slim bezig' zijn. Want het elkaar ontmoeten is niet uit op individuele voordelen. In zoiets als de voedselbank doen we heel iets anders dan 'slim bezig' te zijn.

2. Projecten en hulpvragen

Nou is er toch een heel belangrijke overeenkomst tussen 'slim bezig' zijn en de projecten van de Ariëns Prijs. Want 'uitgekiend' moeten we niet alleen zijn als we boodschappen doen. Eigenlijk verwijst dat woord 'slim bezig' naar een karaktertrek die we in onze tijd en stad hoog op prijs stellen bij heel veel van wat we ondernemen. Bij veel activiteiten en ondernemingen, op ons werk maar ook in onze vrije tijd, willen we 'slim bezig' zijn, al was het alleen maar om zoveel en zolang mogelijk te genieten of zo weinig mogelijk last en overlast te ervaren. In onze manier van samenleven stellen we rationaliteit en rationalisering hoog op prijs. 'Slim bezig' ben je als je de doelen, die je wilt verwirkelijken en de middelen die je hebt, op een zo gunstig mogelijke manier op elkaar afstemt.

Dat geldt ook voor de projecten van de Ariëns Prijs. Ze zijn gericht op mensen met een handicap, mensen die worden geconfronteerd met armoede en met schulden, met verlies van dierbaren, op mensen die de kleding en het voedsel dat dagelijks in winkels en op de markt wordt aangeboden, niet of maar met mondjesmaat kunnen kopen. Dus zijn de projecten van de Ariëns Prijs gericht op ondersteuning van kledingbanken en voedselbanken, gericht op

Theoloog Toine van den Hoogen

schuldhulpverlening, regelen ze dat er een brief of ansichtkaart gestuurd wordt aan mensen die alleen zijn, organiseren ze een bezoeksregeling of zijn ze gericht op ondersteuning bij (her) integratie.

“Er stáát: je
moet van twee
kanten komen”

In de verhalen en beschrijvingen worden deze activiteiten 'projecten' genoemd en gaat het erom om die goed op te zetten, zodat de hulpvragers worden bereikt en zodat het beschikbare geld efficiënt en effectief wordt besteed. Er is voortdurend sprake van het belang van

goede coördinatie, van draaiboeken en van mogelijkheden van een doorstart als een project stil is komen vallen. De menselijke noden worden als 'hulpvragen' omschreven en de vrijwilligers als 'hulpverleners' en hulpvragers en hulpverleners dienen op een rationele manier op elkaar te worden afgestemd. Daarom, zo wordt beschreven, is het ook nodig om de vele vrijwilligers waar nodig professioneler te maken of goed toe te rusten.

Ariëns Prijs herinneringsplaquette 2004

Ariëns Prijs herinneringsplaquette 2007

Ook de criteria waarmee de selectie van de projecten wordt gemaakt spreken van professionalisering, van competenties, van navolgbaarheid, van een doel om jonge mensen te werven en het parochieleven te stimuleren en van vaardigheid tot reflectie.

Om de Ariëns Prijs binnen te halen, moet je dus 'slim bezig' zijn. Deze projecten maken deel uit van een moderne samenleving die in dit opzicht heel anders is geworden dan die waarin Alphons Ariëns heeft geleefd. Ze worden uitgevoerd en beoordeeld door moderne mensen die rationaliteit en rationalisering hoog op prijs stellen.

3. Netwerken van maatjes

Aan het einde van de eerste paragraaf kwam naar voren dat we met ondersteuning van de voedselbank iets heel anders doen dan 'slim bezig' te zijn. We zijn met de voedselbank niet uit op individuele voordelen.

Dat is geen kwestie van 'moraal'. Je hoort mij niet zeggen dat 'slim bezig zijn' immoreel is, of dat individuele voordelen nastreven immoreel

is. Het gaat mij hier niet over individuele moraliteit. Het gaat mij erover welke beelden we hebben van 'het goede leven'. Welke beelden hebben we van 'human flourishing'? Hoe stellen we ons een samenleven voor waarin mensen kunnen opbloeien als mensen?

Als je deze vraag stelt wanneer je in de projectbeschrijvingen leest, komt er een aantal punten op die naast dat 'slim bezig zijn' opvallen. Het gaat in alle projecten erom dat mensen elkaar ontmoeten. Dat zegt ook de tekst van Stef Bos. Je moet van twee kanten komen om elkaar te ontmoeten. Wanneer je dan wilt weten wat daarmee bedoeld wordt - ontmoeten - dan vallen er een reeks van andere woorden op. Heel belangrijk blijkt het woord *maatjes*. In allerlei projecten worden de hulpvragers en hulpverleners 'maatjes' van elkaar. Er wordt vaak benadrukt dat ze dat in het project worden. Ze zijn het niet op voorhand maar ervaren dat de activiteit die men samen onderneemt, de hulpvrager en de hulpverlener, ertoe leidt dat men maatjes wordt.

Dat woord - maatjes - benadrukt een grote even-waardigheid, ook al helpt de een de ander.

“Om de Ariëns Prijs binnen te halen, moet je dus 'slim bezig' zijn”

Ariëns Prijs herinneringsplaquette 2010

Ariëns Prijs herinneringsplaquette 2013

Het benadrukt ook dat er als het ware “onder” datgene wat wordt ondernomen een laag schuil gaat die in de activiteiten kan bovenkomen en die duidelijk maakt wat de zin van de activiteiten is. Je wordt er maatjes door.

Maatjes worden is persoonlijk, het raakt je hart, komt uit je hart, gaat wortelen in je hart. Maar het kan ook iets hebben van een zekere voorlopigheid. Maatjes weten ervan dat het niet noodzakelijk zo is en dat er een tijd was dat ze het nog niet waren en dat er misschien een tijd zal komen dat men elkaar weer uit het oog verliest.

Maatjes worden heeft ook iets te maken met het besef dat wij allemaal op een of andere manier door een 'lot' getroffen, geraakt worden. Iets dat ons overkomt, en dat de vraag naar de bestemming van ons leven oproept. Wat fataal leek en daadwerkelijk was, kan een nieuwe horizon worden die ons beiden, hulpvragers en hulpverleners, aan elkaar smeedt, minstens 'for the time being'.

Wanneer je maatjes wordt, zal je dat niet gemakkelijk vergeten, misschien wel nooit

meer. Maatjes worden heeft ook iets van een greep naar, een verlangen naar, een vermoeden van iets oorspronkelijks, iets dat je leven draagt en veranderen kan, iets dat zo diep in je leven wortelen kan dat het daarom boven je dagelijkse doen en laten uitstijgt. 'Je moet van twee kanten komen om elkaar te ontmoeten', schrijft Stef Bos. Maatjes weten dat, in goede tijden en slechte tijden, en de tijden zijn nooit alleen maar slecht of nooit alleen maar goed wanneer je maatjes wordt.

“Maatjes worden en een adres weten gaan hand in hand”

De project beschrijvingen bevatten heel veel verhalen hoe mensen maatjes worden wanneer ze worden getroffen door armoede, schuldproblemen, verbroken relaties, gevangenisstraf.

De project beschrijvingen laten ook weten waar dat gebeurt, op wat voor plekken en in wat voor plaatsen dat gebeurt. Het is niet alleen zo dat de projecten een 'adres' hebben. Maar het valt vooral op dat die adressen steeds blijken een 'winkel' te zijn, een 'buurt', een 'huiskamer', een 'wijkgebouw', een 'inloophuis'. Maatjes worden en een adres weten gaan hand in hand. Men zegt wel eens dat de 'grote

De bronzen toegangsdeuren van de Dom in Utrecht met als thema Werken van barmhartigheid

verhalen' in onze tijd versnipperd zijn. Maar er blijken nog tal van kleine verhalen te worden verteld, verhalen over maatjes, en bij die kleine verhalen horen ook 'kleine adressen'. Wat in Almelo gebeurt, gaat niet op voor Enschede; wat men doet in een wijk in Utrecht, lijkt misschien een beetje op wat men doet in Doetinchem maar is toch anders.

Waardoor bloeien mensen op, zowel de hulpvragers als de hulpverleners? Hoe stellen we ons een samenleven voor waarin dat kan gebeuren? Wanneer je de mensen aan het woord laat die in deze projecten betrokken zijn, gebeurt dat door op 'kleine adressen' maatjes te worden. Er is veel veranderd sinds de dagen van Alphons Ariëns. In onze dagen moet je slim bezig zijn. Want dat vraagt de tijd van ons, en zo zijn we ook geworden, allemaal, hulpvragers en hulpverleners. Maar de projecten laten zien dat dit niet per se betekent dat we allemaal individueel alleen voor ons zelf gaan. Slim bezig zijn en maatjes worden op kleine adressen blijken hand in hand te kunnen gaan.

4. Barmhartigheid

Kun je nu als theoloog, als gelovige, als een kerkbetrokken mens, kijken naar wat hier gebeurt? Heeft 'maatjes worden op kleine adressen' iets met de bijbel en met het christelijk geloof te maken? Mijn antwoord luidt: ja, en zelfs heel veel. In dit laatste deel zal ik daarop ingaan. Ik doe dat door in te gaan op het woord 'barmhartigheid'. We hebben vaak vergeten waarop dit woord slaat, terwijl het toch in de Bijbel een belangrijk woord is. Vaak wordt gedacht dat barmhartigheid een woordje is voor een overbodige, betuttelende en weinig verplichtende bekommernis om een ander, die niets te maken heeft met rechtvaardigheid, met zaken waarop mensen recht hebben, met autonomie. Toch is het een belangrijk bijbels woord en als je je erin verdiept, blijkt het over iets heel anders te gaan dan over deze associaties. Het gaat eigenlijk over een ervaring die alles te maken heeft met de ervaring van maatjes. De bijbel praat niet over 'maatjes'. Maar de

ervaring dat soms 'je hart omdraait' als je meemaakt wat een mens overkomen kan, is een ervaring die veel maatjes kennen, en dit is een ervaring die in veel Bijbelse teksten ligt opgeslagen. Deze ervaring ligt juist opgeslagen in het woord barmhartigheid. Het joodse woord ervoor heeft alles te maken met de emoties die je voelt in 'je buik', in het weke deel van je lichaam, de binnenkant. Zeggen wij niet soms 'dat je hart omdraait'? Soms zijn situaties waarin je van twee kanten komt om elkaar te ontmoeten, echt situaties waarin je hart omdraait. Het mooie van dat Bijbelse woord barmhartigheid is dat bij alle rumoer in de buitenwereld de weke binnenkant van de mens, de 'moederschoot' (daarop gaat het Joodse woord voor barmhartigheid terug) de enig overblijvende ontsnappingsmogelijkheid is. Niet jouw krachtige initiatief geeft tenslotte hoop maar de kracht van iemands hart dat omdraait.

Er is een beroemd joods verhaal (in het Oude Testament) dat vertelt dat twee verzetsstrijders ter dood worden gebracht in het open-

baar door ze op een brandstapel levend te verbranden. Hun moeder staat er machteloos en vol verdriet bij en kan niets doen. Er is geen rechtvaardigheid, geen kans op verandering, geen mogelijkheid om iets te doen. Ze roept vertwijfeld haar kinderen toe om te hopen op de barmhartigheid van God. Dat zal het vuur niet doven en de terechtstelling niet beëindigen. Maar er ontstaat een ander perspectief, een andere horizon. Er is - niemand weet waar en hoe - een bekommernis om je lotgevallen, ergens draait iemands hart om, ergens is God te vinden die weet heeft van jouw lotgevallen.

Barmhartigheid is geen betuttelend woord van 'grijze muizen'. De weke binnenkant is de kern van het werk van maatjes die slim bezig zijn op kleine adressen. Hun hart draait om, ze bewegen, ze komen van twee kanten wanneer ze elkaar ontmoeten. Tegelijk zijn ze 'slim bezig'. Is dat niet een moderne vorm van Gods barmhartigheid? Is het niet haar (Gods) weke binnenkant in mijn hart dat omdraait wanneer ik een maatje wordt?!

Over de auteur

Toine van den Hoogen (1947) is emeritus-hoogleraar Fundamentele Theologie en emeritus-hoogleraar Economics and Religion van de Radboud Universiteit Nijmegen. Hij is bestuurslid van landelijk bureau DISK, voorzitter van de Raad van Kerken Nijmegen e.o. en voorzitter van de Stichting Vincent de Paul Center in Nijmegen. Zijn onderzoek gaat veelal over de religieuze dimensie van nieuwe idiomen waarmee mensen zin geven aan hun leven. Een van zijn publicaties is *A Taste of God. On Spirituality and Reframing Foundational Theology* (Münster: LIT Verlag 2011). www.toinevdhoogen.nl

Hub Crijns

Langs de diaconale meetlat

Door het stellen van onderstaande vragen kan men kijken hoe diaconie in de parochie er voor staat. Het is belangrijk dat ieder, die met diaconie bezig is, zich bepaalde vragen stelt.

Deze vragen dienen als een meetlat voor de diaconale praktijk.

Doel

Het doel van deze werkvorm is de diaconale situatie in de parochie door te lichten.

Doelgroep

Klankbordgroep bestaande uit: kerkelijk kader, diaconale vrijwilligers, werkgroepen, besturen, ook van de Parochiële Caritas Instelling, en ondersteuners in het diaconale werkveld.

Werkwijze

Maak een klankbordgroep (minimaal vier personen) die onderstaande lijst afwerkt. Deze meetlat werkt averechts als men denkt aan alle punten te moeten voldoen, of als men denkt dat iedere groep alles zou moeten doen. Juist bij het maken van keuzes kunnen onderstaande vragen helpen: wat is in onze situatie nodig en waartoe hebben wij de mogelijkheden?

1. Welke stemmen dringen tot ons door, welke mensen en vragen komen bij ons in het vizier: in eigen parochie, de wijk, het dorp, de stad, landelijk, de grotere wereld? Welke problemen in de samenleving en welke mondiale uitdagingen hebben onze aandacht? Niemand kan aan alles tegelijk werken: selectie is noodzakelijk.
2. Hoe zit het in ons parochieverband met de aandacht voor binnen en buiten, voor nabij en mondiaal? Omzien naar elkaar en omzien naar mensen buiten ons verband, dienen in balans te zijn.
3. Welke selectie maken we in de praktijk bij de drie fundamentele aspecten van diaconie: zorg en barmhartigheid, inzet voor gerechtigheid en werken aan verzoening?

Hoe is de band met arbeid en economie? Zou onze inzet en aandacht anders gericht dienen te worden? Waartoe hebben wij de mogelijkheden?

4. Hoe kunnen wij onze diaconale acties en opstelling karakteriseren: is de noodlijdende of onrechte mens voorwerp van onze zorg en inspanning of is die onze leermeester en horen we via hen de roep van Christus? Is er sprake van wederkerigheid in de diaconale relatie, is er verwantschap?
5. Hoe zorgen wij ervoor dat de ervaringen opgedaan in het diaconale werk, doorwerken in het geheel van het functioneren als kerk en als geloofsgemeenschap? Die ervaringen kunnen doorwerken in de liturgie (verkondiging, voorbeden, collectes, zending), in de catechese (ontmoetingen, keuze van stof en activiteiten), in de inhoud van en de aanwezigen bij vergaderingen, in de vraag van wie wel of niet bij de geloofsgemeenschap betrokken zijn (welke mensen blijken wij aan te trekken en welke als het ware af te schrikken of af te stoten)? Hoe voedt en verdiept de diaconale praktijk ons parochieleven, en omgekeerd: hoe inspireren wij tot diaconie en ondersteunen wij diaconie?
6. Hoe doorzichtig en praktisch is de infrastructuur voor diaconie binnen ons parochieverband? Is er een goed samenspel van alle betrokkenen? Is er een cultuur van alles in de hand houden en alles coördineren of ook van inspireren en uitdagen tot nieuwe initiatieven?
7. Hoe benutten wij de ondersteuning van de profielpastor voor diaconie, de

Diaconie

diocesane diaconale dienstverleners en landelijke organisaties?

8. Met welke bondgenoten solidariseren wij ons, dichtbij en breder gezien? Welke oecumenische kansen liggen er? Dat hangt sterk samen met het maken van keuzes: waar je aandacht aan wilt besteden, bepaalt wie je bondgenoten zijn.
9. Heeft het parochieverband een beleidsplan, waarin de diaconale een wezenlijk onderdeel is? Zijn de diaconale vrijwilligers betrokken in de voorbereiding van het beleidsplan? Zien zij de uitvoering zitten en engageren zij zich daar ook mee? Welke ondersteuning krijgen zij en hebben zij nodig?
10. Hoeveel financiële middelen en menskracht (vrijwilligers en beroepskrachten) worden ingezet voor diaconie? Staat er op de begroting 'geoormerkt' geld voor diaconie?
11. Hoe reageren we snel en adequaat op calamiteiten?
12. Wat en hoe zijn de contacten met de burgerlijke overheid? In hoeverre is bijvoorbeeld de kerk opgenomen in een rampenplan?

Denk aan ...

Verzamel de conclusies, opmerkingen en vragen op een groot vel papier. Wijs hiervoor van te voren iemand uit de klankbordgroep aan. Maak vervolgspraken zodat de uitkomst niet 'in de lucht' blijft hangen. Schrijf van te voren een doelstelling op, die naar de eigen situatie toe is vertaald. Houd na afloop een evaluatie.

Literatuur en website

- Abonneer u op het tijdschrift *Diaconie & Parochie*.
- Aartsbisdom Utrecht, *In Gods Naam Doen*, beleidsnota diaconie aartsbisdom Utrecht, Utrecht 2005.
- Drs. Hub Crijns, drs. Wielie Elhorst, Ploni Robbers-van Berkel, dr. Lützen Miedema, dr. Herman Noordegraaf, dr. Sake Stoppels en drs. Herman van Well, en drs. Esther van der Panne (eindredactie), *Handboek Diaconiewetenschap, Barmhartigheid en gerechtigheid*, landelijk bureau DISK te 's-Hertogenbosch in samenwerking met Kok te Kampen, 448 pag., ISBN 90-435-0927-2, € 46,95 incl. portokosten (zie www.disk-arbeidspastoraat.nl).
- Ellen Hogema, *Ellen Hogema, Diaconie in tien worden*, Stichting Theologisch Vormingswerk Amsterdam, Amsterdam in samenwerking met Free Muskietiers Zoetermeer, 2012, 54 pag., zonder kosten beschikbaar op www.rkdiaconie.nl.
- Hub Crijns, Ellen Hogema, Lützen Miedema, Herman Noordegraaf, Ploni Robbers-van Berkel, Herman van Well, Jozef Wissink en Hanneke Arts-Honselaar (eindredactie), *Diaconie in beweging. Handboek diaconiewetenschap*, uitgeverij Kok en landelijk bureau DISK, 2011, ISBN 9789043504539, 462 pagina's, prijs € 34,90 incl. portokosten (zie www.disk-arbeidspastoraat.nl).
- Uw diaconaal platform: www.rkdiaconie.nl.

De diaconale diocesane werkers zijn: Ina van de Bunt-Koster, Bernanda van den Hengel, Herman Rolfes, Harry Scharrenborg, en Jack Steeghs.

www.dkci-utrecht.nl

tel. 06-42952862

Sponsors

De Ariëns Prijs voor Diaconie 2013 is mogelijk gemaakt door het aartsbisdom Utrecht, de diocesane diaconale dienstverlening, de Diocesane Kerkelijke Caritas Instelling van het aartsbisdom Utrecht en de Stichting Het Ariëns-Comité. Sponsors zijn de Diocesane Kerkelijke Caritas Instelling aartsbisdom Utrecht, de Stichting Het Ariëns-Comité, de Arnhemse Stichting Bijzondere Noden, de Parochiële Caritas Instelling van de St. Jan de Doper parochie, de Ariëns Vereniging Haaksbergen, en landelijk bureau Dienst in de Industriële Samenleving vanwege de Kerken (DISK).

DKCI aartsbisdom Utrecht

De Diocesane Kerkelijke Caritas Instelling heeft ten doel in het Aartsbisdom Utrecht de gezamenlijke belangen van de in het bisdom gevestigde Caritas Instellingen te behartigen en te bevorderen. Sinds 1 oktober 2008 zijn diocesane diaconale werkers in dienst van de DKCI. De DKCI kent een aantal hoofdtaken:

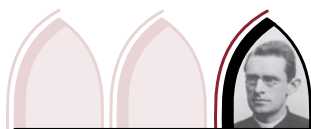
1. advisering van de bisschop;
2. handelend namens de bisschop;
3. advisering aan de Parochiële Caritas Instellingen;
4. werkgeverschap van de diocesane diaconale dienstverleners.

De DKCI adviseert de bisdomstaf. Namens de bisschop controleert de DKCI de jaarrekeningen van de PCI's en adviseert de bisschop inzake de dechargeverlening. De DKCI wil de lokale PCI's ondersteunen en van informatie voorzien. De diocesane diaconale werkers ondersteunen de profielhouders diaconie in de parochies en de PCI's op het gebied van diaconie dichtbij en wereldwijd. Op verzoek van de bisschop verleent de DKCI subsidies ten behoeve van een aantal bovenlokale activiteiten. Adres:

Kerklaan 22, 3828 EB Hoogland (Amersfoort)
tel.: 06-42952862
e-mail: info@dkci-utrecht.nl
www.dkci-utrecht.nl

Stichting Het Ariëns-Comité

Het doel van de Stichting het Ariëns-Comité is "de godsdienstige en maatschappelijke vorming van het katholieke volksdeel op een eigentijdse wijze te bevorderen door belangstelling te wekken voor het leven en de werken van wijlen de priester Alphons Ariëns, als een bij uitstek voor onze tijd in godsdienstig en sociaal opzicht leidinggevende figuur".

Stichting Het Ariëns-Comité

De activiteiten zijn de volgende:

- het houden van bijeenkomsten;
- het uitgeven van geschriften;
- het coördineren van activiteiten;
- het verzamelen van geschriften en getuigenissen.

Het Ariëns-Comité houdt zich altijd aanbevolen voor schriftelijke of mondelinge aanvullingen, onder meer voor de voortgaande onderbouwing (relatio) van de zaligverklaring van Alphons Ariëns.

Adres: Dhr. drs. J.N. Hinke, secretaris,
Anninksweg 72, 7557 AH Hengelo
tel.: 074-2429686
e-mail: jnhinke@gmail.com
www.ariens-comite.nl

Arnhemse Stichting Bijzondere Noden

De Arnhemse Stichting Bijzondere Noden heeft ten doel het beoefenen van charitas in de meest ruime zin. Geen particuliere aanvragers. Er moet een relatie zijn met Arnhem en omgeving, ook wat betreft Derde Wereld aanvragen. Adres:
Arnhemse Stichting Bijzondere Noden
Van Lennepweg 14
6862 BL Oosterbeek
asbnarnhem@gmail.com

Parochiële Caritas Instelling van de St. Jan de Doper parochie

De PCI van de St. Jan de Doperparochie is onlangs ontstaan en omvat de geloofsgemeenschappen van Mijdrecht/Wilnis, Abcoude, Breukelen, De Hoef, Kockengen, Loenen aan de Vecht, Maarssen, Maarssenbroek, Vinkeveen en Waverveen. In het logo van de Parochiële Caritas Instelling Sint Jan de Doper is een aantal bakstenen zichtbaar, welke de deelnemende Diaconie & Caritas Raden in het Parochieverband vertegenwoordigen. Zo ook de DCR uit De Hoef, een genomineerde voor de Ariëns Prijs.

De PCI ondersteunt de inzet rond sociale noden die te maken hebben met de zorg voor de naaste, leefbaarheid, welzijn, maatschappelijke participatie en zelfredzaamheid.

De PCI wil door de DCR-en vanuit christelijke overtuiging gestalte geven aan de opdracht van de Kerk om dienstbaar te zijn aan de samenleving, door aandacht te wijden aan de concrete noden en behoeften van personen en groepen van personen en daardoor bij te dragen aan het bevorderen van de sociale rechtvaardigheid.

De PCI beoogt de caritas permanent een herkenbare plaats te bieden binnen, en vanuit de parochiegemeenschap en een werkzaam instituut voor de caritas in de parochie te zijn. In deze zin zien wij de bijdrage aan de Ariëns

Prijs als een aansprekende stimulans voor onze en collega DCR-en.

Adres:
PCI St. Jan de Doper, regio Vecht en venen,
Driehuisplein 2, 3641 BZ Mijdrecht
e-mail: pci.stjandedoper@gmail.com
www.stjandedoper-vechtenvenen.nl/parochiële_caritas

Ariëns Vereniging Haaksbergen

De Ariëns Vereniging Haaksbergen is een vereniging, die de plaatselijke sociale, religieuze, maatschappelijke en economische geschiedenis onderzoekt en beschrijft. Ariëns Vereniging Haaksbergen
Duizendblad 21
7483 AK Haaksbergen

Landelijk bureau DISK

Landelijk bureau DISK is een oecumenische stichting die zich richt op het brede terrein van *Geloof en Economie*. Opdrachtgevers, financiers en doelgroepen van DISK zijn de kerken in hun missionair-diaconale betrokkenheid op het terrein van *Geloof en Economie*. Op grond van haar kernwaarde ziet DISK het als haar missie om kerken als getuigen van Gods beloftevolle perspectief van gerechtigheid, vrede en heilheid van de schepping te ondersteunen in en toe te rusten voor hun missionair-diaconale opdracht in de samenleving, in het bijzonder op het terrein van 'geloof en economie'.

Adres:
Luijbenstraat 17,
5211 BR 's-Hertogenbosch;
tel. 073-6128201;
e-mail: info@disk-arbeidspastoraat.nl;
www.disk-arbeidspastoraat.nl;
www.duurzamkerk.nl;
www.duurzaamheidentalenten.nl
www.armekant-eva.nl;
www.rkdiaconie.nl;
www.schuldhulpmaatje.nl

Colofon

De Ariëns Prijs voor Diaconie 2013 is mogelijk gemaakt door het aartsbisdom Utrecht, de diocesane diaconale dienstverlening, de Diocesane Kerkelijke Caritas Instelling van het aartsbisdom Utrecht en de Stichting Het Ariëns-Comité.

Werken vanuit je hart verschijnt als een eenmalige uitgave onder verantwoordelijkheid van de jury Ariëns Prijs 2013 voor de inhoud en van het bestuur van de Stichting Het Ariëns-Comité voor de uitgave.

Auteurs: Hans Boerkamp, Dorothea Brylak smmp, Ina van de Bunt-Koster, Hub Crijns, Lonneke Gunnink-van den Berg, Mgr. Ted Hoogenboom, Toine van den Hoogen, Jos Oostrik, Geert Rozema, Nelleke Serrarens Wijngaards.

Eindredactie: Hub Crijns

Verantwoording illustraties: de foto's zijn gemaakt door de jury van de Ariëns Prijs voor Diaconie of door de geïnterviewde groepen en personen ter beschikking gesteld. De organisatoren en sponsors hebben hun logo's ter beschikking gesteld. We bedanken iedereen voor deze bijdragen in beeld, waarmee de kwaliteit van dit boek sterk vooruit is gegaan.

De foto's van Alphons Ariëns zijn afkomstig uit H. Lohman ofm, *Portret van een priester. Het leven van Alphons Ariëns in woord en beeld*, Gooi en Sticht, Hilversum, 1980.

Stichting Het Ariëns-Comité

Layout: Hans van Eck
(Impressio Communicatie); www.impressio.nl

Druk: Accuraat te Breda

Oplage: 2.700 stuks

Prijs: gratis (exclusief portokosten)

Datum: augustus 2013

Correspondentieadres
Ariëns Prijs voor Diaconie:
Diocesane Kerkelijke Caritas Instelling
Kerklaan 22
3828 EB Hoogland (Amersfoort)
Tel. 06-42952862
e-mail: info@dkci-utrecht.nl

Ubi caritas est

Hub Crijns

gebrekkig
ziek
gevangen
koud
vreemd
eenzaam
verdrietig

liefdevol
raken en aanraken
geraakt worden
raakbaar zijn
ogen om te zien
oren om te luisteren
neus om te ruiken
handen om te gebruiken
voeten om te lopen
rug om te dragen
wie dan?
hoe dan?
je medemens in nood
ontmoeten

zwerfers elke dag eten brengen
verslaafde mensen drinken geven
verwarde mensen kleden
rare vreemdelingen onthalen
verslaafde gevangenen bezoeken
aids zieken bezoeken
verlaten verstorvenen begraven

barmhartigheid doen
gerechtigheid nastreven
ruzie verzoenen
vrede maken

waar liefde is
daar is God